

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

un vast
program
în slujba

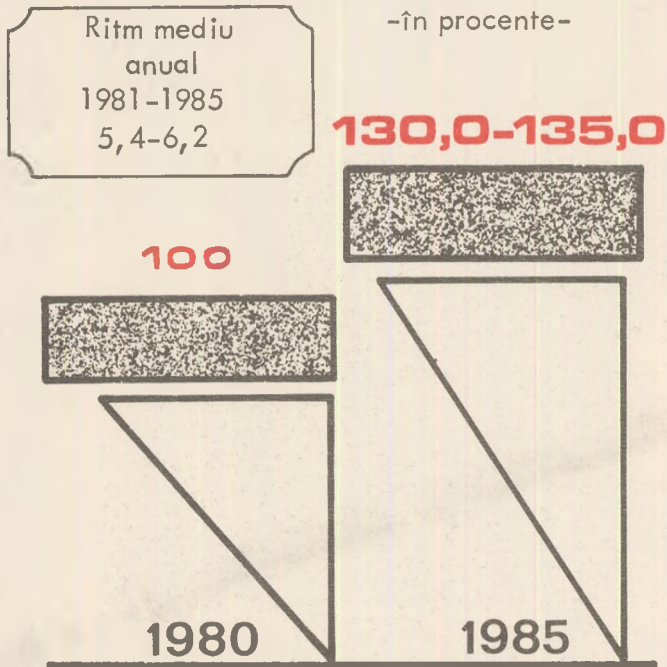
înfloririi patriei

5/1552

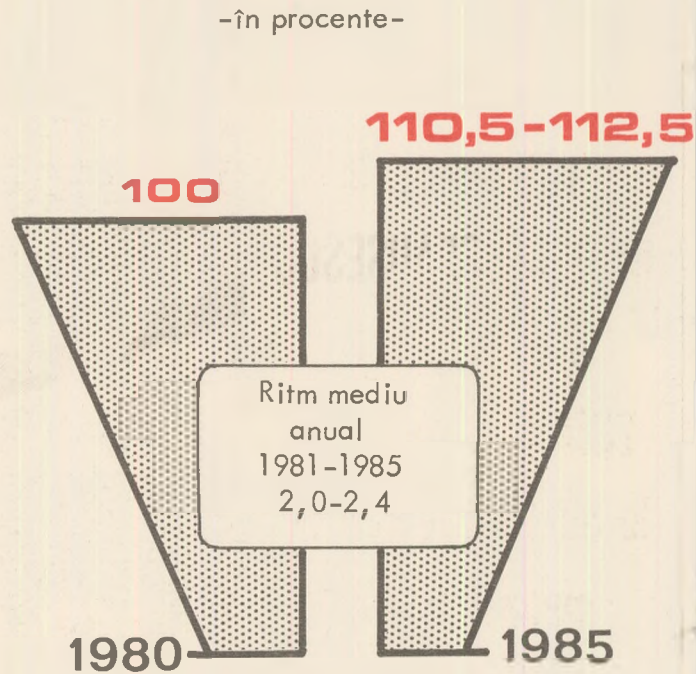
PROIECTUL DE DIRECTIVE ALE CONGRESULUI AL XII-LEA AL P.C.R.

Un vast program în slujba înfloririi patriei

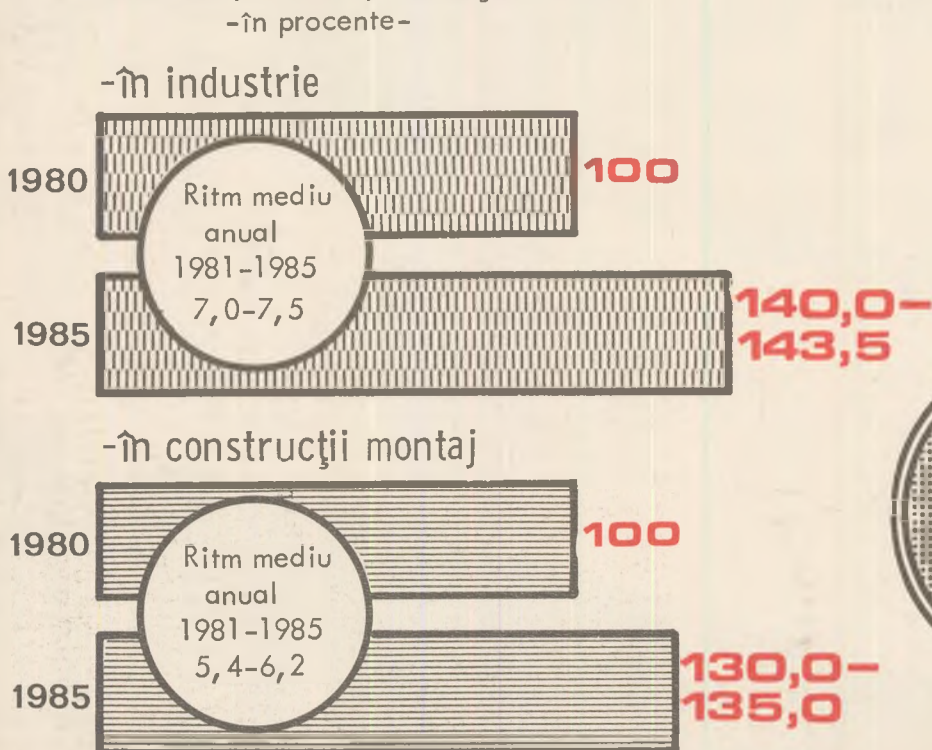
INVESTIȚIILE TOTALE ÎN ECONOMIE (pe perioada de 5 ani)

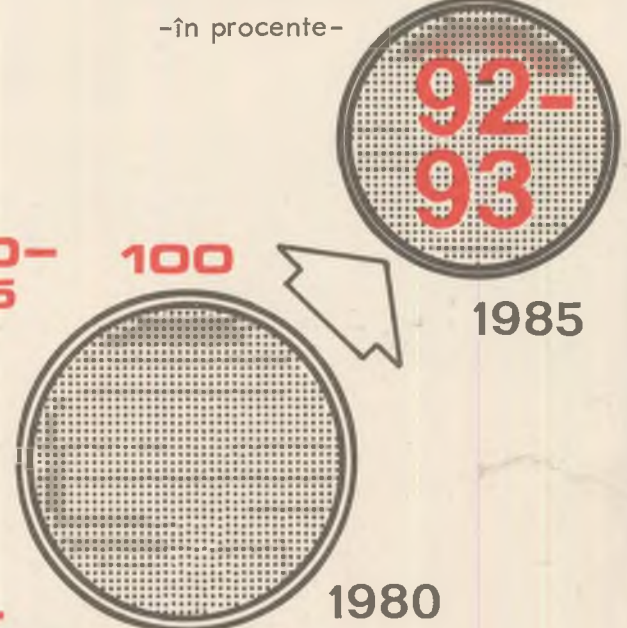
NUMĂRUL DE PERSONAL

PRODUCTIVITATEA MUNCII (calculată pe baza producției nete)

REDUCEREA CHELTUIELILOR LA 1000 LEI PRODUCȚIE MĂRFĂ ÎN INDUSTRIA REPUBLICANĂ

*Înaltă prețuire
contribuției României
la cauza păcii,
colaborării
și prieteniei
între popoare,
la înflorirea științei
în slujba progresului
omenirii*

**TOVARĂȘULUI
NICOLAE CEAUȘESCU
ȘI TOVARĂȘEI
ELENA CEAUȘESCU
le-au fost conferite
medalii de aur
și jubiliare
ale Institutului
de relații internaționale
din Roma**

**Proiectul Programului-directivă de cercetare științifică,
dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic
în perioada 1981 — 1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000**

UN ELEMENT FUNDAMENTAL ÎN POLITICA PARTIDULUI — PROMOVAREA CONSECVENTĂ A CUCERIRILOR ȘTIINȚEI ȘI TEHNICII

RECENTA PLENARĂ A C.C. AL P.C.R. a hotărît ca, în cadrul celui de al XII-lea Congres al P.C.R., să se dezbata și să se aprobe „Programul — directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000”. Dezbaterile și aprobarea, de către Congresul al XII-lea, a acestui program, împreună cu Directivele și programul privind energia, atestă încă odată rolul important pe care Partidul Comunist Român îl acordă științei și tehnicii în realizarea politicii sale de dezvoltare economico-socială a României socialiste.

Faptul că Programul — directivă de cercetare științifică reprezintă un punct distinct al ordinii de zi a celui de-al XII-lea Congres, pe lângă importanța în sine pentru dezvoltarea în următoarele decenii a științei și tehnicii românești, dovedește că afirmarea tot mai puternică a științei în societatea noastră este rezultatul politicii P.C.R. și a statului socialist, care au asigurat dezvoltarea continuă a bazei materiale a activității de cercetare, pregătirea cadrelor de specialiști, creșterea rolului științei și tehnicii moderne în toate domeniile vieții economico-sociale. În același timp, este și o recunoaștere a faptului că în toate marile realizări dobândite de poporul nostru în anii construcției socialiste se află organic încorporat și aportul științei, al muncii creatoare a cercetătorilor și specialiștilor din diferitele domenii de activitate.

Proiectul de Directive al Congresului al XII-lea definește etapa nouă în care intră societatea românească. În acest cadru, proiectul Programului cercetării științifice stabilește sarcinile de mare răspundere ce revin cercetării și tehnicii românești, cercetătorilor și specialiștilor, al căror rol și răspunderi în accelerarea dezvoltării economico-sociale a României sporesc foarte mult.

Politica de creștere a rolului și de dezvoltare tot mai puternică a științei și tehnologiei este legată de gândirea novatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu. În opera sa de strălucit teoretician și eminent conducător al vastei activități de construire a socialismului și de edificare a condițiilor înaintării României spre comunism, secretarul general al partidului aduce o contribuție inestimabilă privind creșterea rolului cercetării științifice și dezvoltării tehnologice pentru asigurarea progresului economico-social, la crearea și perfecționarea cadrului organizatoric, la orientarea acestei activități și așezarea ei pe bazele cele mai moderne și eficiente. „Programul — directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale

pînă în anul 2000”, a fost elaborat din inițiativa și conducerea nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pornind de la cerința formulată de secretarul general al partidului ca cercetarea științifică și ingineria tehnologică să premerge și să orienteze planurile de dezvoltare economico-socială și să ofere baza de soluții tehnice și economice pentru realizarea acestora.

La recenta plenară comună a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, tovarășul Nicolae Ceaușescu a definit astfel sarcinile cercetării științifice: „Următoarele două decenii se vor caracteriza printr-un puternic avînt al științei, tehnicii și tehnologiilor noi, de înaltă productivitate. Pornind de la aceasta, este necesar ca România să asigure dezvoltarea intensă a întregii activități științifice și tehnice, preocuparea pentru crearea de noi tehnologii. Pe această cale se va asigura o bază trainică, din toate punctele de vedere, pentru înfăptuirea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare spre comunism”.

Cincinalul revoluției tehnico-științifice, o bază solidă pentru realizarea saltului calitativ

PROGRAMUL — directivă este rezultatul firesc al realizărilor științei și tehnologiei acumulate și, îndeosebi, a realizărilor din cincinalul 1976—1980, ca cincinal al afirmării plene a revoluției tehnico-științifice în țara noastră. Elementele care caracterizează în această perioadă cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică sînt următoarele:

- a) orientarea spre domeniile prioritare pentru dezvoltarea producției materiale și creșterea eficienței economice;
- b) valorificarea superioară, cu maximum de randament, a resurselor naționale;
- c) promovarea produselor și tehnologiilor noi, mecanizarea și automatizarea proceselor de producție (în 1980 produsele noi și re-proiectate vor reprezenta circa 44% din valoarea producției industriale; au fost asimilate în cei aproape 4 ani ce au trecut din acest cincinal circa 3.900 tehnologii moderne; peste 90% din materialele noi puse în fabricație, precum și din tehnologiile noi se realizează prin cercetare);
- d) integrarea organică a cercetării cu producția, sporindu-se aportul științei la promovarea progresului tehnic în toate domeniile;
- e) sporirea bazei materiale a cercetării și formarea unui

UN VAST PROGRAM ÎN SLUJBA ÎNFLORIRII PATRIEI

puternic detașament de cercetători și specialiști (în 1980 vor lucra în această activitate circa 200 000 de persoane, din care peste 70 000 cu studii superioare);

f) perfecționarea structurii organizatorice a cercetării științifice și dezvoltării tehnologice (au fost înființate institute centrale pe ramuri și domenii, academii de profil și noi institute de cercetare, capacități puternice de microproducție și de pregătire a fabricației, au fost elaborate programe de cercetare multidisciplinară, care au ca scop să creeze și o rezervă de soluții științifice și tehnologice);

g) dezvoltarea cercetării fundamentale în domeniile matematicii, fizicii, chimiei, biologiei, științelor tehnice și în alte domenii.

Corespunzător orientărilor date de conducerea partidului, a fost creat și perfecționat continuu sistemul instituțional al politicii, organizării și conducerii cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic la nivelul economiei naționale, în cadrul căreia un loc de prim ordin îl ocupă Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie. Pornind de la însemnătatea politică deosebită a promovării științei și tehnologiei în perioada următoare, organizarea, coordonarea și conducerea activității de cercetare științifică și tehnologică a fost ridicată pe o treaptă superioară prin ansamblul de măsuri adoptat de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. privind îmbunătățirea activității și funcționării Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie — ca organ de partid și de stat cu caracter deliberativ și larg reprezentativ.

În înfăptuirea acestor măsuri un rol de seamă l-a avut plenara C.N.S.T. din iunie 1979. Numirea tovarăsei academician dr. ing. Elena Ceaușescu, în funcția de președinte al C.N.S.T., prin autoritatea politică și științifică de care se bucură, a reprezentat un moment de importanță majoră în procesul de perfecționare a conducerii de către partid a activității de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic în viața economico-socială a României.

Orientarea activității în concordanță cu cerințele etapei actuale de dezvoltare

CONȚINÎND un vast complex de orientări și măsuri Programul-directivă este menit să asigure desfășurarea plenară a rolului cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic — ca factori de bază ai înfăptuirii politicii partidului de ridicare a României pe noi trepte de progres și civilizație. În acest scop, partidul urmărește ca la baza cercetării științifice să stea următoarele orientări generale:

— aprofundarea cercetării în toate domeniile de activitate și legarea acesteia cu cerințele concrete ale producției materiale și vieții economice și sociale;

— ridicarea ei la nivelul celor mai înalte căutări ale gândirii științifice și tehnice pe plan mondial;

— aplicarea fermă a concepției materialist-dialectice și istorice a partidului nostru;

— știința să devină un instrument puternic în mina întregului popor atît pentru transformarea naturii, materiei și mediului inconjurător, cit și pentru transformarea revoluționară a societății în vederea fâuririi orînduirii socialiste și comuniste; știința trebuie să deschidă noi căi și orizonturi pentru intervenția activă a omului pentru dirijarea proceselor ce rezultă din manifestarea legilor atît în natură, cit și în societate;

— știința va fi orientată spre: studierea și cunoașterea mai aprofundată a structurii interne a materiei, a legilor ei de născare și transformare, a legăturilor dintre substanță și energie; exploatarea structurii și scoarței terestre, a mecanismului de formare a resurselor minerale; investigarea științifică a structurii intime a materiei vii, a organismului uman, a raportului om-natură; investigarea universului în cadrul unor programe

internaționale; studierea și adîncirea cunoașterii legilor dezvoltării economico-sociale și aplicarea lor corespunzătoare;

— promovarea largă a cercetărilor multidisciplinare, ca rezultat al interconexiunilor profunde dintre diferitele domenii ale cunoașterii;

— asigurarea unei strînse legături între cercetători și masele largi de oameni ai muncii, rezultat firesc al interdependenței organice dintre știință și producție.

În perspectiva deceniilor viitoare, un avînt deosebit al științei și tehnicii

URMĂTOARELE DOUĂ DECENII de dezvoltare economico-socială a țării noastre se vor caracteriza printr-un puternic avînt al științei, tehnicii și tehnologiilor noi, de înaltă productivitate. Pentru aceasta, Programul-directivă de cercetare este conceput să se desfășoare în trei etape — 1985, 1990, și 2000 — și urmărește să asigure, pe de o parte, soluțiile științifice și tehnologice necesare realizării prevederilor cincinalului 1981—1985, a transunerii în viață a orientărilor pentru cincinalul 1986—1990 iar, pe de altă parte, să se creeze soluțiile științifice și tehnologice, dezvoltările în perspectivă pînă în anul 2000, ale diferitelor sectoare ale vieții economico-sociale. În Program sînt cuprinse toate domeniile activității de cercetare, de la științele tehnice și științele fundamentale, la cercetarea economică, științele sociale și politice, istorie, teoria și istoria artei, literaturii și lingvisticii. Totodată prin acest document se stabilesc sarcinile și direcțiile principale ale cercetării și dezvoltării în 27 de ramuri și domenii ale vieții economico-sociale din țara noastră. Pentru fiecare ramură sau domeniu se definesc sarcinile de perspectivă ale cercetării, precum și ale perioadei imediat următoare, se stabilesc orientările cercetărilor fundamentale și a celor aplicative.

Direcțiile și orientările cuprinse în Programul-directivă au fost elaborate pe baza unor studii amănunțite ale stadiului cercetării științifice și dezvoltării tehnologice pe plan mondial și ele pornesc de la acestea, orientînd știința românească spre noi descoperiri, pentru a asigura mersul înainte. Programul își propune o amplă muncă novatoare în toate domeniile, inclusiv în cel al științelor economice și sociale și nu repetări a ceea ce exista, a ceea ce este deja hotărît. În cuvîntul său la recenta plenară a C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea foarte răspicat: „Dacă Marx, Engels, Lenin s-ar fi mulțumit doar să repete ceea ce se cunoștea din practica de atunci și n-ar fi căutat, pe baza experienței practice, a gândirii înaintate, să-și imagineze și să previzioneze societatea socialistă, ei n-ar fi făcut știință, n-ar fi devenit revoluționari, ar fi rămas economiști burghezi. Iată de ce și în domeniul științelor sociale, dacă vrem să fim într-adevăr revoluționari și să contribuim la dezvoltarea societății, trebuie să aducem o contribuție creatoare la dezvoltarea gândirii și a practicii socialismului”.

Prevederile Programului-directivă se integrează în strategia dezvoltării economico-sociale a țării stabilită de conducerea partidului, urmărind să asigure în mare măsură fondul științific și tehnologic pentru: dezvoltarea bazei de materii prime și energie, inclusiv punerea în valoare a unor zăcăminte naturale cu conținut scăzut de substanțe utile, a noi surse de energie și reciclarea deșeurilor; reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie, concomitent cu creșterea gradului de valorificare a acestora; sporirea gradului de tehnicitate a mijloacelor de producție și introducerea pe scară largă în economie și în viața socială a electronicii, informaticii, automatizării; creșterea productivității sociale a muncii, sporirea calității și competitivității produselor; folosirea intensivă a fondurilor fixe, a întregului potențial productiv; creșterea calității vieții. Răspunzînd cerințelor majore rezultate din necesitatea realizării saltului calitativ al dezvoltării economiei naționale în deceniile următoare, Programul-directivă urmărește sporirea

aportului cercetării științifice la dezvoltarea bazei proprii de materii prime și resurse energetice, la conservarea și utilizarea cât mai eficientă a acestor resurse, la asigurarea creșterii prioritare a ramurilor cu consum mic de energie. Totodată, aceasta urmărește accelerarea ritmului de introducere a progresului tehnic, reducerea ciclului cercetare-producție, a perioadei de transformare a inovației tehnologice în producție. Ridicarea calității cercetării și dezvoltării tehnologice este impusă de rolul hotărâtor pe care programul stabilește ca acestea să-l aibă în promovarea progresului tehnic, în creșterea susținută a eficienței economice. În acest context se prevede un vast proces de integrare a principalelor laturi ale eficienței economice cu cercetarea-dezvoltarea, cu producția.

Programul-directivă acordă atenție cercetărilor interdisciplinare, urmărind-se asigurarea realizării cadrului organizatoric, care să asigure realizarea acestora în condiții optime. Sînt prevăzute măsurile care să conducă la dezvoltarea bazei materiale a cercetării științifice. În perioada 1981—1985, fondurile de finanțare vor crește cu circa 50% față de cele alocate în 1976—1980. Se vor acorda prioritate dotării cu aparatură și instalații de investigație, realizării de laboratoare și studii experimentale. Se urmărește ca dotarea unităților să asigure rezolvarea integrală a problemelor legate de introducerea în producție a noilor realizări științifice.

Paralel cu creșterea dotării bazei de cercetare, se urmărește și folosirea rațională, intensivă, a bazei materiale. Sarcini importante revin industriei constructoare de mașini, care va fi orientată spre asimilarea de noi aparate și instalații de investigație și experimentare, asigurînd în cît mai mare măsură dotarea din producția internă a unităților de cercetare și inginerie tehnologică. În 1985 vor lucra în unitățile de cercetare circa 245 mii de persoane, din care 81 de mii cu studii superioare. În acest fel, numărul specific de cercetători și proiectanți și specialiști cu studii superioare se va situa, practic, la nivelul multor țări dezvoltate din punct de vedere industrial. Dotarea bazei materiale, perfecționarea continuă a activității de cercetare, împreună cu nivelul de pregătire profesională a cercetătorilor, proiectanților, specialiștilor devin esențiale în creșterea eficienței activității de cercetare-dezvoltare, în realizarea prevederilor programului.

Perfecționarea continuă a structurilor cercetării

ÎN PROGRAMUL-DIRECTIVĂ sînt concretizate măsuri cu privire la perfecționarea conducerii activității de cercetare științifică, dezvoltarea tehnologică și introducerea programului tehnic. Perfecționarea continuă și adaptarea organizării la mutațiile care au loc, fac parte din procesul de conducere de către partid a vieții noastre economico-sociale. Realizarea programului necesită un vast program de optimizare și în acest proces partidul atribuie Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, organ de partid și stat, un rol conducător, răspunzător pentru îndeplinirea politicii partidului și statului în domeniul științei și tehnologiei. Instituțiile centrale și academiile de profil răspund pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute în program pentru ramura sau domeniul respectiv. Ministeriele economice răspund de asigurarea resurselor umane și materiale pentru realizarea programului în ramura respectivă. Centralele industriale și întreprinderile au sarcina de a participa la întregul ciclu al cercetării-producției, asigurînd reducerea duratei acestuia și stimularea largă a creației tehnice.

În vastul proces de investigație științifică, în care vor fi antrenate milioane de oameni ai muncii, va fi necesară îmbunătățirea substanțială a actualului sistem de informare și documentare tehnică. Pentru aceasta programul prevede dezvoltarea continuă a sistemului de informare și documentare tehnico-științifică și economică, în pas cu cele mai noi euceriri ale revoluției tehnico-științifice contemporane. În prezent, se află în proiect sistemul național de informare și documentare, ca parte componentă a sistemului informatic național.

Programul preconizează și măsuri care să conducă la educarea cercetătorilor, specialiștilor în spiritul pasiunii înflăcărâte pentru adevărul științific, al cutezanței revoluționare, al dragostei de patrie și partid. Legătura permanentă a cercetătorilor specialiștilor cu masele largi ale oamenilor muncii, este o condiție a rezolvării marilor probleme ce se pun astăzi în fața activității de cercetare. Realizarea programului presupune ridicarea nivelului de pregătire tehnico-științifică a întregului popor și, de aici, rezultă sarcina îmbunătățirii continue a procesului de răspîndire a științei și culturii în mase. Un capitol special este rezervat integrării organice a științei cu producția și învățămîntul, subliniindu-se astfel importanța pe care partidul o acordă acestei probleme, esențială, în determinarea dezvoltării viitoare a științei și tehnicii românești.

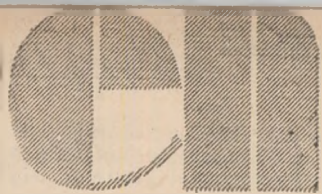
Prevederi deosebite sînt cuprinse în Programul-directivă și cu privire la sarcinile cooperării internaționale în domeniul științei și tehnologiei. Aceste relații se vor dezvolta în continuare pe baza principiilor politicii externe a partidului și statului nostru în relațiile sale bilaterale și multilaterale cu toate țările lumii, indiferent de orînduirea lor socială. Se va acorda atenție dezvoltării relațiilor tehnico-științifice cu țările socialiste membre ale C.A.E.R., cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu țările capitaliste dezvoltate în condițiile specifice în care țara noastră își statutează relațiile cu acestea. Se va urmări participarea României la realizarea unor programe comune de cercetare inițiate sub egida ONU, și în cadrul unor acțiuni de cooperare europeană, în alte regiuni sau subregionale. Programul-directivă prevede ca cooperarea tehnico-științifică a României să se realizeze pe baza unor programe pe termen lung și să fie orientată spre lărgirea și valorificarea bazei de materii prime și combustibili, accelerarea dezvoltării energeticii nucleare; utilizarea mai rapidă a unor noi resurse de energie, promovarea unor tehnologii moderne în industrie și agricultură; folosirea spațiului cosmic și a resurselor oceanului planetar, perfecționarea transporturilor și telecomunicațiilor, ocrotirea sănătății omului, protecția mediului ambiant. Programul-directivă stabilește în același timp necesitatea participării cercetării științifice la îndeplinirea sarcinii importante prevăzute în Directive de creștere substanțială în următoarea perioadă a exportului românesc de produse manufacturate.

Acest vast program va putea fi realizat numai dacă comuniștii, întregul partid, vor desfășura o muncă intensă de conducere și organizare a activității de cercetare, dezvoltare și introducere a progresului tehnic, dacă se vor încadra în acest proces și vor mobiliza masele largi în îndeplinirea integrală a prevederilor stabilite.

APROBAREA de către Congresul al XII-lea al Programului-directivă de cercetare științifică dezvoltare tehnologică și introducerea progresului tehnic în perioada 1981—1985 și direcțiile principale pînă în anul 2000 va reprezenta un moment de maximă importanță în prefigurarea dezvoltării științei și tehnicii românești. Realizarea programului va reprezenta o continuare a tradițiilor oamenilor de știință din România, care au îmbinat întotdeauna rigurozitatea științifică cu patriotismul fierbinte. Transpunerea în viață a Programului se va face în paralel cu pregătirea întregii societăți românești pentru o etapă în care are loc pătrunderea automatizării și ciberneticizării, a informaticii și calculatoarelor. Va trebui să se realizeze o largă opinie de masă pentru obținerea de economii, pentru gestionarea exigentă a materiilor prime, combustibil și energie, pentru valorificarea superioară a acestora.

Îndeplinirea Programului-directivă va contribui la asigurarea independenței României din punct de vedere al energiei și combustibilului, componentă importantă a politicii generale de independență și suveranitate a statului nostru.

Nicolae M. NICOLAE
Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie

**Proiectul Programului-directivă de cercetare și dezvoltare
în domeniul energiei pe perioada 1981—1990 și orientările
principale pînă în anul 2000**

**O CONCEPȚIE UNITARĂ, EFICIENTĂ
PENTRU REALIZAREA INDEPENDENȚEI ENERGETICE**

FAURIREA societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism se întemeiază pe creșterea puternică a forțelor de producție, pe baza cuceririlor revoluției tehnico-științifice, astfel încît să se poată asigura sporirea continuă a producției de bunuri materiale în vederea satisfacerii largi a necesităților de consum ale întregului popor, înflorirea materială și spirituală a acestuia. În acest scop, Proiectul de Directive al Congresului al XII-lea al P.C.R. stabilește necesitatea dezvoltării cu prioritate, în continuare, a industriei socialiste, orientarea spre ramurile și subramurile de vîrf ale tehnicii, dezvoltarea intensivă a agriculturii, a celorlalte ramuri, organizarea științifică a producției și a muncii în vederea folosirii tuturor resurselor economiei noastre socialiste, a întregului potențial economic național.

Transpunerea în viață a obiectivelor dezvoltării economico-sociale a țării pînă în anul 1990 și în perspectiva sfîrșitului de secol, pune în fața partidului și statului sarcini complexe, legate de corelarea nivelurilor creșterii economice a României cu resursele materiale ale dezvoltării. În rîndul resurselor dezvoltării un loc central în ocupă **energia**, factor vital al tuturor activităților economice și sociale. Iată, de ce, pornind de la necesitatea asigurării resurselor de energie pentru progresul accelerat economico-social al țării, Comitetul Central al partidului a hotărît elaborarea proiectului Programului — directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei pe perioada 1981—1990 și orientările principale pînă în anul 2000. Programul — directivă concretizează liniile directoare ale politicii energetice a partidului, elaborate sub conducerea nemijlocită și cu aportul determinant al tovarășului **Nicolae Ceaușescu**.

De altfel, Programul-directivă se înscrie în măsurile preconizate în ultimii ani de secretarul general al partidului nostru privind dezvoltarea rațională a bazei energetice, în strînsă concordanță cu necesitățile țării și stabilirea unui regim sever de economisire a energiei și combustibilului. Încă înainte ca pe plan mondial să se fi simțit efectele crizei energetice și combustibilului, România a trecut la ample acțiuni, fără precedent, la îndemnul tovarășului **Nicolae Ceaușescu**, pentru dezvoltarea bazei energetice și folosirea mai rațională a energiei și combustibilului. Secretarul general al partidului nostru atrăgea atenția asupra necesității gospodăririi cu maximum de grijă și responsabilitate a resurselor energetice ale țării, subliniind: „**Se impune în mod imperios necesitatea unei reorientări ferme în domeniul consumului de energie și combustibil, a stabilirii unei politici riguroase de economisire a tuturor formelor de energie, mai ales a șteiului și gazelor, de folosire maximă a altor resurse energetice de care dispune țara noastră, precum și a adoptării unor noi soluții și tehnologii de producere a energiei**”.

Tot pentru reglementarea imediată a acestor probleme de excepțională importanță pentru dezvoltarea economico-socială a țării, a fost elaborat Decretul Consiliului de Stat cu privire la măsurile de dezvoltare a bazei energetice și de folosire mai judicioasă a energiei și combustibililor, care ulterior a devenit lege. Se poate spune că de atunci s-a declanșat în țara noastră o nouă politică în domeniul energetic, care a mobilizat pe toți

oamenii muncii, întregul nostru popor în gospodărirea mai bună a energiei și combustibilului.

Programul — directivă pornește de la necesitatea ca, **în viitorul deceniu, România să devină independentă din punct de vedere al combustibilului și energiei**. În acest scop, sînt stabilite sarcinile de bază pentru cercetarea geologică, pentru explorarea aprofundată a tuturor zonelor țării în vederea descoperirii și valorificării de noi zăcăminte de cărbuni, ștei, gaze, substanțe radioactive, precum și pentru intensificarea preocupărilor menite să asigure creșterea gradului de recuperare a acestor materii prime energetice din zăcăminte. Pe aceeași linie au fost concretizate măsuri ferme de valorificare maximă a resurselor hidro-energetice ale țării, realizarea unui amplu program de construcție a centralelor nucleare-electrice și importante cercetări pentru utilizarea noilor surse de energie — a soarelui, vîntului, a energiei geotermice, a biomasei. Sarcini noi sînt stabilite în program cu privire la extinderea și perfecționarea organizării sistemului electroenergetic național, gospodărirea cu maximă eficiență a întregului potențial energetic de care dispune țara noastră, raționalizarea și reducerea continuă a consumurilor de energie în toate domeniile de activitate. Între principalele măsuri menite să permită atingerea obiectivelor respective se numără renunțarea la sau limitarea tehnologiilor, utilajelor și produselor ce se realizează cu mari consumuri energetice, introducerea de noi tehnologii în toate ramurile economiei naționale, care să permită sporirea substanțială a valorii obținute pe unitatea de energie cheltuită. Toate acestea au menirea să contribuie la creșterea eficienței economice, la asigurarea condițiilor pentru progresul economico-social accelerat al României socialiste, pentru ridicarea la un înalt nivel a bunăstării și civilizației poporului nostru.

O COMPONENTĂ de extremă importanță a Programului — directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei o reprezintă **cercetarea geologică**, care are sarcina să asigure identificarea și introducerea în circuitul economic a noi rezerve de combustibil. În acest sens, programul prevede aprofundarea activității de cercetare geologică pe întreg teritoriul țării, mai ales la mari adîncimi și în zonele mai greu accesibile, care nu au fost explorate în trecut. Extinderea utilizării de procedee și aparatură modernă de investigare, efectuarea de lucrări pentru teledetecția din avion și din sateliți artificiali a zăcămintelor sînt cîteva măsuri ce se vor utiliza pentru accelerarea depistării și punerea în valoare mai rapidă a noi resurse naturale. Totodată, noile procedee și aparatură modernă vor permite să se identifice și zăcămintele din zonele explorate în trecut cu procedee și aparatură mai puțin perfecționată, și care, din această cauză, au rămas nedetectate. Cercetările vor urmări descoperirea de **noi rezerve de huiă**, recuperarea în proporție mai ridicată a rezervelor cunoscute, încît să se asigure într-o măsură mai mare baza de materii prime necesare producerii cocsului metalurgic, precum și carbochimiei, ramură importantă producătoare de substanțe chimice, care se realizează în prezent în industria petrochimică și a chimizării gazului metan. Se vor

intensifica, de asemenea, lucrările geologice pentru punerea în evidență a **noi zăcăminte de lignit** și se vor executa lucrări miniere experimentale la adâncimi mai mari decât cele din prezent, punându-se la punct noi tehnologii de extracție pentru aceste zone, precum și din stratele subțiri sau situate în condiții grele de exploatare. Acțiuni multiple vor avea loc și pentru accelerarea explorării zăcămintelor de sisturi combustibile și extinderea prospecțiunilor în vederea cunoașterii condițiilor pentru punerea lor cât mai largă în valoare.

Un alt obiectiv important al cercetărilor geologice îl constituie punerea în evidență a noi zăcăminte de petrol și gaze situate la adâncimi mari, precum și pe platforma continentală a Mării Negre. Pentru aceasta în program sînt stabilite o serie de măsuri speciale, a căror înlăptuire urmează să asigure amplificarea rezervelor țării de astfel de zăcăminte.

Mari și deosebite sarcini sînt stabilite și pentru dezvoltarea bazei de **materii prime minerale în vederea asigurării necesarului de combustibil** pentru funcționarea centralelor nucleare-electrice, inclusiv prin exploatarea zăcămintelor cu conținuturi mai reduse de substanțe utile și valorificarea unor rezerve care conțin alte substanțe necesare producerii combustibililor nucleari de tipuri noi.

Extinderea lucrărilor de prospecțiuni și explorare pentru conturarea rezervelor de **ape geotermale**, precum și pentru identificarea zonelor favorabile utilizării energiei geotermice primare reprezintă un alt obiectiv major al cercetării științifice.

Ca în toate domeniile de activitate, Programul — directivă prevede utilizarea rațională a importanțelor mijloace financiare care să se reflecte într-o creștere mai accentuată a rezervelor descoperite și predate spre exploatare.

SARCINI importante sînt cuprinse în Programul directivă cu privire la **dezvoltarea producției de energie**. Orientările de bază se referă la accentuarea utilizării combustibililor solizi, extinderea construcției de hidrocentrale, trecerea la realizarea programului de construcții de centrale nucleare și folosirea formelor noi de energie solară, geotermică, a vîntului, a valurilor, a biogazului, restringîndu-se consumul de hidrocarburi în scopuri energetice. În conformitate cu aceste orientări se vor lua măsuri pentru utilizarea deplină, pînă la sfîrșitul secolului, a potențialului hidroenergetic al râurilor interioare și a părții ce revine țării noastre din potențialul Dunării. Prin amenajarea atît de centrale hidroelectrice cu puteri mari, cît și de microcentrale, se va asigura ridicarea gradului de utilizare a potențialului hidroenergetic național de la circa 30% în 1980 la 45% în anul 1985 și la 65% în anul 1990. Programul-directivă prevede realizarea cu precădere de amenajări cu folosință complexă energetică: în irigații, utilizări industriale, pentru prevenirea inundațiilor și viiturilor, pentru piscicultură, transport, agrement. În același timp, se vor lua măsuri pentru păstrarea calității apei și a tuturor resurselor rețelei hidrologice naționale. Sînt elaborate, totodată, măsuri pentru efectuarea unor cercetări pluridisciplinare în vederea punerii la punct a tehnologiilor și utilajelor necesare valorificării potențialului energetic al valurilor de pe litoralul românesc al Mării Negre. Alte măsuri din program se referă la extinderea utilizării cărbunilor și sisturilor în centralele termoelectrice, în care scop toate noile centrale vor fi realizate pe lignit și sisturi bituminoase, asigurîndu-se în același timp trecerea pe combustibil solid a centralelor care funcționează în prezent pe hidrocarburi. Ca o prevedere importantă a Programului-directivă se menționează trecerea la valorificarea sisturilor combustibile în cîincinalul viitor, prin punerea în exploatare a zăcămintelor și centralelor termoelectrice de la Anina și Doman. Prima centrală nucleare-electrică din țara noastră va fi pusă în funcțiune în anul 1985. Programul construirii de centrale nucleare-electrice în țara noastră prevede realizarea unei puteri instalate de 660 MWe în 1985, de 3 960 MWe în 1990 și de circa 10 000 MWe în anul 2000. În vederea înlăptuirii acestei sarcini, proiectul Program-directivă prevede sarcini deosebite pentru cercetarea științifică și ingineria tehnologică, care vor trebui să asigure asimilarea într-o măsură tot mai mare, pe bază de concepție proprie, a fabricației echipamentelor și materialelor, inclusiv producerea combustibilului și apei grele necesare producerii energiei nucleare-electrice. Vor fi aprofundate, cercetările de fizică nucleară pentru elaborarea de noi soluții energetice, asigurarea și valorificarea de combustibili nucleari și realizarea unor reactori cu parametri superiori, bazați pe fisiune și pe fuziunea nucleelor atomice.

UN OBIECTIV de prim ordin al dezvoltării cercetării și dezvoltării în domeniul energiei este **elaborarea de soluții pentru utilizarea noilor surse și tehnologii energetice**. În acest scop, se vor perfecționa tehnologiile de exploatare a surselor de ape geotermale, inclusiv prin tehnici de stimulare a debitelor și prin reinjectarea apelor uzate în zăcămint, elaborarea de soluții pentru extragerea energiei geotermice primare, inclusiv a căldurii rocilor uscate, tehnologii și sisteme de valorificare în trepte a căldurii de origine geotermică. De asemenea, pentru utilizarea energiei soarelui se vor perfecționa tehnologiile de captare și folosire prin tipizarea și elaborarea de soluții noi în domeniul construcțiilor și arhitecturii, realizarea de sisteme eficiente pentru stocarea curentă și sezonieră a căldurii solare. Se vor perfecționa soluțiile pentru conversia energiei solare direct în energie electrică. Se vor cerceta și pune la punct echipamente de captare a energiei vîntului cu putere mică, mijlocie și mare. În acest sens, se vor experimenta metode termice de combustie subterană, de injecție cu aburi și bioxid de carbon, cum și alte procedee chimice și biologice.

Multiple acțiuni vor fi desfășurate pentru **valorificarea superioară a hidrocarburilor**. Se vor aplica măsuri de restrîngere continuă a utilizării țiteiului și gazelor în procese de ardere și extindere a folosirii lor în cît mai mare măsură ca materie primă pentru industria chimică. Vor fi intensificate, totodată, cercetările pentru introducerea unor noi tipuri de carburanți, inclusiv sintetici pentru mijloacele de transport.

Pentru îmbunătățirea organizării și funcționării sistemului electroenergetic național, programul prevede extinderea continuă a producerii combinate de energie termică și electrică prin dezvoltarea termoficării industriale și urbane; se va realiza astfel un randament superior în utilizarea combustibilului. Se va îmbunătăți, în continuare, structura sistemului energetic național prin stabilirea de amplasamente optime centralelor electrice, ținîndu-se seama de localizarea în teritoriu atît a resurselor cît și a principalilor consumatori de energie. Cercetările științifice vor urmări și în viitor creșterea siguranței în funcționarea sistemului electroenergetic, precum și a echipamentelor și instalațiilor din centralele și rețelele electrice. Vor fi întreprinse, de asemenea, cercetări pentru pregătirea încadrării și funcționării sigure în sistemul energetic național a centralelor nucleare-electrice, precum și a centralelor termoelectrice pe sisturi combustibile.

Reducerea consumurilor specifice de combustibil în producerea de energie electrică și căldură, precum și în transportul și distribuția acestora constituie un alt obiectiv important care stă în fața cercetării. Diminuarea consumurilor și economisirea energiei reprezintă o condiție hotărîtoare pentru asigurarea bazei energetice necesare dezvoltării în ritm înalt a economiei naționale. Ministerele, centralele, întreprinderile, unitățile de cercetare științifică și proiectare sînt chemate să asigure reducerea consumurilor specifice de energie prin modernizarea tehnologiilor și raționalizarea fluxurilor de producție, restrîngerea utilizării de materii prime și materiale energointensive, realizarea de echipamente și utilaje cu randamente ridicate, eliminarea hotărîtă a pierderilor de energie. Un accent mai mare se va pune pe ramurile industriale cu un consum de combustibil și energie mai mic, iar în industria prelucrătoare se va asigura valorificarea superioară a materialelor prime și materialelor consumate. Toate instalațiile consumatoare de combustibil, în special cuptoarele industriale, vor fi dotate cu echipamente de recuperare a căldurii, vor fi introduse și generalizate soluții noi de valorificare a căldurii conținute în ape de răcire, gaze evacuate, produse calde și deșeuri, folosîndu-se tehnici noi, inclusiv pompe de căldură, tuburi termice și alte tipuri de echipamente. Se vor utiliza metode și mijloace moderne ale informaticii pentru optimizarea soluțiilor tehnice și a deciziilor în cadrul sistemului energetic național, cît și în toate procesele de utilizare a energiei. Asemenea măsuri vor contribui la reducerea cu cel puțin 40% în deceniul 1981—1990 a valorii indicelui mediu de consum energetic la 1 000 lei producție industrială. fapt ce va influența în mod esențial creșterea eficienței întregii economii naționale.

ELABORAREA de noi soluții pentru creșterea continuă a randamentelor de transformare a energiei de la forma primară la cea de utilizare, recuperarea integrală a resurselor energetice, termice și combustibile rezultate din procesele tehnologice, substituirea unor resurse de calitate superioară epuizabile, în principal hidrocarburi cu alte resurse de calitate inferioară, re-

prof. dr. doc. ing. Iosif TRIPȘA
vicepreședinte al Consiliului Național
pentru Știință și Tehnologie

(Continuare în pag. 11)

Strategia partidului de construire a viitorului

României socialiste — saltul revoluționar la o nouă calitate

**ECONOMIE
NATIONALA**

UN VAST PROGRAM ÎN SLUJBA ÎNFLORIRII PATRIEI

Proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea al P.C.R.

OPȚIUNEA PENTRU O DEZVOLTARE ECHILIBRATĂ, ARMONIOASĂ A TUTUROR JUDEȚELOR

IN STRATEGIA GENERALĂ a politicii partidului nostru de dezvoltare dinamică, proporțională și echilibrată a economiei naționale, repartizarea judicioasă a forțelor de producție pe teritoriu, în toate județele țării, ocupă un loc deosebit. În Programul partidului se arată că o cerință a înfăptuirii societății socialiste multilateral dezvoltate constă în „sistemizarea teritorială administrativă și economică, amplasarea raționată a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, asigurând dezvoltarea proporțională a tuturor județelor și regiunilor, ridicarea gradului de civilizație materială a întregului popor”.

În aplicarea consecventă a sarcinilor stabilite privind dezvoltarea economico-socială echilibrată a tuturor județelor o preocupare centrală o constituie creșterea economică mai rapidă a județelor mai puțin dezvoltate industrial, ținându-se seama la amplasarea pe teritoriu a noilor obiective atât de criteriile economice și condițiile naturale, cât și de cele de ordin social. În acest context în cincinalul actual o deosebită însemnătate pentru ridicarea potențialului economic al județelor mai puțin dezvoltate o are înfăptuirea obiectivului stabilit de Congresul al XI-lea al partidului ca în anul 1980 să se obțină în fiecare județ o producție globală industrială de cel puțin 10 miliarde lei. Ținând seama de faptul că între județele țării există diferențieri mari în privința numărului populației rezultă că — în condițiile realizării unui anumit volum al producției — apar discrepanțe în ce privește nivelul acesteia pe locuitor. Ca urmare, conducerea partidului nostru a considerat necesar ca în viitorul cincinal să se treacă la stabilirea unui alt obiectiv principal în activitatea județelor, pornindu-se de la **producția pe locuitor**. În acest scop în Proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1981—1985 și orientările de perspectivă pînă în 1990 s-a prevăzut **realizarea în fiecare județ a unei producții globale pe locuitor de cel puțin 70 000 lei în 1985**, ceea ce va asigura premisele necesare pentru repartizarea mai judicioasă a forțelor de producție pe teritoriu. Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretarul general al partidului, la recenta Plenară comună, stabilirea obiectivului producției globale pe locuitor „...corespunde într-adevăr politicii generale a partidului nostru, atât sociale cât și naționale, de dezvoltare corespunzătoare a tuturor zonelor, de asigurare a unor condiții de muncă și viață egală pentru toți membrii societății, pentru toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate”.

Este de rețut că trecerea în activitatea județelor la realizarea unei producții globale pe locuitor de cel puțin 70 000 lei are în vedere, alături de luarea în considerare a numărului populației, **extinderea sferei de cuprindere a obiectivului principal, care include nu numai producția industrială, ci și producția obținută în toate celelalte ramuri în care se creează bunuri materiale și servicii** (agricultură, silvicultură, construcții, transporturi, telecomunicații, circulația mărfurilor etc.).

Acest obiectiv este în concordanță cu cerințele etapei pe care urmează să o parcurgem în viitorii ani și în care dezvoltarea puternică a producției materiale și a sferei serviciilor constituie o condiție primordială pentru satisfacerea mai deplină a necesităților membrilor societății noastre din toate zonele țării. De aceea, în cadrul producției globale de 70 000 lei pe locuitor se are în vedere ca, în fiecare județ, cca. 50 000 lei să reprezinte producția industrială, cel puțin 10 000 lei producția agricolă și cca. 10 000 lei valoarea obținută în construcții, transporturi, alte servicii și activități. Aceasta impune luarea măsurilor corespunzătoare atât de către organele centrale, cât și de cele locale, pentru ca obiectivul stabilit să poată fi înfăptuit, o atenție deosebită acordându-se județelor mai puțin dezvoltate — între care Botoșani, Gorj, Ialomița, Maramureș, Mehedinți, Suceava, Teleorman, Vaslui, Vâlcea, Vrancea — care vor trebui să realizeze în perioada 1981—1985 sporuri mai accentuate ale producției globale pe locuitor decît media pe țară. Drept urmare — prin creșterea generală a nivelului de dezvoltare economică în toate județele — se va micșora decalajul existent în ce privește producția globală pe locuitor între județe; la sfîrșitul cincinalului viitor acesta va fi în jur de 2,3 : 1, întrucît se are în vedere că județul Brașov va realiza cea mai ridicată producție globală pe locuitor (peste 160 mii lei), iar minima va fi în unele județe, de cel puțin 70 000 lei.

Privită sub aspectul activității de planificare, stabilirea producției globale pe locuitor în fiecare județ conduce la perfecționarea planificării în profil teritorial, la conjugarea mai bună a acesteia cu planificarea în profit de ramură și departamental. În fapt, este vorba de **introducerea unui nou indicator sintetic în activitatea de planificare, în primul rînd în profil teritorial, cu influențe pozitive asupra conducerii și planificării întregii economii naționale**. Planificarea și urmărirea realizării producției globale pe locuitor în toate județele țării reprezintă o etapă superioară în planificarea în profil teritorial, în analiza de ansamblu a rezultatelor activității economice din fiecare județ. Acest indicator folosește totodată la efectuarea unor comparații între județe atât în ce privește potențialul economic, cât și structura pe ramuri a economiei acestora, permite aprofundarea analizei procesului de mîșorare a decalajelor dintre dezvoltarea economică a județelor țării. Începînd cu lucrările de plan pentru cincinalul 1981—1985, indicatorul sintetic menționat este inclus ca element component principal al sistemului de indicatori utilizat în planificarea dezvoltării economice și sociale a județelor.

PENTRU A CORESPUNDE obiectivului stabilit de conducerea partidului, la determinarea producției globale a județului pe locuitor s-a pornit de la necesitatea cuprinderii cât mai complete în mărimea acestuia a rezultatelor tuturor domeniilor de activitate în care se creează bunurile materiale și se prestează servicii pentru populație. De aceea, **pentru calculul producției globale a județului s-a adoptat o sferă de**

cuprindere practic identică cu aceea a produsului social, indicator ce se determină în mod curent în lucrările de plan și statistice din țara noastră. Ca urmare în producția globală a județului se include valoarea obținută prin munca depusă în industrie, agricultură, silvicultură, construcții, transporturi, telecomunicații, circulația mărfurilor și alte ramuri producătoare de bunuri (industria casnică) și servicii pentru populație.

Evaluarea producției globale a județului se face prin însumarea elementelor componente, care au fost grupate în felul următor: **producția globală industrială**; **volumul de activitate în agricultură**; **alte ramuri** — producția unităților silvice: volumul de activitate în construcții; veniturile brute din activitatea de transporturi și telecomunicații; adaosul sau rabatul comercial din activitatea de circulația a mărfurilor; prestările de servicii pentru populație; industria casnică.

Este de relevat că pentru determinarea producției globale a județului cât și pentru necesitatea analizării tuturor activităților privind agricultura, s-a stabilit să se calculeze „**volumul de activitate în agricultură**”, care cuprinde, pe lângă valoarea producției globale agricole, și valoarea serviciilor legate de realizarea producției agricole (lucrări efectuate de stațiunile de mașini agricole, valoarea serviciilor de îmbunătățiri funciare, a celor agrozooveterinare, cum sînt combaterea boilor și dăunătorilor la plante și animale ș.a.) precum și valoarea unor activități de tip industrial (producția de furaje combinate realizate de întreprinderile pentru valorificarea cerealelor și producerea nutrețurilor combinate; valoarea peștelui recoltat din apele interioare și din apele de coastă, realizată de întreprinderile piscicole; activități anexe industriale din unitățile agricole realizate pentru nevoi proprii) care, pentru a evita duble înregistrări la determinarea producției globale a județului, se scade din valoarea producției industriale.

În ce privește **construcțiile**, în calculul producției globale a județului urmează să se includă o sferă mai largă de activități, identică cu aceea stabilită pentru această ramură a economiei naționale prin metodologia de determinare a produsului social și venitului național. Ca urmare, s-a avut în vedere cuprinderea în volumul de activitate în construcții nu numai a producției propriu-zise de construcții montaj a unităților ce execută lucrări în antrepriză și regie, ci și valoarea prestațiilor executate de către stațiile de utilaje și transport, de întreprinderile de utilaj greu pentru construcții; valoarea prestațiilor de construcții efectuate de către unitățile consiliilor populare; repararea și întreținerea drumurilor, podurilor, și străzilor; valoarea muncii patriotice prestate de populație la diferite lucrări de natura construcțiilor; valoarea construcțiilor de locuințe și gospodărești executate de populație în regie proprie; valoarea lucrărilor geologice.

În domeniul **transporturilor și telecomunicațiilor** la calcularea producției globale a județului se iau în considerare veniturile brute din acele genuri de transport existente în toate județele cum sînt transporturile feroviare și auto de folosință generală, precum și veniturile din activitatea de poștă și telecomunicații. Cît privește veniturile brute din transportul în comun, acestea sînt cuprinse separat în valoarea prestărilor de servicii pentru populație.

Pentru a lega direct producția globală a județului, ca indicator sintetic, de ceilalți indicatori valorici, **evaluarea acesteia se face pe baza indicatorilor folosiți în prezent în practica planificării și statisticii**, prin însumarea valorii (exprimate în prețurile și tarifele în vigoare) producției globale industriale, producției globale agricole, producției de construcții-montaj, veniturilor brute din activitatea de transporturi și telecomunicații, volumului serviciilor cu plată prestate populației etc.

Pentru o anumită parte a activităților incluse în producția globală a județului urmează să se organizeze, pe plan local, **culegerea informațiilor necesare** așa cum este cazul adaosului sau rabatului comercial al unităților din comerțul cu ridicata și amănuntul, aprovizionare — desfacere, contractări și achiziții de produse agricole. De asemenea, sînt necesare unele evaluări estimate pentru activitatea de industrie casnică desfășurată în

gospodăriile populației pentru nevoi proprii sau comercializare, (sacrificarea animalelor și prelucrarea cărnii, prelucrarea laptelui, vinificarea strugurilor, prelucrarea și conservarea legumelor și fructelor, producerea de țesături, tricotaje și confecții ș.a.) — activitate răspîndită în țara noastră în toate zonele și mai ales în mediul rural — cît și evaluări pentru determinarea volumului de construcții de locuințe și gospodărești executate de populație, cu forțe proprii și în regie proprie, valorii producției meseriașilor necooperativizați etc. Evaluările de acest gen făcute în cadrul fiecărui județ vor furniza informații utile și pentru fundamentarea calculului produsului social pe întreaga economie (pînă în prezent pentru aceste activități se folosesc, de regulă, estimări efectuate la nivel central).

La stabilirea metodologiei de determinare a producției globale a județului s-a avut în vedere ca **mărimea acesteia să nu cuprindă duble înregistrări** și de aceea s-au stabilit unele corecturi ce trebuie aduse în nivelul indicatorilor valorici ce se folosesc pentru exprimarea unor activități luate în calcul. De exemplu, volumul serviciilor prestate cu plată populației va fi cu prins practic la valoarea stabilită pentru acest indicator de plan, urmînd ca din această valoare să fie scăzut volumul de servicii pentru populație inclus în valoarea producției ramurilor prestatoare (cum ar fi în ramura „construcții” valoarea prestațiilor executate populației de către unitățile consiliilor populare; în ramurile „transporturi și telecomunicații” sumele încasate de la populație pentru transportul de călători și mărfuri, servicii poștale, telefon etc.). Excepție fac lucrările cu caracter industrial (lucrări pe bază de comandă în unitățile UCECOM, auto-service etc.) cuprinse în ramura industrie în valoarea producției globale, a căror valoare a fost dedusă, în calculele actuale, din volumul serviciilor prestate populației luat în considerare la stabilirea producției globale a județului.

În scopul reflectării valorii bunurilor și serviciilor realizate în cadrul județului, la stabilirea producției globale se iau în considerare numai rezultatele muncii prestate efectiv în județul respectiv. Întrucît pe teritoriul unor județe **își au sediul unele unități economice al căror volum de activitate se referă la rezultatele muncii depuse în mai multe județe** (organizații de construcții, regionale c.f.r. etc.), **pentru necesitățile determinării producției globale se impun realizate calculații din care să reiasă activitățile aferente fiecărui județ**. Astfel, pentru transporturile pe calea ferată au fost calculate veniturile brute încasate de către stațiile din fiecare județ, neincluzîndu-se în județul în care își are sediul regionala c.f.r. toate veniturile acesteia, deoarece ele se referă la activitatea desfășurată în mai multe județe.

Avînd la bază principiile metodologice arătate, Comitetul de Stat al Planificării și Direcția Centrală de Statistică au elaborat norme metodologice pentru determinarea producției globale pe județe, care au fost examinate cu specialiști din cadrul consiliilor populare județene. După cum s-a stabilit aceste norme folosesc la calcularea producției globale a județului, totale și pe locuitor, pentru 1980 și fiecare an din cincinalul viitor. Deoarece în prezent se desfășoară în fiecare județ o activitate susținută pentru elaborarea propunerilor privind cincinalul 1981—1985 în profil teritorial, folosirea acestui indicator sintetic în lucrările de plan*) este de natură să contribuie la stabilirea măsurilor necesare de mobilizare mai intensă a resurselor fiecărui județ pentru dezvoltarea ramurilor producției materiale și a serviciilor, astfel încît să se atingă obiectivul stabilit în proiectul de Directive ca fiecare județ să realizeze în 1985 o producție globală pe locuitor de cel puțin 70 000 lei.

dr. A. ROSEN

Comitetul de Stat al Planificării

*) Din aplicarea practică a metodologiei adoptate ar putea să apară și alte aspecte privitoare la sfera de cuprindere și evaluarea componentelor acestui indicator sintetic principal pentru aprecierea dezvoltării economice în profil teritorial, care vor fi avute în vedere la perfecționarea metodologiei de determinare a producției globale pe județele țării.

Proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea al P.C.R.

ROLUL ȘI FUNCȚIILE SPORITE ALE AGRICULTURII ÎN PROCESUL DEZVOLTĂRII (1)

PROIECTUL de Directive ale Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român stabilește cu deosebită claritate, pentru deceniul 1981—1990 — etapă hotărâtoare a împlinirii obiectivului fundamental al Programului partidului, de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și creare a premiselor materiale și sociale pentru trecerea treptată la comunism — rolul și funcțiile agriculturii în strategia dezvoltării de ansamblu a economiei noastre naționale.

Dezvoltarea unei agriculturi intensive și moderne va constitui în deceniul următor, așa cum se subliniază în proiect, alături de asigurarea bazei de materii prime și energie, „una din cele mai importante priorități ale planului cincinal, de care depinde însăși dezvoltarea industriei, a întregii economii naționale, ridicarea bunăstării întregului popor“.

Pornind de la analiza condițiilor concrete din țara noastră, partidul consideră agricultura ca o ramură de bază, care are un rol hotărâtor în dezvoltarea complexului economic național unitar. În strategia economică, agricultura noastră are multiple funcții: de a asigura satisfacerea la nivel optim a cerințelor de consum ale populației cu produse agroalimentare și alte bunuri de consum, a industriei cu materii prime, de a crea disponibilități pentru export și de a participa într-o măsură sporită la crearea fondului național de dezvoltare economică și socială.

În stabilirea direcțiilor de dezvoltare în următorul deceniu, partidul nostru pornește de la faptul că în condițiile existenței unor resurse naturale limitate, atât în economia națională cât și în cea mondială, rolul agriculturii în creșterea economică sporște. Agricultura constituie o ramură care se bazează, în cea mai mare parte, pe resurse care se reînnoiesc, spre deosebire de alte resurse naturale (petrolul, cărbunele, minereul de fier etc.) care, pe măsura exploataării, se epuizează. De aici rezultă că agricultura reprezintă o sursă permanentă a creșterii economice și ale cărei funcții se vor amplifica în perspectivă.

Ridicarea la un nivel calitativ superior a agriculturii se va realiza prin intensificarea introducerii accelerate a progresului tehnico-științific contemporan, pe principalele sale direcții: folosirea multilaterală a rezultatelor științelor biologice — în special ale geneticii și nutriției; ridicarea gradului de chimizare; creșterea capacității productive a pământului — îndeosebi prin irigații, desecări și combaterea eroziunii solului; mecanizarea complexă, electrificarea și automatizarea proceselor de producție; ridicarea nivelului de calificare a forței de muncă; perfecționarea organizării, conducerii și gestiunii economice în unitățile de producție.

1. Corelații: produs social, venit național, acumulare și consum în agricultură

PROBLEMA rolului agriculturii în creșterea economică nu este un subiect inedit în doctrinele economice, dar nici nu s-ar putea spune că sînt pe deplin elucidate multiplele aspecte teoretice și implicații practice în adoptarea strategiilor de dezvoltare a economiilor naționale.

De la concepția formulată cu peste două secole în urmă de către școala fiziocrată, potrivit căreia pământul și agricultura constituiau singura sursă de avuție, și pînă la teza contemporană de mare circulație a „agriculturii compensate“, menținută numai pe baza transferului de valori din alte sectoare, teoria economică a parcurs — între cele două extreme — un drum lung și nu rareori „explicînd“ sau făcînd apologia unor politici economice conjuncturale, mioape sau conservatoare.

Dacă dezvoltarea, în secolul al XIX-lea, a industriei, transporturilor și comerțului a făcut ca agricultura să coboare de pe pedestalul său milenar de primă ramură a producției mate-

riale și, odată cu aceasta, să infirmе concepția școlii fiziocrate, tot astfel actuala revoluție științifică și tehnică pune într-o poziție nouă această ramură în procesul creșterii economice, demonstrînd, totodată, inconsistența mult disputatei teorii a „compensării“.

Schimbarea locului agriculturii în producția materială este un fenomen obiectiv determinat de evoluția societății, de adîncirea diviziunii sociale a muncii și de creșterea eficienței acesteia. Sub influența revoluției tehnico-științifice, modificarea structurii producției sociale în favoarea industriei, începînd în secolul trecut într-o serie de țări, se află în prezent în plină desfășurare la scară mondială. Schimbarea „de poziție“ a agriculturii are loc nu prin stagnarea acestei ramuri, ci prin ritmul mai ridicat de creștere a producției industriale.

Scăderea ponderii agriculturii în produsul social și în venitul național este un proces istoric obiectiv, determinat de diversificarea și adîncirea diviziunii sociale a muncii. Aceasta nu înseamnă însă că agricultura capătă un rol secundar în dezvoltarea economică. Dimpotrivă, dacă abordăm agricultura în lumina funcțiilor ei economice, rolul acestei ramuri ne apare ca esențial în dezvoltarea economiilor naționale. Agricultura joacă un rol tot mai important nu numai în economia țărilor avansate din punct de vedere economic, ci mai ales în țările mai puțin dezvoltate sau în curs de formare a unor economii naționale, care constituie baza independenței economice, de stat și politice. Formarea și dezvoltarea economiilor naționale se afirmă, în epoca contemporană, ca pilon de bază al progresului economic și social, ca una din premisele creșterii interdependenței între națiuni, ale participării la circuitul economic mondial.

Agricultura, privită din punctul de vedere al funcțiilor ei în creșterea economică, în procesul de formare și de dezvoltare a economiilor naționale, joacă un rol esențial în maximizarea venitului național pe baza utilizării resurselor și, prin aceasta, contribuie la dezvoltarea în ritm susținut a economiei naționale și la îmbunătățirea poziției acesteia în diviziunea internațională a muncii.

Economia socialistă a României se caracterizează ca una din economiile cele mai dinamice din lume. În perioada postbelică s-au produs schimbări fundamentale în structura economiei naționale, în care locul central îl ocupă azi industria, economia țării noastre căpătînd treptat o structură tot mai apropiată de cea a țărilor dezvoltate. Înscriindu-se în tendințele generale ale dezvoltării economiei mondiale ponderea agriculturii în economia națională, s-a redus treptat, ajungînd ca în 1977 să reprezinte 14,2% în produsul social și 16,3% în venitul național, față de 25,7% și respectiv 27,8% în 1950. Deși ritmul de creștere a producției agricole a fost cu mult inferior față de cel al industriei, dacă îl comparăm cu cel al evoluției agriculturii pe plan mondial, sporirea producției agricole în țara noastră a fost mult superioară, agricultura României înscriindu-se printre cele mai dinamice din lume.

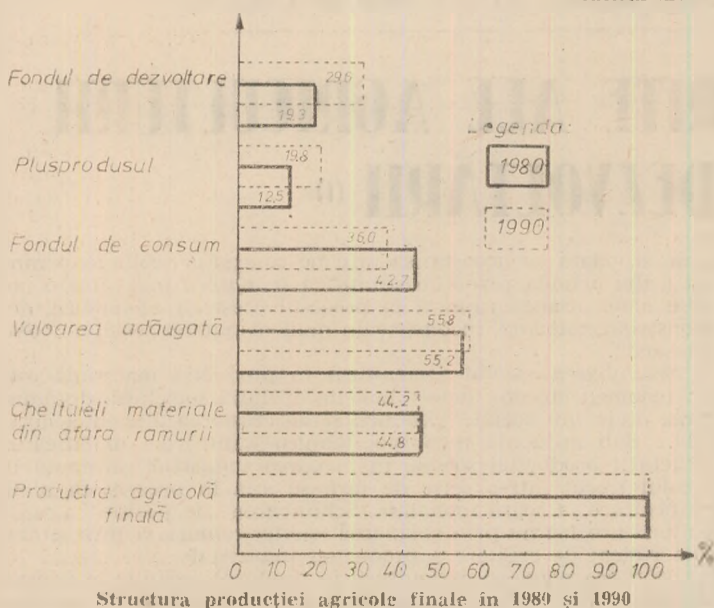
Evoluția acestor ponderi prezintă caracteristici diferite, datorită dinamicilor celor doi indicatori în agricultură. Dacă pe ansamblul economiei naționale produsul social și venitul național au crescut aproximativ în același ritm, fiind de 12 ori mai mari în 1977 față de 1950, în agricultură, în timp ce produsul social a crescut de 3,5 ori, venitul național a fost superior numai de 2,5 ori. Aceasta reflectă schimbările în compoziția organică a fondurilor din agricultură, creșterea ponderii muncii trecute și scăderea celei vii. Creșterea mult superioară a produsului social față de cea a venitului național în agricultură reprezintă o tendință de scădere a eficienței muncii trecute. Ponderea cheltuielilor materiale în produsul social din agricultură a crescut de la 44,6% în 1950, la 52% în 1977. Procesul de

substituire a muncii vii cu munca trecută nu a fost însoțită de o creștere corespunzătoare a valorii nou create în agricultură.

De aici decurge concluzia că una din problemele centrale ale dezvoltării agriculturii noastre în perspectivă constă în asigurarea unor corelații valorice eficiente între componentele de bază ale producției agricole.

Pentru a evidenția tendințele necesare și posibile, vom încerca să le ilustrăm prin calcularea producției agricole finale și a structurii acesteia (graficul nr. 1).

Graficul nr. 1 :

Făcând aceste calcule pentru a desprinde corelațiile care trebuie realizate pentru îndeplinirea prevederilor din proiectul Directivelor Congresului al XII-lea al partidului, rezultă că pentru a se asigura resursele proprii ale ramurii în vederea reproducției largite, se impune ca plusprodusul și fondul de dezvoltare să crească mai repede decât producția agricolă finală și decât cheltuielile materiale pentru factorii achiziționați din afara ramurii. Aceasta presupune, în primul rând, o creștere a eficienței cheltuielilor materiale din amonte la agricultură, precum și a progresului tehnic, a mijloacelor proprii ale acestor ramuri. În această ipoteză, și valoarea adăugată va crește mai accentuat, reducându-se ponderea amortismentelor.

De aici rezultă că agricultura va putea avea un plusprodus propriu de 12,5% în 1980 și 14,8% în 1990, ceea ce va permite asigurarea unui fond de dezvoltare de 19,3% și, respectiv, 29,5%. Aceasta ar face posibil să se acopere, din resursele create și rămase, fondurile necesare investițiilor pentru desfășurarea pe baze moderne a activității de producție.

Din aceste calcule reiese că agricultura ar putea să-și asigure reproducția largită din propriile resurse printr-un plusprodus tot mai mare, fără ca această ramură, în perspectivă, să fie subvenționată.

Asigurându-și propriile fonduri, agricultura nu va mai recurge la utilizarea plusprodusului creat în alte ramuri. În același timp, o parte a plusprodusului creat în agricultură — și preluat prin pirghiile prețurilor și cele financiare — va contribui la dezvoltarea de ansamblu a societății.

Prin aceasta agricultura își va aduce în continuare o contribuție crescândă la reproducția largită a economiei naționale, la dezvoltarea dinamică și echilibrată a acesteia.

2. Agricultură și nivelul optim de consum al populației

ȚARA NOASTRĂ dispune de condiții pedoclimatice favorabile pentru a-și produce în interiorul granițelor sale, aproape în

totalitate, produsele alimentare cerute de consumul populației și o bună parte din materiile prime pentru industria ușoară. De aici decurge și una din funcțiile principale ale agriculturii — de a asigura, pe baza folosirii maxime a resurselor, crearea disponibilităților de produse alimentare și de materii prime pentru industrie.

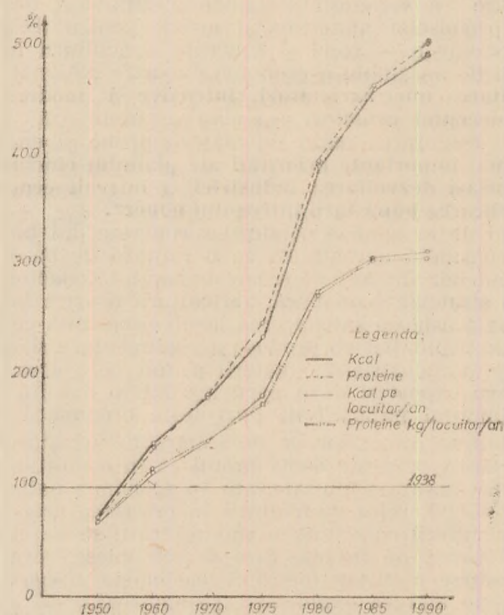
Dezvoltarea agriculturii constituie una din condițiile esențiale ale îndeplinirii obiectivului stabilit în Programul partidului de realizare a unei alimentații în concordanță cu recomandările științei.

Dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii a avut ca rezultat major îmbunătățirea cantitativă și structurală a disponibilităților pentru consumul alimentar, această orientare de bază a agriculturii constituind una din premisele fundamentale pentru realizarea obiectivului stabilit — soluționarea problemei alimentației populației din țara noastră.

Îmbunătățirile cantitative și de structură ale disponibilului alimentar sînt caracterizate prin schimbările intervenite în toate componentele acestuia și, în primul rînd, în disponibilul caloric și proteic.

Dinamica disponibilului alimentar al agriculturii noastre, privită pe durata unei jumătăți de secol, prezintă tendințele unor importante schimbări cantitative și calitative (graficul nr. 2).

Graficul nr. 2

Dinamica disponibilului alimentar total și pe locuitor în perioada 1938-1990

Dacă în perioada imediat postbelică, pînă în anii '52-'53, din punct de vedere caloric și proteic, atît ca volum total cît și pe locuitor, disponibilul era sub nivelul din 1938, în perioada următoare el a crescut mai repede decît populația, acest decalaj pozitiv accentuându-se în perioada anilor '70 și urmînd să se mărească considerabil în deceniul 1981-1990.

Începînd cu a doua parte a anilor '50 și în anii '60, disponibilul alimentar exprimat în calorii a crescut, atît pe total cît și pe locuitor, mai repede decît cel exprimat în proteine. Această tendință a corespuns unei perioade în care atenția principală a fost îndreptată spre folosirea resurselor existente pentru satisfacerea deplină, în primul rînd, a necesarului caloric.

Începînd cu anii '70 s-au accentuat o serie de trăsături calitative, disponibilitățile în proteine crescînd mai repede decît cele exprimate în calorii. Această tendință se prevede să se accentueze în perspectivă. Aceste evoluții au fost determinate de schimbările intervenite în structura sortimentală a producției, în ce privește atît aportul caloric, cît și cel proteic.

Din punct de vedere al disponibilului caloric (tabelul nr. 1),

Structura producției agricole, exprimată în kcal

	Tabelul nr. 1							
	— în % —							
	1938	1950	1960	1970	1975	1980	1985	1990
TOTAL producție agricolă	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
din care :								
— cereale pentru boabe	60,1	48,2	47,6	39,4	43,7	48,3	47,0	45,0
— leguminoase boabe	1,7	1,1	1,3	1,2	1,1	2,1	2,4	2,0
— plante uleioase	0,7	3,6	4,4	5,1	3,7	4,1	4,0	3,8
— cartofi, legume, pepeni	3,0	5,7	5,5	3,4	3,3	4,3	3,6	2,8
— struguri, fructe	3,2	2,0	1,6	1,4	1,5	1,6	1,6	1,7
— carne	23,1	30,8	25,7	35,6	30,5	36,4	37,8	41,7

Structura producției agricole exprimată în proteine

Tabetul nr. 2

	1980	1950	1960	1970	1975	1980	1985	1990
Total producția agricolă	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
din care :								
Cereale pentru boabe	61,2	50,3	48,0	38,2	40,7	48,1	46,0	41,9
Leguminoase boabe	4,0	2,6	3,0	2,9	2,5	5,4	4,2	4,9
Plante uleioase	1,0	5,4	6,7	7,5	5,3	5,4	6,0	5,5
Cartofi, legume, pepeni	3,0	6,3	6,6	4,6	4,3	5,1	3,9	3,3
Struguri, fructe	1,1	0,7	0,6	0,5	0,4	0,6	0,6	0,6
Carnă	20,8	26,6	23,3	32,0	30,9	35,4	38,0	43,8

cerealele au deținut și vor deține în continuare ponderea cea mai ridicată datorită utilizării lor directe în alimentația umană, precum și în producția animală. Ponderea cerealelor are însă o tendință de scădere, datorită dezvoltării celorlalte ramuri ale producției vegetale, dar mai ales, datorită dezvoltării intense a producției animaliere.

Schimbări calitative importante, cu o semnificație deosebită în îmbunătățirea alimentației populației, au loc în structura proteică a producției agricole (tabelul nr. 2).

În conținutul proteic al disponibilului alimentar, ca și în cel caloric, tendința generală constă în reducerea ponderii cerealelor și creșterea celei a altor produse vegetale, dar mai ales a producției animaliere. Astfel, la sfârșitul deceniului viitor se prevede ca numai ponderea proteinelor din carne să o depășească pe cea din cereale.

Conținutul în calorii și în proteine constituie indicatori principali care caracterizează producția agroalimentară, însă nu exprimă întreaga complexitate a aportului tuturor sortimentelor. Legumele, strugurii și fructele, de exemplu, au un conținut caloric și proteic, scăzut în raport cu cerealele sau cu produsele animaliere, însă au un conținut ridicat în vitamine, zaharuri, săruri etc., componente esențiale în alimentația umană. Pornind de la necesitatea asigurării unei structuri echilibrate a alimentației, în dezvoltarea agriculturii, o atenție deosebită se acordă dezvoltării legumiculturii, viticulturii, pomiculturii, culturilor de floarea-soarelui, sfeclă de zahăr etc. Aportul acestor culturi, evidențiat doar parțial în conținutul caloric și proteic, va spori considerabil, asigurându-se astfel o structură echilibrată a disponibilului alimentar.

Din punct de vedere caloric, agricultura noastră asigură un consum al populației de 3240 calorii pe locuitor, ceea ce satisface cerințele fiziologice normale de consum.

Deși țara noastră, din punctul de vedere al disponibilităților globale în proteine pe locuitor, se apropie în prezent de țările avansate din punct de vedere economic, totuși se situează sub nivelul acestora la unele produse, mai ales la proteina de origine animală. De asemenea, se situează, comparativ, sub nivelul necesarului la vitamine, zaharuri, săruri etc.

Realizarea producțiilor prevăzute în 1985 va îmbunătăți structura generală a consumului alimentar, iar în 1990 se va putea asigura un disponibil într-o structură care să satisfacă consumul fiziologic normal al întregii populații. Realizarea producțiilor prognozate va permite, totodată, și un disponibil sporit pentru export.

Corelată cu cerințele de consum ale populației, dezvoltarea agriculturii în structura prevăzută de Proiectul de Directive va asigura, la sfârșitul deceniului următor, un disponibil cantitativ și calitativ corespunzător pentru satisfacerea la nivel optim a

consumului alimentar al întregii populații, concomitent cu creșterea disponibilului pentru export.

Soluționarea problemelor alimentației populației nu depinde însă numai de disponibilitățile alimentare, ci și de asigurarea unei corelații între cerințele de consum, producție și veniturile populației. Până în prezent, agricultura a asigurat un disponibil de alimente în raport direct cu cererea solvabilă a populației, pentru produse agroalimentare. Obiectivul deceniului următor este de a se asigura atât o producție suficientă cantitativ și într-o structură calitativă corespunzătoare cerințelor fiziologice de consum, cât și veniturile necesare populației pentru un asemenea consum alimentar.

Soluționarea problemei corelației producție-consum-venitură este deosebit de complexă. În prezent, în țara noastră cheltuielile populației pentru consumul alimentar reprezintă circa 50% din totalul cheltuielilor sale de consum. Această structură este caracteristică țărilor în curs de dezvoltare. De aici decurge necesitatea ca una din problemele centrale ale creșterii economice a țării noastre să o constituie reducerea atât a fondului de timp al societății pentru producerea produselor agroalimentare, cât și a ponderii cheltuielilor cu consumul alimentar. Aceasta se va realiza acționând concomitent, pe calea reducerii costurilor produselor agroalimentare și a creșterii veniturilor totale ale populației. Reducerea ponderii părții destinate alimentației în totalul fondului de consum reprezintă o tendință generală care se manifestă atât în țara noastră, cât și la scară mondială. Potrivit calculelor pe care le-am efectuat, ponderea cheltuielilor alimentare în fondul de consum al populației se va reduce de la circa 50% în anii '70 la 35—40%, în 1985 și la 25—27% în 1990, apropiind structura cheltuielilor populației din țara noastră de structura existentă în țările dezvoltate din punct de vedere economic.

Creșterea veniturilor reale pe locuitor în deceniul următor, cu 40—43% față de 1980, va asigura fondurile necesare pentru consumul fiziologic normal al populației într-o proporție care să permită satisfacerea deplină și a celorlalte nevoi.

Această perspectivă a fost deosebit de clar subliniată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvântarea la Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României: „Se poate spune că și prevederile Directivelor în domeniul creșterii nivelului de trai se încadrează pe deplin în obiectivele Programului partidului și asigură, în această etapă înfăptuirea lor în bune condițiuni, demonstrând în practică, în viață, că tot ceea ce realizăm în societatea noastră este destinat ridicării bunăstării poporului, asigurării unui nivel superior de civilizație tuturor cetățenilor”.

D. DUMITRU

O concepție unitară, eficientă

(Urmare din pag. 6)

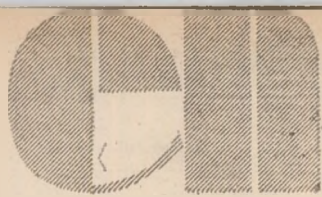
prezintă un alt domeniu important de acțiune al cercetării. Pe această linie, în industria metalurgică, chimică, a materialelor de construcții, în transporturi și agricultură se vor lua măsuri pentru modernizarea și optimizarea tehnologiilor de producție în vederea creșterii randamentelor energetice la toate instalațiile și liniile de fabricație. Totodată, se va acționa energic pentru înlocuirea rapidă a tehnologiilor învechite, mari consumatoare de combustibil și energie electrică, pentru limitarea numărului de prelucrări cu reîncălziri, mari consumatoare de energie, se vor introduce noi procedee bazate pe procese biologice de obținere a unor produse care astăzi se realizează cu mari consumuri energetice.

În industria construcțiilor de mașini se vor intensifica cercetările pentru realizarea de utilaje, instalații și echipamente cu consumuri reduse de energie, atât la producerea lor, cât și în timpul exploatării acestora. În acest scop Programul-directivă prevede intensificarea cercetărilor pentru elaborarea de noi materiale izolante și tehnologii în construcții, astfel încât toate clă-

dirile civile și industriale să se realizeze cu izolații termice îmbunătățite.

În ce privește consumul populației, programul prevede intensificarea cercetărilor pentru introducerea pe scară tot mai largă a noilor surse de energie și înlocuirea treptată a gazelor naturale și a produselor petroliere. Totodată, se vor lua măsuri pentru fabricarea unor aparate de uz casnic perfecționate, cu consumuri specifice reduse de energie.

REALIZAREA importantelor sarcini cuprinse în proiectul Programul-directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei în perioada 1981—1990 și orientările principale până în anul 2000 necesită îmbunătățirea activității tuturor organelor cu răspundere în domeniul cercetării și dezvoltării bazei energetice, a ministerelor și organelor de sinteză care au datoria să asigure înfăptuirea neabătută a politicii energetice a partidului, explorarea, valorificarea și gospodărirea rațională a tuturor resurselor energetice ale țării. Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, împreună cu institutele centrale și academiile de profil, va mobiliza întregul potențial științific al țării pentru soluționarea problemelor complexe legate de descoperirea și utilizarea noilor surse energetice, modernizarea tehnologiilor și a structurii producției, reducerea consumurilor și economisirea energiei.

Proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea al P.C.R.

AMPLE PERSPECTIVE DE DEZVOLTARE A COMERȚULUI EXTERIOR

● Calitate, eficiență, perspectivă — trăsături de bază ale amplificării schimburilor comerciale ale României socialiste în cincinalul următor și în perioada pînă în 1990 ● În decurs de un deceniu, comerțul exterior al țării noastre își va dubla volumul ● ○ ce-

rință a unor relații comerciale stabile, dinamice, reciproc avantajoase : încheierea de acorduri și înțelegeri pe termen lung ● Pe baza modernizării în continuare a structurii pe ramuri a industriei, o creștere puternică a ponde-

rii produselor superior prelucrate în totalul exportului ● Rolul sporit al acțiunilor de cooperare în producție cu alte țări ● Premise pentru realizarea unei balanțe comerciale excedentare, pentru echilibrarea balanței de plăți

PROIECTUL de Directive ale Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român se află în dezbaterile comunistilor, a tuturor oamenilor muncii din țara noastră, în virtutea dialogului permanent al conducerii de partid și de stat cu specialiștii din toate domeniile de activitate, în spiritul stilului de lucru profund democratic al secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**.

În concepția prospectivă a conducerii partidului nostru, etapa 1981—1985 reprezintă o continuare organică a procesului de înfăptuire a programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. În acest context, o importanță deosebită este acordată **activității de comerț exterior**, concepută ca o **componentă catalizatoare** în cadrul modelului de creștere a economiei românești. Urmind să atingă, în cincinalul viitor, un spor de 50—57,5% față de realizările din cincinalul actual, volumul comerțului exterior românesc va înregistra, în 1981—1985, un ritm mediu anual de creștere de 8,5—9,5%, constituind un **indicator macroeconomic extrem de dinamic**, ce devansează ritmurile de creștere a producției industriale globale, veniturii naționale și produsului social total.

Orientarea de bază pentru dezvoltarea economică în cincinalul 1981—1985, indicată în proiectul de Directive, o constituie ridicarea nivelului tehnic și calitativ al întregii producții materiale. Preocuparea pentru **latura calitativă** se regăsește în mod corespunzător și în

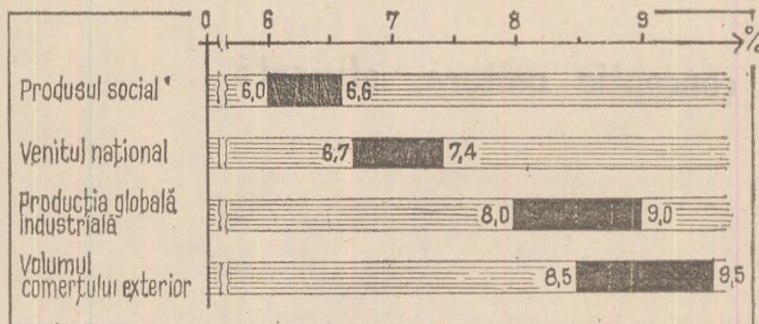
domeniul comerțului exterior, unde accentul deosebit va fi pus pe perfecționarea activității de export și import, a colaborării și cooperării cu alte state, ca o parte inseparabilă a activității economice generale.

Promovînd cu consecvența recunoștință principiile independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, Republica Socialistă România își va intensifica schimbu-

riile comerciale, colaborarea și cooperarea economică cu țările socialiste — care vor deține, în continuare, ponderea principală în comerțul nostru exterior — cu țările în curs de dezvoltare, cu toate țările lumii, inclusiv țările capitaliste dezvoltate.

În acest sens, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a subliniat, la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, din 4—5 iulie a.c., că

Ritmul mediu anual de creștere al unor indicatori macroeconomici, prevăzut pentru cincinalul 1981—1985 (%)

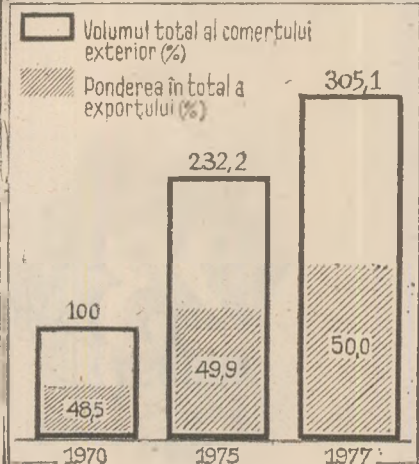

* Calculat după Anuarul statistic al Republicii Socialiste România, 1978

Lărgirea participării României la circuitul mondial de valori, bazată pe politica externă de colaborare și cooperare, pe dezvoltarea intensivă a economiei naționale, pe modernizarea structurii producției industriale, va face ca în perioada 1981—1985 volumul co-

merțului nostru exterior să înregistreze un spor de 50,0—57,5% față de de cincinalul actual, ritmul mediu anual de creștere devansându-l pe cel al produsului social, al veniturii naționale și al producției globale industriale.

Creșterea ponderii exportului în volumul total al comerțului exterior al României

Calculat după Anuarul statistic al Republicii Socialiste România, 1978

Capacitatea economiei românești de a oferi în tot mai mare măsură produse competitive, apreciate pe piețele externe, a permis ca în intervalul 1970-1977 valoarea exporturilor să crească de 3,14 ori (față de a importurilor, de 2,97 ori), ajungându-se în al doilea an al actualului cincinal la echilibrarea raportului import-export. Potrivit proiectului de Directive, această tendință se va accentua, astfel încât în perioada 1981-1985 sporul exportului (60-71%) va fi cu 20-25% mai mare decât cel al volumului total al comerțului exterior (50-57%).

„atit asigurarea materiilor prime de care avem nevoie, cit și participarea activă a țării noastre la diviziunea internațională a muncii impun o extindere serioasă a cooperării în producție, în toate domeniile, cu țările socialiste din C.A.E.R. — al cărui statut prevede asemenea acțiuni — cu celelalte țări socialiste, precum și cu țările în curs de dezvoltare, cu țările capitaliste dezvoltate, în condițiile stabilite prin legile bine cunoscute ale țării noastre. Este necesar să realizăm acorduri și înțelegeri de lungă durată, atit în domeniul aprovizionării materiale, cit și în domeniul producției”; „problemele legate de comerțul exterior, de cooperare în producție... sint parte inseparabilă a activității pentru înfăptuirea Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în România”.

Continuarea în ritm susținut a procesului de industrializare și modernizare a economiei naționale va determina accelerarea perfecționărilor în structura comerțului nostru exterior. Creșterea cu 206—229% a producției de mijloace de automatizare și tehnică de calcul, cu 270—295% a industriei de mecanică fină, optică, echipamente hidraulice și pneumatice, cu 197—224% a producției de mașini unelte, cu 123—141% a celei

de mașini și utilaje tehnologice, dezvoltarea în ritmuri rapide a producției de autoturisme, nave maritime, produse macromoleculare, produse din materiale plastice, anvelope, medicamente, mobilă, confecții, încălțăminte etc. constituie suportul material al îmbunătățirii în continuare a structurii exportului românesc, în sensul creșterii ponderii produselor superior prelucrate, astfel încât în 1985, produsele construcției de mașini, chimiei și industriei ușoare să dețină 65% din totalul exportului.

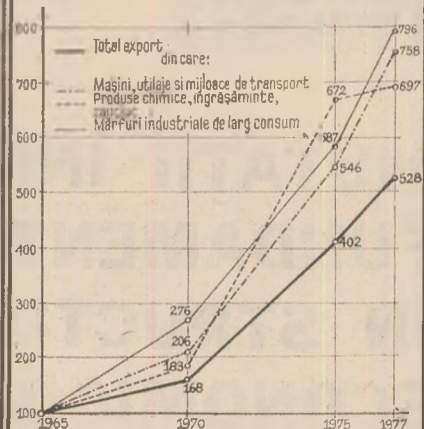
În condițiile dezvoltării capacităților de producție destinate în exclusivitate sau în cea mai mare parte exportului, este necesar să fie îmbunătățite tehnicile și metodele de prospectare, promovare și comercializare, astfel încât să se asigure o eficiență sporită operațiunilor de comerț exterior și cooperare economică internațională, pe calea specializării și modernizării producției interne, a participării, pe baze economice, la schimbul mondial de bunuri materiale.

Asigurarea unor structuri industriale moderne și de eficiență ridicată, sporirea mai accentuată a eficienței întregii activități economice, prin creșterea substanțială a gradului de valorificare a materiilor prime — sarcini prioritare stabilite în proiectul de Directive — constituie premisele adâncirii procesului de optimizare a comerțului exterior, de plasare a schimburilor comerciale pe o bază stabilă, de durată.

Alături de calitate și eficiență, perspectiva devine o coordonată majoră, o orientare prioritară a comerțului exterior românesc în cincinalul 1981-1985. Pornind de la potențialul economiei românești, de la fenomenele noi apărute în economia mondială — prelungirea crizei economice a țărilor capitaliste, adâncirea crizei energetice, creșterea interdependenței între economiile naționale, afirmarea rolului crescând al cooperării economice internaționale — în cincinalul următor vor fi intensificate acțiunile de cooperare și specializare în producție, îndeosebi în domeniul construcțiilor de mașini, vor fi încheiate acorduri și înțelegeri pe termen lung pentru exportul de produse românești, precum și pentru asigurarea importului de materii prime, mașini, utilaje, instalații și alte produse necesare economiei naționale.

Proiectul de Directive aduce, de asemenea, în dezbatere orientările de perspectivă ale dezvoltării economico-sociale a țării până la finele deceniului următor. **Volumul comerțului exterior va fi, în 1990; de peste 2 ori mai mare decât cel din 1980; creșterea exporturilor într-un ritm mai rapid decât al importurilor va asigura realizarea unei balanțe comerciale excedentare, a unei balanțe de**

Dinamica exportului grupelor de mărfuri cu grad înalt de prelucrare (1965 = 100)

Calculat după Anuarul statistic al Republicii Socialiste România, 1978

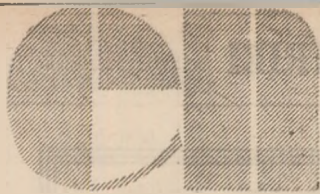
În anul 1950, volumul importului îl depășea pe cel al exportului de 10,5 ori la mașini, utilaje și mijloace de transport, de 3,1 ori la produse chimice, de 8,7 ori la mărfuri industriale de larg consum. Schimbarea radicală a acestui raport la nivelul anului 1977 (import-export = 1,37:1 la prima grupă, 1:1,37 la cea de-a doua, 1:4,24 la a treia) demonstrează orientarea consecventă a dezvoltării economiei noastre spre producția și exportul de produse cu grad înalt de prelucrare, care valorifică superior materiile prime și munca socială. Proiectul de Directive prevede accentuarea evoluției pe această linie, urmînd ca în anul 1985, produsele industriei construcțiilor de mașini, industriei chimice și industriei ușoare să reprezinte peste 65% din totalul exportului.

plăți echilibrate și crearea condițiilor pentru trecerea la convertibilitatea monedei naționale.

Pregătit să facă față sarcinilor de mare importanță cuprinse în proiectul de Directive, Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale se prezintă cu atribuții sporite — precizate printr-o recentă îmbunătățire organizatorică — în ce privește urmărirea realizării producției pentru export, comercializarea produselor în condiții de maximă eficiență, asigurarea unui cadru juridic extern corespunzător, pe măsura participării tot mai largi a țării noastre la diviziunea internațională a muncii.

Oamenii muncii din întregul sistem al comerțului exterior sint ferm hotărîți să se angajeze, cu abnegație și dăruire, pe frontul larg al traducerii în viață a prevederilor proiectului de Directive ale Congresului al XII-lea al partidului, contribuind la înfăptuirea programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în România.

dr. Ștefan MAȘU

MUTAȚII ÎNNOITOARE FUNDAMENTALE ÎN STRUCTURA ECONOMICO-SOCIALĂ A ROMÂNIEI (III)

ASA CUM SE CUNOAȘTE, dezvoltarea economico-socială a țării în cei 35 de ani care au trecut de la insurecție a însemnat nu numai un șir de acumulări cantitative, deosebit de importante, dar și adevărate salturi calitative, mutații însemnate de structură în toate domeniile vieții social-economice. În concepția partidului nostru, făurirea unei economii moderne, edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate nu poate fi desprinsă de realizarea unei structuri complexe care să integreze și să armonizeze deopotrivă structurile tehnice, tehnico-economice cu structura economico-socială. Tocmai o asemenea structură este capabilă să asigure o eficiență economică ridicată, utilizarea în condiții de optim a materiilor prime și resurselor energetice și a forței de muncă, imbinarea rațională și organică a industriei și agriculturii — ca ramuri hotărâtoare ale economiei, menținerea unor proporții și echilibru între ramurile producătoare de materii prime și cele prelucrătoare, între ramurile producătoare de mijloace de producție și bunuri de consum. Prin această opțiune de bază se dă, dealfel, un sens major, mai rațional și mai profund, diviziunii sociale a muncii la nivel macroeconomic și de zonă, diviziunii teritoriale, ridicării calitative a produselor, realizării acestora cu un grad înalt de tehnicitate și muncă complexă, creșterii productivității muncii sociale și, în ultimă analiză, ridicării standardului de viață a populației. Prefacerile adânci din relațiile de producție, baza tehnică materială, resursele de energie și materii prime — amintite deja, vin tocmai să completeze dimensiunea reală a mutațiilor din structura economică a societății românești.

O structură a economiei potrivit cerințelor de progres ale țării

INCERCÎND o caracterizare de ansamblu trei direcții principale ar putea constitui izvoarele de formare a tipului nou de structură în anii construcției socialiste, orientări care țin seama de specificul condițiilor de la noi

(vezi și tabelul nr. 1). Se remarcă în primul rând o creștere prioritară a rolului industriei în alcătuirea structurii de producție pe ansamblu și ramuri ale economiei naționale. Faptul demn de consemnat este nu numai creșterea ponderii industriei în formarea venitului național, de la 30,8% în 1938 la 60,7% în 1977, ci și importante deplasări de structură în cadrul subramurilor ei, care au rol hotărâtor în procesul modernizării aparatului tehnic al întregii economii. Astfel, industria constructoare de mașini și industria chimică care dețineau în perioada antebelică doar 12,9% din producția industrială a țării, au realizat în ultimul an o pondere de 42,2% iar, în perspectivă, la sfârșitul cincinalului următor, ambele ramuri ar urma să producă 50% din producția industrială a țării.

Diversificarea, desigur în limite raționale, adâncește modernizarea structurii, prin atragerea în fabricație a acelor produse cu un grad ridicat de prelucrare, cu o complexitate tehnică și tehnologică ridicată. Dimensiunea procesului de reînnoire, modernizare și diversificare a producției industriale rezultă și din aceea că prin introducerea în fabricație a peste 1100 tipuri de mașini, utilaje și instalații, greutatea specifică a acestora se va ridica la 44% din producția industrială a anului 1980.

O a doua direcție o constituie scăderea relativă a ponderii agriculturii în crearea producției naționale dar în condițiile creșterii absolute a producției agricole, a realizării de transformări calitative în raportul dintre subramuri — creșterea producției vegetale și animale — ca și în componentele interne ale acestora. Venitul național creat în agricultură a scăzut relativ, de la 27,8% în 1950 la 16,3% în 1977, dar în același timp s-a înregistrat o creștere absolută a producției nete de 2,5 ori, agricultura

avind un rol deosebit de important în dezvoltarea economiei naționale. S-a îmbunătățit structura între cele două subramuri, în sensul creșterii ponderii zootehniei, de la 30,3% în 1938 la 43,0% în 1977, cu tendința de a urca — potrivit proiectelor — la cca. 50% la sfârșitul deceniului următor. În al treilea rând s-au produs modificări sensibile în ce privește ponderea celorlalte ramuri ale economiei — construcții, transporturi și telecomunicații etc. și cu rol însemnat în funcționarea echilibrată a întregului organism economic și social. În ramura construcțiilor, pentru a da un exemplu, s-a accentuat fenomenul de industrializarea lucrărilor, prin extinderea procesului de mecanizare, tipizarea construcțiilor, ceea ce a dus la creșterea ponderii acestei ramuri în formarea venitului național de la 3,0% în 1950 la 10,7% în 1977. În ramura transporturi, potrivit noilor condiții de dezvoltare, a extinderii pieței interne și externe, a schimburilor noastre comerciale, a crescut rulajul general al mărfurilor, s-au produs unele modificări în favoarea transportului maritim, auto și aerian etc.

Modelul nostru de creștere economică în următorul cincinal, așa cum se desprinde din Proiectul de directive a celui de-al XII-lea Congres al partidului, se sprijină pe menținerea în continuare a unor ritmuri ridicate de creștere, în condițiile accentuării laturilor calitative și intensificării acțiunilor de dezvoltare a bazei de materii prime și de energie, a orientării hotărâte a eforturilor spre dezvoltarea ramurilor și sectoarelor cu un consum redus de energie, dezvoltării intensive și modernizării agriculturii — ca una din cele mai importante priorități ale planului cincinal, ale realizării unui echilibru dinamic între diferite ramuri în ce privește amplasarea judicioasă a forțelor de producție pe teritoriu.

Tabelul nr. 1
Structura venitului național pe ramuri ale economiei — în procente —

	1938	1950	1960	1965	1970	1975	1977
Industria	30,8	44,0	44,1	48,9	58,0	56,2	60,7
Construcții	4,4	6,0	9,0	8,0	10,4	7,6	10,7
Agricultură	38,1	27,8	33,0	28,9	18,5	16,0	16,0
Transporturi și Telecomunicații	6,5	4,3	3,8	4,0	6,0	5,8	5,8

Sursa: Anuarul statistic al R. S. România, 1978, p. 88.

Sporirea eficienței în toate domeniile — trăsătură definitorie a dezvoltării

ANGAJAREA unui ritm înalt al dezvoltării și modernizării structurii economiei naționale în condițiile unui efort considerabil de investiții, despre care s-a mai amintit, ridică pe primul plan problema eficienței economice, a modului cum este cheltuită munca socială, munca vie și marea materializată de care depinde în ultima analiză însăși construirea societății socialiste în țara noastră. Creșterea nivelului de trai al poporului. Multă vreme problema eficienței economice la noi a fost carecum neglijată, fapt ce a avut nu puține consecințe în mobilizarea factorilor creșterii economice, a rezervelor existente în economie. După Congresul al IX-lea al partidului a fost elaborată o concepție clară și unitară cu privire la conținutul, sensul acestei categorii economice în societatea noastră. S-a avut în vedere tocmai faptul că de vreme ce producția socială corespunde unor nevoi reale, curente sau de perspectivă, este absolut firesc ca toate mijloacele materiale, financiare și umane pe care societatea le investește să fie gestionate rațional, să contribuie la dezvoltarea economică și socială, la înlăturarea țelului politic final.

Eficiența economică în statul nostru îmbină interesele de ansamblu ale societății cu cele ale unităților locale și a întreprinderilor, constituind o sursă esențială a acumulării, a creșterii bunei stări materiale a populației, un criteriu important în fundamentarea strategiei economice și sociale și a evaluării în mod sintetic și real a întregii noastre activități economice. În modul cel mai concentrat și într-o viziune largă, eficiența economică din țara noastră se poate exprima sintetic prin corelația ce există între mijloacele investite pentru dezvoltare, resurse materiale și umane și rezultatele generale ale producției, așa cum se poate observa din analiza indicilor prezentați în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2
Corelația dintre indicii dezvoltării și creșterii venitului național al României în perioada 1950—1977 — procente —

Anul	Factorii dezvoltării			Indicii venitului național	Coeficienți marginali pentru		
	Indicele invest.	Indicele sal. fix.	Indicele sal. muncă ocupate		invest.	cad. libe.	forța de muncă ocupată
1950	100	100	100	100	—	—	—
1955	231	125	112	192	1,2	0,65	0,38
1960	439	161	114	267	1,6	0,60	0,43
1965	748	223	116	411	1,9	0,54	0,28
1970	13 ori	337	118	597	2,2	0,56	0,20
1975	22 ori	534	121	10 ori	2,2	0,53	0,12
1977	27 ori	645	123	12 ori	2,2	0,54	0,10

Sursa: Calculat după Anuarul statistic al R.S. România, 1970, p. 93, 96, 105, 353 și alte surse oficiale.

Așa cum se desprinde din tabelul nr. 2 relația dintre factorii dezvoltării și creșterea venitului național pune în lumină câteva corelații mai importante: 1) O angajare puternică a factorilor materiali ai creșterii economice, indicii investițiilor și fondurilor fixe marcând creșteri importante față de perioada de bază (26 ori investiții, respectiv 6,5 ori fonduri fixe), asigurând un ritm ridicat al înzestrării muncii cu fonduri fixe (5,2 ori); 2) Indicii venitului național de-vansează simțitor pe cei ai fondurilor

fixe și mai accentuat pe cei ai forței de muncă ocupate, conținând o anumită tendință în utilizarea fondurilor fixe și creșterea susținută a productivității muncii sociale. 3) Coeficienții marginali exprimă, ca tendința de lungă durată, comportamentul factorilor de producție în realizarea unei unități de venit național, tipul de progres tehnic și de eficiență. Se constată astfel tendința ușoară de creștere a efortului de investiții pentru un procent de creștere a venitului național, compensată printr-o scădere remarcabilă a coeficientului marginal pentru forța de muncă (0,58% în 1955 și 0,10% în 1977) ceea ce se exprimă mai direct prin creșterea productivității muncii sociale

de 9,8 ori, în tot acest interval. În perioada 1970—1977 caracterizată printr-un ritm mai puternic al dezvoltării, și accentuarea laturilor calitative venitului național crește de 2 ori, în aceeași măsură cresc și investițiile, fondurile fixe se extind de 1,9 ori, iar forța de muncă înregistrează o creștere de numai 4,0%. În aceste condiții un procent de creștere a venitului național se obține numai cu un procent de creștere a investițiilor, cu 0,95%, dintr-un procent de creștere a fondurilor fixe și 0,52% pentru forța de muncă, productivitatea muncii sociale marcând un salt de 1,92 ori în tot acest interval.

Transpus pe un plan mai sintetic și poate și mai sugestiv, și luind în calcul întreaga muncă materializată înmagazinată în producție, creșterea eficienței economice se reflectă prin relația dintre indicii muncii vii și al muncii materializate. Acest indicator, de maximă generalizare, a evoluat diferit în perioada pe care o analizăm, înscrind o tendință mai puțin favorabilă în primele două

devenit în condițiile noastre problemă de interes general, de care depinde înlăturarea decalajelor economice, trecerea noastră în rîndul țărilor dezvoltate. lărgirea timpului liber, împlinirea personalității umane, nivelul de trai al populației. În perioada la care ne referim, sub influența unui complex de factori, tehnici, economici, culturali, de organizare — productivitatea muncii sociale a evoluat în ritmuri ridicate așa cum se poate desprinde din datele ce urmează: (tabelul nr. 3).

Analiza evoluției productivității muncii sociale în țara noastră pe ansamblu și pe ramuri ne îngăduie să formulăm unele constatări de ordin general. Este deosebit de interesant de remarcat fap-

Tabelul nr. 3

Productivitatea muncii sociale în perioada 1950—1977 (venitul național la o persoană care lucrează) — în % —

	1955	1960	1965	1970	1975	1977
TOTAL, din care:	171,4	235,0	254,3	506,0	826,4	975,2
Industrie	178,6	258,3	381,7	570,1	771,7	892,8
Construcții	100,1	167,5	177,0	242,7	339,6	395,0
Agricultură	161,9	169,0	192,0	210,2	343,5	438,6

Sursa: Preluat după datele publicate în Anuarul statistic al R.S. România, 1970, p. 93, 106.

tu că linia de evoluție a productivității muncii se înscrie în aceeași tipologie dinamică ce caracterizează acumularea: în perioada 1950—1965, unei cote de acumulare redusă, i-a corespuns o creștere a productivității muncii sociale de aproape 2,6 ori, iar în perioada 1965—1977, la o cotă de acumulare mult mai ridicată și indicii productivității muncii sociale a crescut de 3,8 ori. Se cere menționat, totodată, că deși s-au obținut progrese deosebite și în acest domeniu, mai există suficiente rezerve de sporire a eficienței economice, a productivității muncii sociale în toate ramurile, de reducere a cheltuielilor materiale, organizare a producției și a muncii, folosire a timpului de lucru, creșterea calificării și altele.

ÎN MODUL CEL MAI SINTE TIC compararea nivelului de dezvoltare al țării noastre cu cel al altor țări se poate realiza prin venitul național pe locuitor. Cu titlu de exemplu, în anul 1977 s-a produs un venit național de 431,7 miliarde lei, adică aproape 20 000 lei pe un locuitor, iar productivitatea muncii sociale, ca factor esențial al dezvoltării, a ajuns la 42 000 pe un locuitor. Trebuie să menționăm, însă, că, cu toate progresele incontestabile ce s-au obținut într-un timp relativ scurt, ne aflăm la o distanță de 3—4 ori față de productivitatea respectivă ce se obține în țările cu o economie dezvoltată. Efortul propriu considerabil, menținerea unei cote ridicate a acumulării și a unor ritmuri susținute a creșterii economice face ca perioada de eliminare a decalajelor față de țările dezvoltate economice ale lumii să fie mult mai scurtă. În 1938 obținem doar 80% venit național pe locuitor, nivel ce corespundea unei țări slab dezvoltate. În prezent deși realizăm un venit național de 13—14 ori mai mare decât în 1938, cu un venit pe locuitor de circa 1400—1500\$, ne situăm, încă, în rîndul țărilor în curs de dezvoltare: ca urmare evoluția economică se sprijină în continuare pe ritmuri susținute de creștere, pe realizarea unor profunde mutații calitative. Urmează ca la mijlocul deceniului următor să obținem un venit național pe locuitor de 2 400—2 500 dolari, asigurând trecerea României în rîndul țărilor cu un nivel mediu de dezvoltare economică.

decenii ale perioadei postbelice. În ultimul deceniu, mai ales în cincinalul precedent și în cel în curs, datorită progresului tehnic și îndeosebi măsurilor energice întreprinse de factorii de decizie, raportul respectiv a fost răsturnat, indicii venitului național, în 1977 față de 1970, devansând pe cei ai creșterii produsului social-total cu 4%, ceea ce se însumează evident o importanță economisire de muncă socială.

Integrate în conceptul general de eficiență, productivitatea muncii sociale a

Repartizarea armonioasă a forțelor de producție pe teritoriu

MODELUL ROMÂNESC de creștere economică a generat în mod organic modificări în structurile teritoriale sub unghiuri de vedere variate: economic, social, demografic. Sensul major al acestor opțiuni a fost, în primul rînd, îmbinarea optimului economic cu cel social și demografic la nivelul macro și de zonă, care în condiții de eficiență economică și socială de lungă durată să ducă la o valorificare rațională a resurselor materiale și umane a fiecărei zone și atragerea acesteia la progresul general al țării. În cadrul strategiei generale a politicii partidului și statului, în condițiile avîntului rapid al forțelor de producție, perfecționării bazei tehnice materiale și a amplasării obiectivelor economice și sociale pe teritoriu și în cadrul unui program național de ridicare a zonelor în trecut rămase în urmă, au fost lichidate adîncile decalaje de dezvoltare teritorială, urmărindu-se egalizarea treptată a nivelurilor de dezvoltare a tuturor județelor.

Ridicarea economică a județelor nu poate să însemne un proces liniar de egalizare absolută și uniformă, adică să se încurajeze o reproducere a structurii de ansamblu a economiei în fiecare zonă, regiune sau județ. Dimpotrivă, pornindu-se de la diviziunea națională a muncii, în condiții diferite pe care le au zonele, se urmărește să se asigure o structură relativ diversificată din punct de vedere economic, în mai mare măsură omogenizată social și organic integrată în complexul național economic. Prin politica de investiții se are în vedere tocmai ridicarea consecventă a zonelor și județelor în trecut rămase în urmă prin atragerea în circuitul economic a resurselor naturale și de muncă din diferite localități, apropierea cît mai eficientă a centrelor de producție de resursele de materii prime, energetice și de combustibil, de centrele de consum. Examinată într-o concepție sistemică sub unghiul de eficiență economică și socială, și într-o perspectivă mai largă, dezvoltarea teritorială urmărește menținerea unui echilibru și a unor proporții fundamentale dintre industrie și agricultură în profil de zonă, o structură rațională a populației pe medii rurale și urbane, diminuarea la minimum necesar a mobilității teritoriale a populației și în ultimă analiză omogenizarea nivelului de venituri și în general al gradului de civilizație și cultură a oamenilor de pe întreg teritoriul țării.

Prin politica de investiții îndreptată spre ridicarea zonelor în trecut rămase în urmă s-a angajat un ritm mult mai ridicat în aceste județe cu o pondere mai redusă a industriei. În 1977, de exemplu, față de 1967, la o creștere medie a volumului producției globale pe țară de 4,0 ori, s-a înregistrat o creștere mai accentuată în județele în trecut rămase în urmă: Olt (10 ori), Buzău (8,5 ori), Argeș (7,4 ori), Ialomița (6 ori, Iași (6,6 ori), Sălaj (7,4 ori), Vâlcea (6,4 ori), Vaslui (5,3 ori), Teleorman (5,6 ori), Mehedinți (5,4 ori), Harghita (4,0 ori), Dolj (5 ori), Covasna (4,2 ori), Botoșani (4,1 ori). În cadrul politicii de repartizare a forțelor de producție pe teritoriu s-au format noi tipologii, ceea ce exprimă procesul complex de apropiere a nivelurilor de dezvoltare dintre zone (tabelul nr. 4).

Prima grupă formată din 6 județe și municipiul București, care includ dez-

Tipologia județelor R. S. România în 1977, după valoarea producției industriale pe un locuitor

Tabelul nr. 4

	Număr de județe	Populație totală mil. loc.	%	Producție globală industrială mil. lei	%	Producție globală agricolă mil. lei	%	Populație urbană mil. loc.	%
Total R. S. România	40	21 657,6	100,0	753,8	100,0	124,7	100,0	10 362,3	100,0
I. Județe cu grad relativ ridicat față de media pe țară (peste 50 000 lei prod. ind. pe locuitor) ¹⁾	7	5 582,0	25,8	326,2	43,3	17,0	13,6	4 042,1	39,0
II. Județe cu grad mediu de industrializare (25 000—50 000 lei) ²⁾	19	10 404,0	48,0	332,2	44,0	65,0	52,1	4 692,1	45,3
III. Județe mai puțin industrializate (sub 25 000 lei) ³⁾	14	5 671,6	26,2	95,4	12,7	42,7	34,3	1 628,1	15,7

¹⁾ Brașov, Galați, București, Sibiu, Argeș, Prahova, Hunedoara
²⁾ Mureș, Timiș, Caraș-Severin, Brăila, Cluj, Bacău, Neamț, Dîmbovița, Olt, Arad, Bihor, Constanța, Alba, Maramureș, Dolj, Iași, Buzău, Harghita, Covasna
³⁾ Satu-Mare, Mehedinți, Gorj, Suceava, Ialomița, Teleorman, Tulcea, Sălaj, Vâlcea, Vaslui, Ilfov, Botoșani, Bistrița-Năsăud, Vrancea.

voltarea și modernizarea unor vechi vetre industriale dar și crearea unor zone industrializate noi (Argeș, Galați), dețin 1/4 din populația totală și o pondere de peste 43% în producția industrială a țării, avînd și un grad de urbanizare în medie apropiat de cel din țările avansate economic (72%). De remarcat că din produsul global al industriei și agriculturii însumat la un loc, 95% îl reprezintă producția industrială, această zonă avînd un caracter pronunțat industrial.

Cea de-a doua grupă cuprinde 19 județe, cu un grad de industrializare medie, care dețin 48% din populația țării și 44% din producția industrială, avînd un grad mediu de urbanizare de 45,5%, mai redus; această grupă are un specific industrial-agrar.

Cea de-a treia grupă, cuprinde 14 județe cu un grad de industrializare relativ mai redus, obțin în medie o producție industrială pe locuitor de 17 000 lei, dețin 26,2% din populația țării și un grad de urbanizare scăzut (28,8%), avînd un caracter agrar-industrial. Urmărindu-se creșterea multilaterală a tuturor zonelor țării, omogenizarea mai accentuată a dezvoltării forțelor de producție, așa cum se prevede în proiectul de Directive ale Congresului al XII-lea al partidului, se are în vedere realizarea în fiecare județ a unei producții globale pe locuitor (a ramurilor producției materiale și a serviciilor) de cel puțin 70 000 lei anual în 1985.

O participare tot mai activă la schimbul mondial de valori

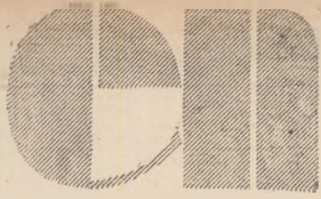
ROMÂNIA ca țară în curs de dezvoltare și în plin proces de primenire a structurilor sale economico-sociale acordă o atenție deosebită schimburilor comerciale externe, cooperării în producție și tehnico-științifice cu alte țări, probleme ce se înscriu în centrul politicii generale de construire a societății socialiste. Dezvoltarea economică se află într-o strînsă interdependență cu ritmul și structura relațiilor economice externe. Acest mod de adaptare a economiei noastre la comportamentul pieții mondiale de schimb, vizează câteva direcții mai importante. Este vorba mai întîi de o creștere a potențialului de producție, a capacității economice și competitivității cu alte țări, de lărgirea bazei efective pentru extinderea comerțului exterior și în general a relațiilor economice de schimb. Această dimensiune nouă poate fi evidențiată și

prin aceea că în actualul cincinal valoarea comerțului exterior se ridică la circa 1/3 din venitul nostru național. Creșterea simțitoare a schimburilor comerciale, cu țările socialiste, cu cele în curs de dezvoltare, cu toate țările lumii — se înscrie ca altă direcție fundamentală a comerțului nostru exterior. Participarea României la circuitul economic mondial, exprimată prin volumul comerțului exterior, a fost în 1977 de 25,5 ori mai mare decît în 1950.

A treia direcție, deosebit de importantă și care caracterizează în mod direct modificările ce s-au produs în laturile calitative a economiei românești, vizează schimbările importante ce-au avut loc în structurarea exporturilor, creșterea ponderii produselor industrializate, (mașini și utilaje de la 4,2% în 1950 la 26,8% în 1977, mărfuri industriale de larg consum — de la 1,3% la 16,8%), și reducerea la strictul necesar a ponderii materiilor prime importate. Desigur că modul cum sînt acoperite nevoile complexe ale economiei naționale în anumite etape ale dezvoltării noastre, dau o anumită semnificație indicilor de autonomie a exportului sau de dependență a importului, a căror valoare de cunoaștere sporește considerabil astăzi în condițiile crizei energetice și de materii prime. În anul 1977, de exemplu, indicii de autonomie a exportului la o serie de grupe mari de mărfuri solicitate pe piața internațională ne este favorabil, exportul depășind de cîteva ori importul la unele mărfuri industriale însemnate ca și de larg consum. În același timp, necesitățile noastre de dezvoltare și modernizare ne obligă încă la menținerea unor indici de dependență ai importului.

Adaptarea tot mai mult a economiei noastre la cerințele pieței mondiale în concordanță cu interesele curente și de perspectivă ale țării, necesită intensificarea în continuare a schimburilor comerciale și de cooperare în producție și tehnico-științifică, valorificarea superioară a produselor noastre pe piețele externe, îmbunătățirea structurii comerțului exterior, creșterea eficienței acestuia, asigurarea unui echilibru convenabil între export și import în vederea realizării unei balanțe comerciale și de plăți externe active — orientări de mare însemnătate prevăzute în Proiectul de directive a celui de al XII-lea Congres al Partidului.

prof. dr. Mircea BULGARU

POLITICA DEMOGRAFICĂ — COMPONENTĂ ESENȚIALĂ A DEZVOLTĂRII ECONOMIC-SOCIALE (I)

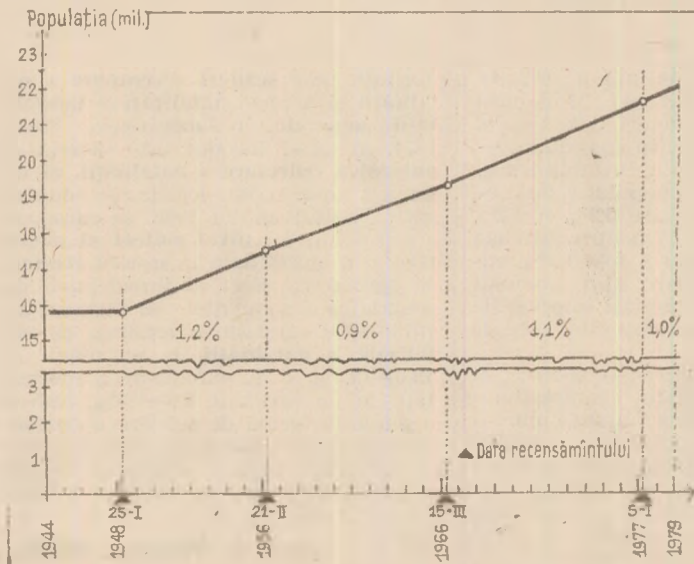
RETROSPECTIVA celor 35 de ani pe care i-a parcurs România de la istoricul 23 August 1944 pune în lumină, alături de marile schimbări pe care le-a cunoscut societatea românească în toate domeniile vieții politice, sociale și economice, adâncile prefaceri, sub raport cantitativ și calitativ, care au însoțit populația țării. Comparația sumară a începutului perioadei cu anul aniversar 1979 ne redă, în linii foarte generale, **dimensiunea** acestor schimbări. Se estimează¹⁾ că în anul 1944 numărul populației României a fost de 15 800 000 locuitori; durata medie a vieții era de circa 42 ani²⁾ — un nivel din cele mai scăzute la scară europeană; proporția analfabetismului era deosebit de ridicată — recensământul din 1948 ne dă cifra de 23,1% analfabeți în rândul populației în vîrstă de 7 ani și peste sau aproape 3,2 milioane persoane; proporția populației rurale era de aproximativ 80%, iar populația activă din agricultură deținea ceva mai mult de trei pătrimi din populația activă a țării. În prezent, numărul populației depășește 22 000 000 — în aprilie a.c. a fost atinsă această cifră —, durata medie a

vieții este de aproape 70 de ani pentru întreaga populație, analfabetismul a fost lichidat de multă vreme — în prezent aproximativ o pătrime din populația țării este populația școlară, cuprinsă într-un modern sistem de învățămînt, populația urbană a ajuns la jumătate din populația țării, iar persoanele active care lucrează în sectoarele neagricole — în special în sectorul secundar³⁾ — dețin circa două treimi din populația activă a țării. Aceste schimbări, petrecute într-un interval de timp ce depășește cu puțin durata unei generații⁴⁾ și care țin de calitatea populației, îndreptățesc afirmația că **sîntem în prezența unor adevărate mutații⁵⁾, de o mare însemnătate pentru progresul țării.**

În virtutea raportului existent între dezvoltare și populație vom identifica cu ușurință influența pe care au exercitat-o schimbările social-economice asupra populației. Aceeași relație dialectică ne obligă însă să recunoaștem că **populația, cu caracteristicile sale calitativ modificate, se afirmă tot mai plener ca factor al progresului și civilizației, fiind principala forță de producție, creatoare a tuturor bunurilor materiale și valorilor spirituale.**

Relații de organică determinare cu umanismul socialist

ÎN MODIFICAREA tendințelor de-

Fig. 1: Evoluția populației României 1944—1979

demografice și caracteristicilor populației un rol important îl are politica demografică, ca sistem coerent de măsuri și acțiuni menite să influențeze variabilele demografice în concordanță cu obiectivele strategiei generale a dezvoltării social-economice. De-a lungul celor 35 de ani au fost întreprinse numeroase acțiuni, au fost inițiate legislații care s-au referit la diferite aspecte legate de populație și la fenomenele demografice. Despre o politică demografică, în sensul riguros al cuvîntului, putem vorbi însă abia din 1966; formularea completă a acesteia, sub formă de principii, opțiuni și obiective pe termen lung, o datorăm Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român⁶⁾.

Ținînd seama de faptul că populația este un sistem demografic relativ autonom, integrat însă împreună cu alte sisteme în sistemul social și că comportamentul ei este determinat, pe de o parte, de variabilele demografice, iar pe de altă parte, de variabilele social-economice, politica demografică poate fi definită într-un sens mai restrîns și în altul mai larg. Vom reține, pentru analiza noastră, accepția mai restrînsă⁷⁾, potrivit căreia politica demografică reprezintă **un sistem de acțiuni, legi,**

²⁾ Cifră estimată, ținînd seama de faptul că în anii 1946—1947 mortalitatea generală a fost de 20,4 decese la 1 000 locuitori, iar mortalitatea infantilă, de 181 decese sub 1 an la 1 000 născuți-vii, cifre aproximativ egale cu cele din anii 1930—1932, pentru care tabla de mortalitate a acad. Gh. Mihoc ne dă o durată medie a vieții de 42 ani.

³⁾ În prezent pentru prima dată populația activă din industrie (34 la sută) depășește pe cea din agricultură (32 la sută).

⁴⁾ Demografia consideră drept lungime a unei generații (mai exact, distanța dintre două generații succesive) intervalul de timp de circa 30 de ani.

⁵⁾ Amintim că țărilor din Europa occidentală le-au fost necesare, pentru asemenea schimbări, perioade de timp de 100—150 ani.

⁶⁾ În Programul Partidului Comunist Român un capitol special — „Politica demografică și de folosire a forței de muncă” — este consacrat acestei probleme.

⁷⁾ În Planul mondial de acțiune în domeniul populației, cel mai important document adoptat de Conferința mondială a populației, organizată de Națiunile Unite la București (1974), se specifică că politica demografică este parte integrantă din politica social-economică și că principalele obiective ale acesteia sînt: a) creșterea demografică; b) scăderea morbidității și a mortalității; c) procrearea

acte administrative, măsuri cu ajutorul cărora statul urmărește să influențeze principalele variabile demografice, corespunzând evenimentelor demografice: naștere, deces, căsătorie, divorț și migrație. Întrucât nașterea se realizează în principal în cadrul familiei sau cuplului căsătorit, familia — nucleul de bază al societății — este obiect direct

al politicii demografice și politicii sociale. Că privește structura populației, în special după sex și vîrstă, aceasta constituie un obiect al politicii demografice, numai că influențarea ei are loc prin intermediul natalității și mortalității. Migrația internă influențează distribuția spațială a populației și urbanizarea, fiind determinată în principal de factori economici. Creșterea demografică — obiectiv demografic final — este rezultanta natalității și mortalității, avînd importanță deosebită ca spor (excedent) natural și ca ritm mediu anual, în raport cu indicii economici.

Politica demografică are, așadar, un caracter complex, conferit atît de numărul mare de variabile, cît și de relațiile și interdependențele ce se formează între ele. În acest cadru, natalitatea se inseric ca principal obiectiv de politică demografică³⁾, deoarece de nivelul și evoluția ei depinde sporul natural și, mai general, ritmul creșterii demografice, mai cu seamă în țările în care mortalitatea a ajuns la un nivel foarte scăzut, iar reducerea ei nu mai poate constitui o sursă a creșterii demografice. Să precizăm de la început că dacă obiectivele și acțiunile politicii demografice au variat de-a lungul anilor, a existat o trăsătură comună ce i-a asigurat unitatea: în concepția umanismului socialist omul este suprema valoare, iar ridicarea bunăstării populației, a nivelului ei cultural reprezintă țelul suprem al întregii strategii a dezvoltării social-economice⁴⁾.

Care au fost acțiunile de influențare: a natalității și mortalității și deci a creșterii demografice, a nupțialității și divorțialității, a familiei, a migrației de-a lungul celor 35 ani? Procesul de constituire a politicii demografice pînă la forma în care ea se desfășoară astăzi, ca sistem complex și coerent vizînd influențarea directă și indirectă a tuturor caracteristicilor cantitative și ca-

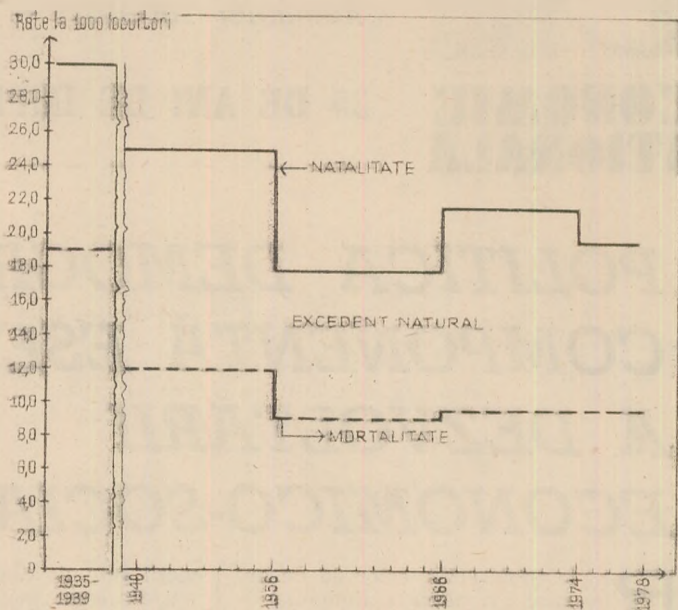
și formarea familiei; d) migrația internă și urbanizarea; e) structura populației (în special după sex și vîrstă) etc.

³⁾ De aici și clasificarea — evident simplificată — a politicilor demografice în: pronataliste (de încurajare a natalității) și antinataliste (de reducere a natalității).

⁴⁾ Precizarea este indispensabilă, deoarece pot exista situații cînd promovarea unui principiu sau a unei strategii sociale poate exercita o influență nedorită asupra unei tendințe demografice. Așa, de pildă, se constată că ridicarea nivelului de instruire al populației feminine, mobilitatea profesională și socială a acesteia pot avea, pentru un timp oarecare, un efect negativ asupra natalității. Exemplul subliniază caracterul complex al politicii demografice ca și necesitatea de a găsi modalități de armonizare a obiectivelor demografice cu cele sociale, a intereselor familiei cu cele ale societății.

⁵⁾ Iată, pentru comparație, două perioade care au aceeași rată a excedentului natural — 13,1 la sută: în perioada 1930—1934 această rată s-a obținut în condițiile în care natalitatea a fost de 32,9 la sută, iar mortalitatea generală de 19,8 la sută; în perioada 1948—1956, rata de 13,1 la sută este rezultatul unei natalități de 25,1 la sută și al unei mortalități scăzute, de 12 la sută.

Fig. 2 : Natalitatea, mortalitatea și excedentul natural al populației României 1935—1939 și 1948—1978 (medii pe subperioade)

litative ale populației, este marcat de câteva momente semnificative și se caracterizează printr-un grad și o eficiență diferită a influenței sale. Ajungem astfel la o istorie a politicii demografice, strîns legată de istoria demografică — care, la rîndul ei, este determinată de istoria socială și economică a societății românești.

Dinamismul demografic

ÎN PERIOADA 1944—1979 numărul populației României a crescut cu circa 6 200 000; ritmul mediu anual a fost de aproximativ 1,1%, cu anumite variații în diferite subperioade ale istoriei demografice contemporane. Cele 35 de generații noi care au apărut după 23 August 1944 se cifrează — după estimatii — la peste 12 milioane persoane sau, altfel spus, mai mult de jumătate

dul unei natalități ridicate, dar și al unei mortalități de asemenea ridicate, în timp ce în condițiile actuale același rezultat se obține în urma unei mortalități scăzute și al unei natalități la un nivel relativ ridicat⁵⁾ (vezi și tabel).

Dacă lăsăm la o parte anii 1944—1947 care, din punct de vedere demografic, se caracterizează printr-o mortalitate excesivă — consecințele războiului și ale celor doi ani de secetă — istoria demografică din 1948—1979 poate fi împărțită, cu oarecare aproximație în patru subperioade, ținînd seama de caracterul evoluției natalității și mortalității. a) Subperioada 1948—1956 se caracterizează printr-un nivel ridicat al natalității ca urmare a recuperării căsătoriilor și nașterilor amînate în timpul războiului și anilor postbelici de secetă și printr-o tendință de scădere a mortalității generale și a celei infantile. b) Subperioada 1957—1966 este

Datele medii ale natalității, mortalității generale și excedentului natural, ca și ale mortalității infantile

Subperioada	La 1 000 locuitori			La 1 000 născuți — vii decese sub un an
	Născuți-vii	Decese	Excedent natural	
1946—1947	24,1	20,4	3,7	131,0
1948—1956	25,1	12,0	13,1	106,7
1957—1966	17,7	3,9	3,8	64,3
1967—1974	21,3	9,5	12,3	46,4
1975—1978	19,4	9,5	9,9	31,3

din populația României anulului 1977 reprezintă cei născuți după 23 August 1944 (vezi fig. 1). Factori demografici — care vor fi analizați în continuare — au determinat variații ale ritmului mediu anual de creștere a populației pe subperioade mai mari: între 0,9% și 1,2% anual. Să remarcăm că pentru întreaga perioadă ritmul mediu a fost 1,1%, superior ritmului pe care l-a cunoscut populația Europei în același interval de timp; în ultimii ani, acest ritm este de 0,6% anual.

Creșterea demografică — sporul și ritmul — este rezultatul interacțiunii dintre natalitate și mortalitate: unul și același spor se poate obține în condițiile unor niveluri diferite ale celor două componente ale mișcării demografice, cum atestă, de altfel și experiența României. În trecut, de pildă, o creștere demografică relativ accentuată era sol-

martora unei scăderi accentuate a natalității și a unei stabilizări a mortalității generale. c) Subperioada 1967—1974, al cărei început este marcat de puternica redresare a natalității, ca urmare a unor măsuri legislative adoptate spre sfîrșitul anului 1966, se caracterizează printr-un nivel ridicat al natalității și o mortalitate în ușoară creștere, în special ca efect al îmbătănirii demografice a populației. d) Subperioada 1975—1978 cunoaște o tendință de stabilizare a natalității, la un nivel de 19,0—19,5‰ și de stabilizare a mortalității la un nivel de 9,0—9,5‰, însă cu o tendință fermă de scădere a mortalității infantile. Rezultatul general este un excedent natural de 10‰ sau o rată medie anuală de creștere a populației de 1,0‰. (vezi fig. 2).

prof. dr. Vladimir TREBICI

Acțiunea „R. E.”

CONCENTRAREA EFORTURILOR PE OBIECTIVELE PRINCIPALE

— o cerință a scurtării duratei de execuție,
a creșterii eficienței investițiilor —

CONCENTRAREA eforturilor în investiții pe un număr restrâns de obiective și darea lor în exploatare în termene scurte prezintă un interes deosebit dacă avem în vedere efectele economice favo-

rabile pe care le aduce o asemenea acțiune atât întreprinderilor beneficiare de investiții, cât și economiei în ansamblu. Continuăm acțiunea noastră*) prezentând în acest număr unele considerații privind determina-

rea și evaluarea acestor efecte economice în procesul de planificare, proiectare, cât și în execuția obiectivelor de investiții, urmărind perfecționarea cunoașterii și cuantificării lor.

Influența factorului timp asupra eficienței investiției

FĂRĂ ÎNDOIALĂ, determinarea efectelor economice ale realizării în perioade mai scurte sau mai îndelungate a unor investiții este o acțiune deloc facilă, care se complică și mai mult când se urmărește și influența concentrării fronturilor de lucru. Complexitatea acestei probleme face necesar ca, la analiza ei, să se pornească de la aprecierea generală asupra procesului de realizare a investițiilor, care include, prin natura sa, într-o primă etapă, consum de mijloace materiale și financiare pe un anumit interval de timp, iar în a doua etapă, obținerea efectelor economice scontate.

Prin interdependența lor, aceste două etape ne arată că, alături de modul de gospodărire a fondurilor de investiții, asigurarea unui grad mai ridicat sau mai scăzut de eficiență economică depinde și de scurtarea sau mărirea duratei de realizare a obiectivelor de investiții, făcând necesar să se evalueze cât mai exact influența factorului timp asupra mărimii cheltuielilor de investiții și a efectelor rezultate în diferite faze de investire.

În general, în perioada de realizare a investiției, influența exercitată de factorul timp asupra eficienței economice a investițiilor se concretizează, practic, în durate diferite de elaborare, avizare și aprobare a documentațiilor tehnico-economice în funcție de complexitatea tehnologică și constructivă a investiției; durate diferite de execuție a obiectivelor de investiții și deosebiri în modul de eșalonare a investițiilor pe anii de construcție, atunci când acestea se pot efectua și în etape, când este posibilă intrarea parțială în funcțiune a unor capacități de producție, înainte de terminarea construcției întregului obiectiv; perioade diferite de asimilare a capacităților de producție, pînă la realizarea nivelului indicatorilor tehnico-economici proiectați.

● În analiza principalelor direcții de influență ale factorului timp asupra eficienței economice a investițiilor, potrivit reglementărilor în vigoare cât și unor pă-

reri ale specialiștilor, se consideră ca punct de plecare momentul începerii construcției. Practica arată însă că acest moment este necesar să-l constituie nu începutul construcției, ci cel al concepției și proiectării obiectivului, când de fapt încep să se facă primele cheltuieli pentru investiția respectivă. Incluzerea în calculele de corectare a cheltuielilor de investiții și a influențelor datorate imobilizărilor de fonduri în perioada de proiectare, este absolut necesară, deoarece în faza de proiectare se cheltuiește un volum destul de însemnat de muncă care nu poate fi neglijat (circa 50% din valoarea totală a investiției). Desigur, în acest context, o importanță mare capătă concentrarea eforturilor pe obiectivele principale încă din faza de proiectare pentru reducerea acestei perioade în scopul accelerării dării în exploatare a obiectivelor și promovării neîntârziată a tehnicii moderne. În acest fel se pot preîntîmpina: situațiile în care, datorită duratelor mari de elaborare și aprobare a documentațiilor de investiții, la sfîrșitul perioadei de proiectare, concepția de ansamblu, soluțiile tehnologice adoptate să fie depășite iar, pe de altă parte, cazurile de depășire a termenelor stabilite în execuție. Iată de ce este necesar ca în faza de proiectare să se pună accentul în mai mare măsură pe simplificarea metodologiei de elaborare, avizare și aprobare a documentațiilor tehnico-economice, precum și pentru aplicarea unor metode moderne de proiectare (modulare, tipizare), concomitent cu asigurarea unui înalt nivel tehnic și calitativ al acestora.

● În ce privește durata de execuție a lucrărilor, este cunoscut că scurtarea acesteia determină efecte economice pozitive pentru întreprinderea beneficiară, după cum efectele sînt inverse la prelungirea duratelor de execuție. Ținînd seama de faptul că orice investiție echivalează, pe durata execuției, cu o retragere corespunzătoare de fonduri din circuitul productiv, aceasta exercită, după părerea noastră, o influență mai complexă asupra economiei. Este vorba atît de efectele economice care ar trebui să se obțină de pe urma fondurilor investite în perioada planificată de construcții, cât și de cele generate de scurtarea sau depășirea perioadei normate sau planificate de realizare a investiției. Aceste

*) Primele trei părți ale acestui articol au fost publicate în „R.E.” nr. 21, 23, 27/1979.

efecte se reflectă în pierderi datorate retragerii din circuitul economic a fondurilor, în condițiile respectării duratei normate de construcție, așa numitele „pierderi convenționale”. Majorarea acestor „pierderi” ca urmare a prelungirii perioadei planificate de construcție constituie „pierderi reale” din imobilizarea fondurilor respective.

Metode evaluate de calcul a mărimii efortului proiectare-execuție

PENTRU DETERMINAREA mărimii efectului cumulat (proiectare + execuție) rezultat din retragerea din circuitul economic a fondurilor, se poate utiliza următoarea formulă :

$$E = Kn [I_1 (D_1 - 0,5) + I_2 (D_2 - 1 - 0,5) + I_3 (D_3 - 2 - 0,5) \dots I_i (D_i - 0,5)]^*$$

Sînt întrunite astfel, după părerea noastră, condiții suficiente pentru ca acest mod de calcul să poată fi utilizat la determinarea efectului economic al retragerii din circuitul economic a fondurilor de investiții. Este semnificativă analiza (pe baza acestei formule) a unor cazuri, apărute în procesul investițional din acest an (tabelul nr. 1), pentru stabilirea efectului economic care se

Tabelul nr. 1

Efectul economic al scurtării duratei de execuție prin concentrarea fronturilor de lucru (la un obiectiv de mărime medie) — mii lei —

Calculul efectului economic la :

durata de proiectare și de execuție a investiției stabilite în proiect	durata scurtată de proiectare și de execuție a investiției față de cea din proiect
--	--

Investiții totale prevăzute în deviz (I) din care, pe ani	20 000	20 000
I	10 000	10 000
II	5 000	6 000
III	2 000	4 000
IV	3 000	—
Coefficientul normativ al eficienței economice (Kn)	0,18	0,18
Efectul economic (E) — nivelul imobilizărilor de fonduri	9 360	6 480
Investiții (corectate cu efectul economic)	29 360	26 480

obține prin scurtarea sau prelungirea duratei de proiectare și de execuție a investiției. Rezultă că, în cazul reducerii duratei de proiectare și de execuție a investiției cu numai un an, pierderile datorate retragerii din circuitul economic a unor fonduri exprimate sub forma „efectului economic” s-ar putea reduce cu peste 30%.

Valabilitatea formulei propuse pentru dimensionarea efectului economic este de altfel pe deplin confirmată de rezultatele favorabile obținute prin scurtarea duratei de execuție în anul 1979 la o serie reprezentativă de noi capacități de producție de la întreprinderea „1 Mai”-Ploiești, de la exploatarea minieră Paroșeni, de la întreprin-

*) În care : E — mărimea efectului economic rezultat din retragerea din circuitul economic a fondurilor ; Kn — coeficientul normativ al eficienței economice a investițiilor ; I₁, I₂, ... I_i — investițiile efectuate succesiv în fiecare an, pînă la punerea în funcțiune a capacității de producție proiectate ; D₁ — D_i — 1... D_i — timpul de retragere din circuitul economic a fondurilor de investiții în perioada de proiectare și de execuție (ani) ; 1 — durata de proiectare și de execuție a obiectivului (ani) ; 0,5 — coeficientul de rectificarea a cheltuielilor de investiții în ipoteza cheltuiirilor uniforme a fondurilor în cadrul fiecărui an de proiectare și de construcție.

derea navală Galați, de la întreprinderea de piese auto Iași etc.

După cum, în cazul prelungirii duratei de realizare a investiției cu un an față de cea stabilită în proiect se înregistrează o creștere a pierderilor datorate retragerii din circuitul economic a unor fonduri cu peste 33% față de cele proiectate (tabelul 2).

Tabelul nr. 2

Efectul economic al prelungirii duratei de execuție prin risipirea fronturilor de lucru (la un obiectiv de mărime medie) — mii lei —

Calculul efectului economic la :

durata de proiectare și de execuție a investiției stabilite în proiect	durata prelungită de proiectare și de execuție a investiției față de cea din proiect
--	--

Investiții totale prevăzute în deviz (I) din care, pe ani	20 000	20 000
I	10 000	10 000
II	5 000	5 000
III	2 000	2 000
IV	3 000	1 500
V	—	1 500
Coefficientul normativ al eficienței economice	0,18	0,18
Efectul economic (E) — nivelul imobilizărilor de fonduri	9 360	12 690
Investiții (corectate cu efectul economic)	29 360	32 690

Și în această situație valabilitatea formulei propuse**) se confirmă prin rezultatele obținute în practică în anul 1979 la capacitățile noi de la rafinăria Teleajen, la fabrica de fufurool Slobozia, la întreprinderea de produse din mase plastice pentru construcții București, la combinatul de oțeluri speciale Tîrgoviște, la care depășirea duratei de execuție prevăzute în proiecte, în medie cu 1 an, au dus la creșterile evidențiate în tabelul nr. 2.

Avînd în vedere că în prezent influența factorului timp asupra eficienței fondurilor investite se urmărește cu ajutorul unor metode statistice contabile, care nu oferă întotdeauna posibilitatea evaluării în timp a indicatorilor economici și financiari ai investiției, sîntem de părere că utilizarea metodologiei propuse poate evidenția cu mai multă claritate în dinamică efectul scurtării sau dilatării perioadei totale de realizare (proiectare + execuție) a unei investiții asupra eficienței fondurilor alocate și, deci, avantajele pe care le oferă — la beneficiar — concentrarea forțelor pe obiectivele principale.

dr. Alexandru OLTEANU

**) Deoarece mărimea efectului economic rezultat ca urmare a retragerii din circuitul economic a fondurilor de investiții se adaugă la valoarea inițială a acestora, se propune a se efectua calculul după formula : $Eg = I + It$

în care : Eg = mărimea totală a investiției după adăugarea efectului rezultat din retragerea din circuitul economic a fondurilor ; I = mărimea inițială a investiției ; It = mărimea efectului rezultat din imobilizarea fondurilor de investiții.

Dacă extrapolăm formula de determinare a efectului rezultat din retragerea din circuitul economic a fondurilor, expusă anterior, atunci vom avea : $Eg = (1 + Kn) Nn$

în care : Nn = perioada medie de retragere din circuitul economic a fondurilor calculat astfel :

Formula are la bază, evident, utilizarea calculului dobânzii simple. Pentru reflectarea mai corectă a efectelor retragerii din circuitul economic a unor fonduri, uniformitatea calculului în analiză și planificare trebuie folosită formula „dobânzii compuse” :

$$Eg = \frac{n}{11} (1 + Kn) (D_i - 1 + 0,5)$$

CONCEPTE — INSTRUMENTE — TEHNICI ÎN SPRIJINUL SPORIRII EFICIENȚEI

„R. E.“ militează pentru generalizarea analizei valorii

POSSIBILITĂȚI DE ECONOMISIRE A MATERIILOR PRIME ȘI ENERGIEI ÎN DOMENIUL CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI

PROIECTUL Programului-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000, care — după dezbaterile publice — va fi supus adoptării de către Congresul al XII-lea al P.C.R., prevede printre obiectivele prioritare: intensificarea procesului de modernizare a producției industriale prin asimilarea de noi produse și re-proiectarea celor existente, pentru a le conferi caracteristici tehnice și economice la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial; **elaborarea și aplicarea de tehnologii avansate** care să asigure sporirea mai accentuată a productivității muncii, reducerea consumurilor specifice și creșterea substanțială a eficienței economice. Importanța pe care o prezintă, din acest punct de vedere, metoda analizei valorii de întrebuintare a produselor a fost demonstrată prin numeroase și sugestive exemple. Extinderea și generalizarea acestei metode devenind un imperativ economic de cea mai mare actualitate, considerăm util ca în proiectul de Program, analiza valorii și fie în mod explicit menționată, cu caracter de obligativitate, printre metodele și formele avansate de organizare și desfășurare a introducerii progresului tehnic.

Preliminarii metodologice

METODA analizei valorii urmărește perfecționarea tehnică și calitativă a produselor concomitent cu sporirea rentabilității lor, acționînd îndeosebi la nivelul fazei de concepție constructivă și de re-proiectare. Un aspect esențial al acestei metode constă în stabilirea concordanței orientative dintre latura tehnico-funcțională și cea economică-socială a produsului.¹⁾ Aceasta reclamă studierea și cunoașterea profundă a celor două dimensiuni:

● **însușirile materiale ale produsului**, care-i determină utilitatea sau calitatea de a satisface anumite trebuințe umane, adică de a îndeplini anumite funcții utile, ceea ce reprezintă valoarea de întrebuintare. Pornind de la complexitatea structurală a valorii de întrebuintare, în care funcțiile sînt interdependente, este necesară aprecierea importanței fiecărei funcții în condiții date, pentru stabilirea ordinii logice a funcțiilor, ordine care poate să cunoască modificări pe măsură ce unele funcții se perfecționează, iar altele devin neimportante sau chiar inutile. Totodată, fiecare valoare de întrebuintare este o componentă a unor multiple sume de valori de întrebuintare menite să satisfacă nevoia socială. Privind problema la acest nivel, apare necesitatea înlocuirii

reciproce a unor valori de întrebuintare sau a diferitelor funcții după anumite criterii de economicitate, din rîndul cărora nu trebuie să lipsească reducerea consumului energetic;

● **costul de producție defalcat pe funcții** sau, după caz, principalele componente ale costului distribuite pe funcții. În acest domeniu rolul economistului sporește, deoarece dimensiunea economică a produsului capătă valențe deosebite în condițiile noului mecanism economico-financiar și al exigențelor de sporire substanțială a eficienței economice. Considerăm necesar ca la aprecierea dimensiunii economice să se țină seama și de principiul **producției nete** — în corelație, desigur, cu ponderea funcțiilor în costul de producție și cu aportul lor la obținerea beneficiului. O metodologie în acest sens se cere a fi elaborată pentru a fi pusă la dispoziția colectivelor de A.V. Este necesară, de asemenea, **stabilirea unei noi structuri a costurilor de producție**, specifică analizei valorii, adică pe principalele funcții ale produsului.

La aplicarea metodei analizei valorii în domeniul mașinilor-unelte trebuie să se țină seama și de următoarele aspecte: 1) este posibilă și chiar necesară studierea parțială a mașinilor-unelte, adică atenția să fie concentrată asupra **celor mai active componente**, care îndeplinesc funcțiile de bază; 2) anumite funcții și caracteristici se întîlnesc la întreaga gamă de mașini-unelte și, deci, pot fi **standardizate** pentru a facilita întocmirea nomenclatorului și a ordinii funcțiilor după importanța lor; 3) stabilind funcțiile-standard ale principalelor elemente active ale mașinilor-unelte, se poate determina **structura specifică a costului de producție antecalculat după criteriul funcțiilor produsului**.

Standardizarea funcțiilor și caracteristicilor, necesară pentru aplicarea corectă și eficientă a analizei valorii, este

utilă și în tipizarea mașinilor-unelte, motoarelor, utilajelor — în general, a produselor industriei constructoare de mașini — acțiune care, potrivit indicațiilor secretarului general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, la recenta Consfătuire de lucru cu proiectanți tehnologi și de construcții, va trebui să cunoască o puternică extindere.

Valențele experienței concrete

ANALIZA valorii întreprinsă de noi se referă la elementul de bază al utilajului de ștanțare — **matrița de la ștanța pentru decuparea tolelor „U“**. Tolele, subansamble importante ale motoarelor electrice, sînt necesare în cantități foarte mari. Decuparea lor prin ștanțare trebuie să se realizeze la un înalt grad de precizie; de aceea asigurarea unor matrițe de înaltă tehnicitate a constituit o problemă de mare importanță pentru colectivul de oameni ai muncii de la întreprinderea „**Electromotor**“ din Timișoara.²⁾ Vechiul sistem de matrițe monobloc, confecționate manual, nu mai corespunde cerințelor actuale, îndeosebi din punctul de vedere al fiabilității și mentenanței lor. În prezent, matrițele segmentate, uzinate pe baza tehnologiilor moderne, dețin o pondere de peste 90% din totalul matrițelor folosite; întreprinderea dispune deja de utilaje complexe de ștanțare cu sisteme de matrițe segmentate, care, pentru cei interesați, pot fi obiectul unui util schimb de experiență la fața locului.

Pentru o exemplificare capabilă să înlesnească sesizarea problemelor de principiu, am luat o toală simplă, sub formă de „U“, deci și matrița cea mai simplă.

Redăm, în casetă, principalele funcții ale matriței, făcînd o paralelă între varianta monobloc și varianta segmentată propusă în urma analizei valorii.

Aprecierea și eșalonarea funcțiilor după importanța lor în valoarea de întrebuintare se exprimă prin matricea de mai jos.

Cu „X“ notăm greutatea specifică a funcțiilor în efectul util global, iar cu „Y“ ordinea funcțiilor după importanță. Cea mai importantă funcție, cu ponderea 6, este durabilitatea (D), iar cea mai puțin importantă, cu ponderea 1, este funcția ergonomică (E). Avînd în ve-

²⁾ Studiul a fost efectuat la această întreprindere, unde există o relativ îndelungată tradiție de folosire a principiilor analizei valorii în activitatea curentă de re-proiectare a produselor. A.V. a cuprins o gamă largă de produse, îndeosebi motorul electric. La simpozionul amintit în nota ¹⁾, I.R. Mogoș a prezentat o comunicare pe această temă.

dere că celor șase funcții li s-au acordat 21 de puncte (1+2+3+4+5+6), ponderea lor în total este următoarea: $E=4,8\%$; $T=9,5\%$; $M=14,3\%$; $R=19,0\%$; $F=23,8\%$; $D=28,6\%$.

Pentru estimarea dimensiunii econo-

	R	D	F	M	T	E
R	1	1	1	0	0	0
D	0	1	0	0	0	0
F	0	1	1	0	0	0
M	1	1	1	1	0	0
T	1	1	1	1	1	0
E	0	0	0	0	0	0
X	4	6	5	3	2	1
Y	3	1	2	4	5	6

mice a funcțiilor am folosit costul manoperei, exprimat atât în ore/om cât și în bani, ținându-se seama de categoria de calificare necesară fiecărei operații tehnologice din fluxul de fabricație a matriței, precum și pentru întreținerea ei în perioada de utilizare. Costul materialului fiind aproximativ același în ambele variante ale matriței, considerăm criteriul manoperei mai apropiat de principiul producției nete. Ponderea costului manoperei necesare realizării fiecărei funcții în costul manoperei globale a matriței este următoarea: $R=18,2\%$; $D=23,1\%$; $F=22,3\%$; $M=18,2\%$; $T=18,2\%$; $E=0$. Aceste ponderi pot fi exprimate din punct de vedere matematic prin două funcții:

— funcția ideală — $y = f_i(x)$ — care reprezintă concordanța deplină dintre dimensiunea economică și cea tehnică și anume $f_i(x) = x$ (funcția identică);

— funcția reală — $y = f_r(x)$ — care reprezintă raportul real dintre dimensiunea economică și cea tehnică. Tendința generală trebuie să fie aceea de apropiere a funcției reale de cea ideală. Se observă însă că $f_r(x)$ diferă, în plus sau minus, de $f_i(x)$. De exemplu, $f_i(E) = 4,8\%$ adică mai mare decât $f_r(E) = 0$ sau $f_i(T) = 9,5\%$ adică mai mică decât $f_r(T) = 22,3\%$. Prezentarea grafică este redată în fig. 1.

Diferențele (+) dintre funcțiile reale și cele ideale, adică dintre nivelul real al ponderii funcțiilor matriței în costul manoperei de ansamblu și nivelul ideal, corespunzător importanței funcțiilor în valoarea de întreținere, sînt următoarele: $E=-4,8\%$; $T=+12,8\%$; $M=+3,9\%$; $R=-0,8\%$; $F=-1,5\%$; $D=-5,5\%$. Din analiza diagramă se desprind două aspecte: ● funcții mai puțin importante (T și M) dețin valori ale dimensiunilor economice superioare

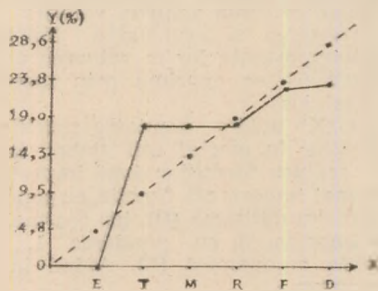
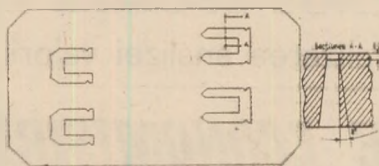
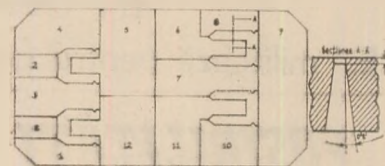

Fig. 1. X — dimensiunea tehnică (importanța logică a funcțiilor după ponderea lor în efectul util); Y — dimensiunea economică (pondera funcțiilor în costul manoperei globale)

MATRIȚA MONOBLOC

MATRIȚA SEGMENTATĂ

Rezistența mecanică (R)

Este relativ scăzută, datorită calității inferioare a prelucrării manuale a muchiilor, înainte de aplicarea tratamentului termic — ceea ce nu asigură uniformitatea jocurilor în procesul ștanțării; în consecință, matrița se depreciază rapid.

Este superioară variantei monobloc, intrucit: prin segmentare, profilele de executat sînt deschise, putînd fi executate cu înaltă precizie ($\pm 0,003$ milimetri); muchiile pot fi prelucrate după tratamentul termic de călire-revenire, mărindu-se precizia muchiilor tăietoare și rezistența mecanică.

Durabilitatea (D), adică timpul de utilizare a matriței între două ascuțiri

Este scăzută, ascuțirea efectuîndu-se după numai 30 mii de tole, datorită calității muchiilor tăietoare și neuniformității jocurilor la ștanțare; totodată, ascuțirea muchiei tăietoare este posibilă numai pe înălțimea de 5 mm, pentru care se respectă condiția jocului (de 0,03 mm), deci numărul ascuțirilor este foarte limitat.

În noua variantă durabilitatea este de peste 3 ori mai mare, ascuțirea putîndu-se realiza și după 100 mii de tole, datorită calității deosebite a muchiilor active și respectării uniformității jocurilor la ștanțare. Ascuierea muchiei tăietoare se poate realiza pe o înălțime de 15 mm, adică de 3 ori mai mult decît la matrița monobloc.

Fiabilitatea (F), adică funcționarea fără defecțiuni

Este redusă, datorită în principal realizării condiției de duritate (HRC 60-61) prin călire-revenire după prelucrarea finită a matriței.

Este mai bună, datorită rezistenței și durabilității superioare, îndeosebi ca urmare a realizării condiției de duritate prin călire-revenire înainte prelucrării finite. Permite aplicarea metodelor moderne de prelucrare a segmentelor, care asigură o precizie superioară și un randament ridicat.

Mentenabilitatea (M), adică ușurința de a se remedia defecțiunile

Remediarea nu este posibilă în cazul fisurării și al distrugerii muchiilor active ale matriței, datorită condițiilor tehnice care se impun.

Remediarea devine posibilă și facilă, deoarece nu se înlocuiește întreaga matriță, ci numai unul din cei 13 segmente.

Funcția tehnologică (T), adică posibilitățile tehnologice de uzinare a matriței

Permite aplicarea tratamentului termic de călire-revenire numai după realizarea dimensiunilor finite ale conturului activ, cu efect negativ asupra rezistenței mecanice.

Permite realizarea dimensiunilor finite ale conturului activ după aplicarea tratamentului termic de călire-revenire. Segmentele se pot executa simultan în mai multe exemplare.

Funcția ergonomică (E)

Execuția manuală solicită efort și concentrare deosebită din partea executantului, pentru realizarea unui grad de precizie cît mai înalt.

Deoarece asigurarea preciziei evită efortul și concentrarea deosebită a executantului, se poate aprecia că se realizează o îmbunătățire a funcției ergonomice.

celor tehnice, fapt negativ, care a reținut atenția colectivului de A.V., în deosebi în cazul funcției tehnologice (T) a matriței monobloc —, funcție care, în varianta matriței segmentate, este radical îmbunătățită, cu evidente avantaje economice; ● funcțiile mai importante prezintă valori economice sub nivelul dimensiunilor tehnice, diferențele fiind relativ mici în cazul funcțiilor R și F. Asupra fiabilității s-a îndreptat principala atenție, astfel încît în varianta matriței segmentate nivelul ponderii acestei funcții în costul manoperei de ansamblu este cu mult sub nivelul dimensiunii tehnice. De altfel, diferențele dintre cele două dimensiuni ale funcțiilor matriței segmentate sînt: $E=-4,8\%$; $T=-6,8\%$; $M=+12,8\%$; $R=+8,1\%$; $F=-20,7\%$ și $D=+11,4\%$.

Așa cum s-a relatat mai sus, funcțiile matriței segmentate sînt superioare ce-

lor ale matriței monobloc, fapt care se repercutează pozitiv asupra creșterii productivității muncii și reducerii costurilor la operațiile de ștanțare a tolelor.

Care sînt barierele în calea generalizării

DACA la întreprinderea „Electromotor” Timișoara există de acum o tradiție în aplicarea analizei valorii, în alte unități economice se resimte o reținere nejustificată în ce privește utilizarea metodei. Considerăm că prin-

conf. dr. Dumitru ROCHIAN
asist. univ. Viorel PUTZ
Institutul politehnic Timișoara

(Continuare în pag. 26)

COORDONATE METODOLOGICE ALE MODELĂRII DEZVOLTĂRII ÎN PROFIL TERITORIAL

ÎN ACTIVITATEA PRACTICĂ de elaborare a prognozelor, problemele dezvoltării economice în profil teritorial privesc aspecte însemnate: a) determinarea prognozelor globale, pe ansamblul zonelor investigate, vizând în special indicatorii sintetici; b) determinarea dinamicii unor elemente de structură care să evidențieze locul subunităților teritoriale în ansamblul zonei sau ale unor ramuri sau subramuri ale economiei zonei în totalul acesteia; c) elaborarea unor prognoze analitice privind subunitățile teritoriale, precum și modul de dezvoltare a unor subramuri ale economiei naționale în economia zonei.

În procesul elaborării prognozelor privind dezvoltarea de ansamblu a zonei o importanță deosebită revine „dialogului” dintre nivelul teritorial și cel macroeconomic. În modelul cibernetico-economic de prognoză acest „dialog” este exprimat pe de o parte prin **restricțiile** pe care nivelul central le impune privind cadrul general al dezvoltării teritoriale, iar pe de altă parte prin **parametrii de ieșire** pe care nivelul teritorial îi transmite nivelului macroeconomic privind soluțiile propuse. Pe această bază nivelul macroeconomic realizează sintetizarea și armonizarea traiectoriilor de creștere a tuturor zonelor teritoriale în funcție de resursele naționale disponibile, după care generează reluarea mecanismului pe plan teritorial cu noile restricții (vezi fig.). Această procedură de prognoză și decizie se desfășoară în mai multe etape, după cum urmează: nivelul macroeconomic stabilește și transmite nivelului teritorial sarcina privind realizarea unor indicatori sintetici, precum și dimensiunea resurselor celor mai importante ce pot fi atrase; fiecare componentă a nivelului teritorial își rezolvă modelul său de dezvoltare teritorială și emite o serie de parametri de ieșire ce permit concretizarea și precizarea sarcinilor de plan și volumelor de resurse necesare; acești parametri sunt transmiși nivelului macroeconomic, care actualizează propunerile sale și le retransmite nivelului teritorial. Procedura se reia pînă se obține o armonizare globală în condițiile dezvoltării armonioase și eficiente la nivel teritorial. Parametrii astfel obținuți pot fi utilizați în elaborarea programelor și planurilor de dezvoltare în profil teritorial.

Din punct de vedere matematic, **modelele teritoriale sînt modele de programare matematică dinamică**, în general neliniare, ca rezultat al cuprinderii funcțiilor de producție teritoriale. Astfel de modele pot fi utilizate și în condițiile unor programe speciale de dezvoltare teritorială. Considerăm că una dintre cele mai interesante aplicații în acest sens a constituit-o **prognoza dezvoltării teritoriale a bazinului Mureșului superior****, care a furnizat variante de soluții optime de dezvoltare economico-socială a zonei geografice limitrofe, precum și informații pentru programul de regularizare a cursului Mureșului superior, de creare a unor bazine de acumulare și de valorificare a potențialului hidro astfel creat; o astfel de informație a constituit-o necesarul de apă pentru consum industrial și pentru consumul populației, calculat pe baza soluției optime dată de modelul de dezvoltare a bazinului Mureșului superior și a prognozei dina-

micii populației, cu ajutorul unor normative de tip consum specific și de tip dotare edilitară.

ÎN CELE CE URMEAZĂ ne vom referi mai pe larg la această aplicație, în mod deosebit la metodologia ei. Abordarea problemelor teritoriale s-a realizat pentru orizontul anului 2000 cu defalcări pe ani de final de cincinal și decenal, precum și în ideea definirii unor zone de polarizare în cadrul județelor, creîndu-se o structură ierarhică de genul celei prezentate în fig. dar pe trei nivele: macroeconomic, județ, zonă de polarizare.**)

În concepția care a stat la baza sistemului de modele pentru bazinul hidrografic al Mureșului superior, principalele probleme care au constituit obiectul prognozei dezvoltării economico-sociale au fost următoarele: prognoza creșterii populației, pe total zonă și pe centre de polarizare; prognoza resurselor de forță de muncă; prognoza dezvoltării economice — a industriei, agriculturii, transporturilor și telecomunicațiilor, circulației mărfurilor, altor ramuri ale producției materiale; prognoza dezvoltării activităților sociale — învățămîntului, ocrotirii sănătății, sectorului edilitar-gospodăresc etc. Prognozele respective au fost elaborate pe baza unor modele specifice categoriei de probleme la care se refereau. Astfel, pentru populație și resurse de forță de muncă au fost utilizate modele demografice, iar pentru activitatea socială modele elaborate pe baza normelor și normativelor naționale de organizare și funcționare a unităților din domeniu. Obiectivele concrete ale prognozei le-au format principalii indicatori ai domeniului social respectiv. Pentru învățămînt, de exemplu, obiectul prognozei l-au format numărul de elevi, numărul de clase, dotarea tehnico-materială a unităților de învățămînt ș.a.

În legătură cu dezvoltarea socială a fost abordată și **problema mutațiilor de structură**, respectiv de transformare în zone urbane (orașe, centre muncitorești) și unor așezări de tip rural (comune, sate) în perspectiva anului 2000. Prognoza acestor mutații a fost fundamentată în primul rînd pe prognoza dezvoltării economice a zonei respective, dar a fost avută în vedere și dinamica indicatorilor sociali.

Prognoza economică a fost elaborată pe baza unor modele de simulare a dezvoltării pe ramuri și zone de polarizare a economiei bazinului hidrografic al Mureșului superior. Modelul cuprinde în principal următoarele grupe de restricții: funcțiile de producție specifice pe domenii de activitate și zone de polarizare; ecuații de dinamică a fondurilor fixe; restricții cu privire la resursele de forță de muncă; restricții cu privire la resursele materiale, naturale, financiare și alte categorii de resurse limitative; restricții relative la indicatorii sintetici; ecuații ale variabilelor de ieșire ce se comunică nivelului macroeconomic.

Procesul de elaborare a funcțiilor de producție a inclus, ca elemente specifice, forma aditivă a acestora și considerarea ca factori de producție a nivelului fondurilor fixe productive pentru ramurile de tip industrial și a nivelului fondurilor fixe și a volumului de forță de muncă alocată pentru ramurile de tip agricol. Nivelul **fondurilor** s-a considerat ca medie anuală a valorii acestora, calculată pe baza unor ponderi ce depind de ritmul intrării în funcțiune a noilor fonduri fixe. În cazul intrării uniforme în funcțiune aceste ponderi au fost stabilite egale cu 0,5.

Este de remarcat că nivelul de utilizare a fondurilor fixe la finele unui an se ia egal cu cel de la începutul anului următor. Astfel, cele două variabile se regăsesc identic în ecuația de dinamică a fondurilor, care poate furniza în model mărimea acestora. În funcția de producție intervine ca parametru exogen coeficientul de eficiență a fondurilor fixe. Cu ajutorul lui și a nivelului mediu anual al fondurilor fixe se determină nivelul producției. În cazul funcției de producție pentru **ramurile agricole** se adaugă în plus un factor care exprimă produsul între volumul forței de muncă și un parametru de eficiență al ei. Atît în cazul fondurilor fixe, cît și al forței de muncă parametru de eficiență este de tip diferențial.***)

M. ALTĂR
R. STROE

Laboratoarele catedrei de cibernetică economică
Academia de Studii Economice — București

(Continuare în pag. 26)

*) Lucrarea a fost elaborată de colectivul Laboratorului de modele cibernetice în economic, în care, în afara autorilor prezentului articol, se includ I. Niculescu, C. Arsene, R. Boconcioc, Gh. Zaharia, D. Boldeanu, Gr. Focșăneanu, Ad. Bădescu, C. Schächter, C. Iirtu și A. Andrei. Au colaborat, de asemenea, un colectiv de la I.P.J. Mureș, coordonat de arh. T. Nils și un colectiv de la Centrul teritorial de calcul Mureș coordonat de Șt. Danciu. Totodată, a mai colaborat în calitate de consultant științific prof. univ. dr. A. Halanay de la Universitatea București.

**) Procedura de corclare a soluțiilor rămîne în principiu aceeași, numai că deciziile privind actualizarea sarcinilor de plan și a resurselor repartizate se desfășoară la două nivele: în același timp, pentru zonele de polarizare de importanță deosebită se transmit informații (parametrii de ieșire) atît la nivelul județ, cît și la nivelul macroeconomic.

***) Astfel, dacă notăm cu:

F_t^0 — volumul mediu al fondurilor fixe din anul t ;

M_t — volumul forței de muncă în anul t ;

P_t — volumul producției (în unități fizice);

f_t — parametrul de eficiență a fondurilor fixe în anul t ;

m_t — parametrul de eficiență a forței de muncă în anul t

funcția de producție va fi: $P_t = f_t F_t^0 + m_t M_t$, din care rezultă conținutul parametrilor de eficiență:

$$f_t = \frac{\delta P_t}{\delta F_t^0} \text{ și } m_t = \frac{\delta P_t}{\delta M_t}$$

CU MAI BINE de un an înainte de actul Marii Uniri, „Adevărul”, organ al Partidului social-democrat din Ardeal și Banat socotea că în era nouă care începea după război se vor produce mari schimbări în statutul națiunilor urmînd o luptă îndelungată pentru a pune capăt asupririi uneia de către alta. Prin luptă urma „să se facă cu puțință ca-n toate țările popoarele singure să-și hotărască soarta și nici un neam să nu mai fie asuprit de altul”¹⁾. Același idee o mai reîntîlnim în „Adevărul”, imediat după marea revoluție socialistă din octombrie, cerînd ca „nici o națiune să nu fiină în asuprire pe alta, nici un neam să nu fie subjugat și fiecare popor singur să aibă dreptul de a se conduce”²⁾.

Este demn de remarcat cu cită consecvență socialistii unei națiuni asuprite veacuri de-a rîndul în Transilvania țineau să îndepărteze orice asuprire națională în cadrul statului român unificat. Într-o declarație cu privire la țelurile Partidului social-democrat din România se preciza că „Partidul social-democrat este în contra oricărei subjugări naționale” și că el este „singurul partid democrat și național în înțelesul cel mai adînc al cuvîntului. El cheamă la viață politică și culturală întreaga națiune și mai cu seamă clasele orășenești și sătești cele mai de jos, ținute în întuneric și apăsare, spre a le face

Unitatea și independența țării — țeluri esențiale ale gîndirii economice progresiste românești (III)

conștiente și spre a lua ele înșile în mîna destinele României și a-i crea un loc de vrednicie și fericire în mijlocul popoarelor înfrățite și eliberate de sub jugul capitalismului”³⁾. Lupta pentru unire și eliberare națională, cum observăm, era dialectic corelată cu lupta pentru eliberare socială, prefigurîndu-se ideea — devenită realitate în România de azi — că depășirea pe cale revoluționară a capitalismului și construirea socialismului oferă teren solid înlăturării asupririi sociale iar odată cu ea și asupririi naționale.

Socialiștii au demonstrat cu argumente convingătoare **efectele pozitive ale desăvîririi unității statale în planul dezvoltării**

industriilor, agriculturii, comerțului, al participării României la schimburile internaționale. Pe ei însă îi preocupa în mod deosebit problema creării unui cadru propice unificării mișcării muncitorești din întreaga Românie, a organizării mai temeinice a clasei muncitoare și a desfășurării cu mai mult temeii a luptei sale pentru propriile drepturi și pentru progresul țării. Prin „Hotărîrea unirii Transilvaniei cu România” se promitea țărănimii „reforma agrară radicală” iar „muncitorimii industriale (să) i se asigure aceleași drepturi și avantajii, care sînt legiferate în cele mai avansate state industriale din apus”⁴⁾. Dar într-o societate împărțită în clase antagoniste ca cea din România de atunci, aceste lucruri nu veneau de la sine și, odată înscrise în „Hotărîre” nu se realizau automat. Pentru înfăptuirea acestor țeluri trebuia să se ducă o luptă înverșunată a muncitorimii și țărănimii din România întregită. La puțin timp după unire „Adevărul” avea să scrie: „Foarte bine. Ne-am scăpat acum de stăpînirea baronilor și grofilor unguri, am hotărît la Alba Iulia că ne unim cu țara românească și am spus că vrem vot universal, vrem pămînt, vrem legi ocrotitoare pentru muncitori și vrem toate bunătățile. Dar ce urmează acum? Ce e de făcut? Mai cu seamă noi, muncitorii... noi ce ținută trebuie să luăm?” Ceea ce se cerea munci-

FIȘE

Disciplina muncii și răspunderea disciplinară

● *Lucrarea dr. Ion Traian Ștefănescu Disciplina muncii și răspunderea disciplinară (Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1979, 190 p.)* tratează amplu diferitele aspecte juridice — în conexiune cu cele economice și socio-etice — ale concepțelor de disciplină socialistă a muncii și de răspundere disciplinară, în contextul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră. Se consideră că tendința spre un drept special al muncii și, în acest cadru, spre un drept special disciplinar corespund exigențelor dezvoltării economice și sociale, ale reglementării relațiilor sociale de muncă atît în unitatea, cît și în diversitatea lor. În prezent, arată autorul, legislația cuprinde, în ce privește răspunderea disciplinară a personalului muncitor din unitățile socialiste de stat, o suită de acte normative. Dat fiind că în viața economico-socială a țării au avut loc în ultimul deceniu transformări structurale radicale, printre care și

generalizarea noului mecanism economico-financiar în întreaga economie națională, se consideră că ar fi util să se analizeze posibilitatea adoptării unei noi legi a organizării și disciplinei muncii în unitățile socialiste de stat, pe baza Codului muncii. O astfel de lege, unificînd reglementările actuale, înlăturînd paralelismele existente, ar răspunde la un nivel superior cerințelor dezvoltării economico-sociale, actuale și de perspectivă, ale României socialiste.

Programele și planificarea de perspectivă

● Prof. B. Raizberg încearcă, în articolul *Voprosi perspektivnogo planirovaniia i razrabotki țelivih program (Problemele planificării de perspectivă și elaborării programelor-obiectiv)*, apărut în revista *PLANOVOE HOZIAISTVO* nr. 6/1979, să găsească o modalitate de congruență mai efectivă între planificarea de perspectivă și programele-obiectiv. Programele-obiectiv au un caracter de perspectivă și ar putea fi privite ca parte a planificării de perspectivă. Totuși, spune el, ar fi greșit să se considere că elaborarea programelor economiei naționale epuizează conținutul planificării de

perspectivă. După calculele autorului, pentru realizarea programelor complexe se pot cheltui în U.R.S.S. cam 20—25 la sută din resursele destinate dezvoltării economiei. Aceasta decurge din destinația programelor — de a fi mijloc de rezolvare prioritară numai a problemelor cele mai urgente ale economiei naționale. De aici ar decurge necesitatea perfecționării metodelor de elaborare a programelor complexe în cadrul planurilor de dezvoltare economică și socială, ca parte componentă a lor. Pentru aceasta ar fi necesară crearea unei baze organizatorice stabile de pregătire în comun atît a programelor, cît și a planurilor.

Proprietatea publică — o evoluție „irreversibilă”

● Un articol cu titlul *Enterprise and the state (Întreprinderea și statul)*, apărut în revista „The Economist” este reprodus în rezumat de *PROBLEMES ECONOMIQUES* din 2.V.1979. Ceea ce autorul numește „paradoxul epocii noastre” („noastre” se referă la situația actuală din țările occidentale) s-ar formula astfel: nu există astăzi reuniune de oameni de afaceri în care să nu se facă vibrante profesiuni de credință în economia de piață,

concurență, spirit de întreprindere și proprietate privată și, totodată, nu există servicii guvernamentale care să nu vadă defilînd în fața sa o cohortă de responsabili de întreprindere în căutarea de sfaturi, reclamînd cu voce tare protecția guvernului contra importurilor „nefaste” — cu alte cuvinte concurențiale — și cerînd pomeni de la stat. După autor, această împrejurare a determinat un val de naționalizări în țările europene, din care puține au fost opera guvernelor de stînga. Această evoluție ar fi, cu puține excepții, după opiniile existente „irreversibilă”: într-un context de recesiune generală, se întrebă autorul, cum s-ar putea preveni dispariția unei întreprinderi? Dacă ea se prăbușește, este posibilă o inițiativă privată? și dacă, la urma urmei, statul se hotărâște să o salveze, cum s-ar putea anula efectele „nefaste” ale intervenției sale. Autorul deplînge această evoluție, dar recunoaște, în mod realist, că întreprinderile publice și intervenția statului în sectorul privat sînt „chemate să dureze”.

Energetica industrială

● *Cadrele tehnice și economice din cercetare, proiectare și*

torilor era unire, organizare, luptă și propagarea ideilor socialismului. „Iată dar ce avem de făcut — scria același „Adevărul” : să ne punem pe lucru în tot locul. Să răspindim pretutindeni ideile socialismului și să căutăm a ne organiza. Asta, da. Să ne organizăm secțiunile de partid în toate orașele și satele și să căutăm a face din fiecare muncitor român câte un luptător însuflețit al socialismului”.

Unitatea statală era privită de socialiștii români ca un teren foarte propice pentru **consolidarea unității de clasă cu muncitorii celorlalte naționalități conlocuitoare**. Imediat după unire, organul socialiștilor români din Transilvania și Banat preciza poziția mișcării muncitorești pentru viitor. „Noi, se scria în aceasta, vom fi chemați ca în România nouă, împreună cu tovarășii de dincolo, să clădim mișcarea muncitorească pe temelii solide și puternice, ca nici un vifor și nici o furtună să n-o poată dărâma. Dar vom avea datoria spre a face să înțelegă și tovarășii noștri maghiari ori germani din părțile ce se vor alătura la România, că le sîntem frați adevărați și cu ei împreună dorim să luptăm pentru dezrobirea întregii clase muncitoare”⁵⁾. Unitatea de clasă și unitatea în luptă devenea o condiție a mersului spre rezolvare democrată și a problemei naționale.

Unirea a incunat lupta îndelungată a poporului român ; luptă în care, în epoca modernă, clasa muncitoare a avut un rol de seamă. Cu participarea amplă și nemijlocită a clasei muncitoare s-a înfăptuit

actul de la Alba Iulia din 1 dec. 1918. În rezoluția adoptată, Congresul Partidului social-democrat din Ardeal și Banat ținut la Sibiu pe 19-20 ian. 1919, „declară că este în deplin acord cu ținuta delegaților social-democrați, care la Adunarea națională din Alba Iulia, **în concordanță cu voința întregului neam românesc** (sbl. n.), au votat pentru unirea tuturor românilor. Congresul constată că unirea poporului românesc într-un singur stat independent este o necesitate istorică, bazată pe dreptul de liberă dispoziție al tuturor popoarelor — și social-democrația română, cînd a aderat la înfăptuirea acestui ideal al românilor de pretutindeni, n-a depășit (nu s-a abătut) întru nimic de la principiile stabilite de congrese socialiste internaționale, care totdeauna au recunoscut dreptul fiecărei națiuni asuprite și divizate sub mai multe stăpîniri străine de a lupta în primul rînd pentru independența sa”⁶⁾. Internaționalismul socialist era bine înțeles, ca un principiu adecvat luptei pentru eliberare națională și desăvîrșirea unității statelor ale căror părți au fost incluse cu forța în colosul unor mari imperii.

România întregită în hotarele ei firești oferea un cadru mai propice dezvoltării forțelor de producție și un teren mai bun desfășurării luptei clasei muncitoare, a maselor populare pentru prefaceri înnoitoare. Socialiștii nu și-au făcut iluzii că

noua România va însemna un Eldorado pentru masele muncitoare, că vor fi înlăturate contradicțiile economice și social-politice generate de orînduirea capitalistă. Dar ei au apreciat realist semnificația progresistă a marelui act al unirii și au proiectat imaginea României viitorului socialist la care urma să se ajungă prin luptă intensă cu mari jertfe. Cu puterea de previziune științifică și optimismul clasei conștiente de misiunea sa istorică socialiștii au formulat teza după care : „România nouă de azi (unită, întregită la 1 dec. 1918) trebuie să devină România socialistă de mine”⁷⁾. Viitorul întrevăzut atunci de ei este prezentul nostru socialist, tot mai înfloritor, viitorul comunist de mine al României.

prof. dr. I. V. NICOLAE
conf. dr. D. MUREȘAN

¹⁾ „Adevărul”, oct. 1917.

²⁾ „Adevărul” din 26 nov./9 dec. 1918.

³⁾ „Social-democrația” din 28 oct. 1918.

⁴⁾ „Hotărîrea unirii Transilvaniei cu România”. Cit. după anexa dată de Șt. Pascu în lucrarea sa „Marea adunare națională de la Alba Iulia”, Cluj, 1968, p. 405.

⁵⁾ „Adevărul” din 16/19 dec. 1918.

⁶⁾ Programul Partidului social-democrat din Ardeal și Banat. În „Adevărul” din 2 feb. 1919.

⁷⁾ Declarațiunea Comitetului executiv provizoriu al Partidului socialist din România. În „Socialismul” din 2 martie 1919.

producție implicate în înfăptuirea unui obiectiv economic major — utilizarea rațională a energiei electrice și combustibililor — vor afla un util îndrumar concret în lucrarea conf. univ. Titus Berinde „Energetica industrială”, recent tipărită prin grija Oficiului de informare documentară pentru aprovizionarea tehnico-materială și controlul gospodăririi fondurilor fixe.

Bazindu-se pe cercetările proprii, pe contactele cu experiența din țară și de peste hotare, pe elemente teoretice și practice din literatura de specialitate (bibliografia indică aproape o sută de titluri), autorul formulează și rezolvă 120 de probleme reprezentative de optimizare a consumurilor de resurse electro și termoenergetice. Acestea sînt grupate tematic în următoarele capitole : eliberarea energiei din substanță ; măsurarea energiei ; determinarea și influența reducerii pierderilor în consumul resurselor de energie ; reglarea și optimizarea consumurilor de resurse energetice ; valorificarea resurselor energetice secundare ; influența parametrilor calitativi asupra consumului de resurse energetice ; influența siguranței și continuității în funcționare a agregatelor și instalațiilor asu-

pra consumului de energie ; normarea și planificarea consumurilor energetice ; calcule de eficiență economică. Tabelele și diagramele grupate în anexe constituie un breviar indispensabil în rezolvarea problemelor energetice.

● Lucrarea a cărei copertă o reproducem este un manual (Ed. didactică și pedagogică, 1979, 224 p.), întocmit de conf. dr. Letiția Zahiu, prof. dr. Pantelimon Avramescu și lector dr. Nicolae David, de la Academia de studii economice București.

Lucrarea are un caracter informativ, urmărind inițierea studentului economist în analiza pro-

blemelor economice și organizatorice complexe, specifice marii întreprinderi agricole, precum și formarea deprinderii de a fundamenta din punct de vedere economic fiecare măsură tehnico-organizatorică. Manualul tratează aspecte privind conținutul și specificitatea conducerii și organizării, prognoza și planificarea, profilarea și specializarea, utilizarea resurselor în întreprinderile agricole de stat și cooperatiste, pune accent pe specificul și formele organizării muncii și retribuiri în întreprinderile agricole, tratează funcțiile de producție și economice ca instrumente de fundamentare a deciziilor, modalități de optimizare a sistemelor de producție.

Dinosaurul — falsă metaforă a deficiențelor dimensionalității

● Exprimînd ceea ce consideră că este A Heretical View of Management „Science” (Un punct de vedere eretic asupra „științei” management-ului), profesorul Theodore Levitt de la Harvard Business School scrie în ECONOMIC IMPACT nr. 3/1979 că marea corporație capitalistă modernă consideră în mod greșit că dimensiunile sale mari impli-

FIȘE

instrumente de conducere complexe și sofisticate. Sprijinindu-se pe afirmația lui Albert Einstein că un criteriu al valabilității teoriilor științifice este simplitatea logică, Th. L. susține că, deși problemele marilor întreprinderi sînt mai complexe decît în trecut, acestea pot fi mai ușor conduse deoarece între timp operațiile lor au fost sensibil și sistematic simplificate. Întreprinderea concentrată, spune el, este mai productivă și mai ușor de condus decît fabrica dispersată și diversificată, tot așa cum microprocesorul este mai simplu ca metodă de producție și concepție decît combinarea ce i-a precedat a sute de tranzistoare, diode, rezistoare confecționate și conexe manual. Instituțiile, consideră autorul, pot crește și deveni eficiente numai menținînd o conducere simplă. Dinosaurul ar fi o falsă metaforă pentru pericolul dimensiunii. Ceea ce ar fi determinat pieirea dinosaurului preistoric nu a fost dimensiunea lui, ci dimensiunea prost dirijată — el rămînea ținut localului, în loc să se îndrepte energic spre ținuturile în care putea supra-
viețui.

Dezvoltarea in profil teritorial

(Urmare din pag. 23)

ECUAȚIA DE DINAMICĂ a fondurilor fixe se construiește pentru fiecare ramură și pentru fiecare zonă de poliarizare considerată în model. Judecata privind construirea acestei ecuații ia în considerare nivelul rămas al fondurilor fixe după ce au fost scăzute scoaterile din uz: totodată, se adaugă punerile în funcțiune de noi fonduri fixe pe baza investițiilor. Investițiile sînt cuprinse în model cu retardările respective, în sensul că din volumul de investiții efectuate într-un an t al orizontului de plan, intrările în funcțiune de fonduri fixe se regăsesc în proporții determinate în anii $t+1, t+2, \dots, t+t_i$, unde t_i este retardarea pentru ramura i . Aceste proporții reprezintă în fapt ponderi în totalul investițiilor făcute în anul t , deci avem:

$$\sum_{\tau=1}^{t_i} P_{t+\tau, t} = 1$$

unde $P_{t+\tau, t}$ = ponderea în totalul investițiilor efectuate în anul t a investițiilor care se materializează în fonduri fixe în anul $t + \tau$.

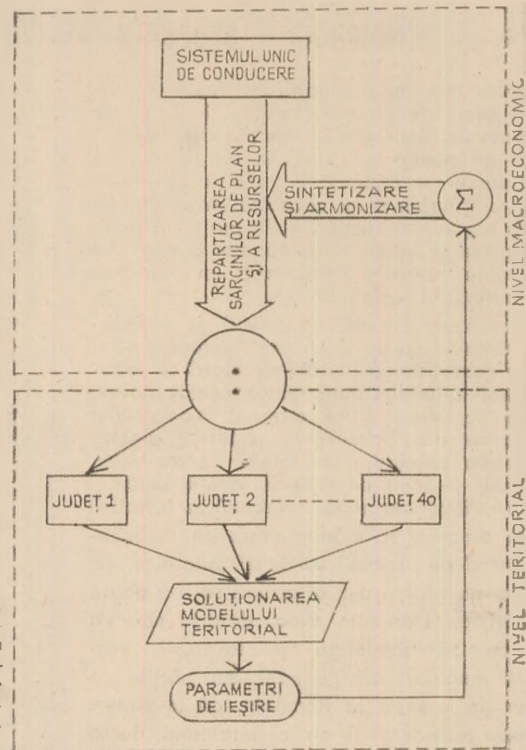
Corelația între primele două categorii de elemente, respectiv între volumul fondurilor fixe din ramurile industriale și volumul forței de muncă din aceste ramuri, se realizează în cadrul unor ecuații distincte cu ajutorul unui parametru reprezentînd inversul înzestrării tehnice a muncii. **Restricțiile cu privire la resurse au fost privite ca o clasă aparte de o deosebită importanță și în care se includ atît forța de muncă, cît și resursele minerale, naturale, financiare și de altă categorie. Independent de categoria de resursă, restricția exprimă sarcina nedepășirii volumului total alocat din acea resursă pentru orizontul de timp respectiv.** Evident, tratarea diferențiată a resurselor de forță de muncă de celelalte categorii de resurse a fost impusă de modul de funcționare a modelului.

Restricțiile cu privire la resursele de forță de muncă au fost introduse distinct pe sexe, ținînd seama de indicatorii privind ocuparea forței de muncă pe sexe în diferite ramuri. Au fost deci definite două variabile referitoare la forța de muncă: forța de muncă masculină și forța de muncă feminină. Disponibilitatea pe total zonă este dat exogen, respectiv ca ieșire a modelului de prognoză a populației. Restricția reprezintă balanța de forță de muncă pe cele două categorii. Structurarea forței de muncă se poate face și pe baza altor criterii, cum ar fi nivelul de calificare, profesiunea ș.a. Restricțiile cu privire la celelalte categorii de resurse au fost construite cu ajutorul consumurilor specifice de resursă, considerate diferite pe ani. Există, evident, cîte o restricție pentru fiecare categorie de resursă.

Restricțiile relative la indicatorii sintetici au ca obiect asigurarea realizării sarcinilor de plan și a corelațiilor între ramuri în realizarea acestor sarcini. În modelul pentru bazinul hidrografic al Mureșului superior au fost avute în vedere sarcinile pentru indicatori sintetici ca: valoarea producției, productivitatea muncii, venitul mediu realizat de personalul muncitor. Evident, pot fi avuți în vedere și alți indicatori. Pentru productivitate, de exemplu, restricțiile au fost stabilite distinct pe cele două grupe de ramuri, respectiv cele industriale și cele agricole, pe baza sarcinii de plan privind productivitatea muncii.

Grupul de relații privind variabilele de ieșire transmise nivelului macroeconomic cuprind: volumul total al investițiilor anuale necesare pentru asigurarea realizării sarcinilor de plan privind dezvoltarea economică a zonei; volumul total al inves-

Corelația nivel macroeconomic - nivel teritorial în determinarea prognozelor globale de dezvoltare economico-socială în profil teritorial

tițiilor anuale necesare din import, în concordanță cu normativele de import aprobate diferențiat pe ramuri; volumul necesarului de materii prime și materiale din producția internă și din import care se repartizează centralizat, construit pe baza consumurilor specifice; și structura producției fizice.

În cazul în care se dorește nu numai utilizarea unor programe de simulare, ci și obținerea unor soluții optime trebuie aleasă funcția — scop, potrivit obiectivului de strategie economică urmărit de nivelul macroeconomic. Soluția optimă reținută în cazul aplicației a avut ca obiectiv minimizarea valorii investițiilor (desigur, pot fi alese și alte obiective, ca, de exemplu, din sfera restricțiilor energetice, de materii prime și materiale, etc.). În completare la soluția optimă au fost elaborate nivelurile privind investițiile conexe, respectiv investițiile pentru asigurarea utilităților.

Așa cum arătam, se pot, de asemenea, elabora soluții optime și din alte puncte de vedere, urmînd a se decide prin comparație varianta ce se va aplica. În acest caz există și posibilitatea determinării așa-numitului „regret” între diferite variante, adică a diferențelor între ele în ce privește un anumit indicator ce poate fi considerat ca scop. Astfel, de exemplu în cazul funcției scop privind minimizarea investițiilor se obține valoarea minimă a acestora (pe care o vom considera egală cu A) necesară pentru realizarea sarcinilor de plan. În cazul în care funcția scop o constituie minimizarea consumului de materii prime repartizate centralizat, valoarea investițiilor va fi mai mare decît în primul caz, fie ea, deci, B. Diferența dintre cele două valori, B și A, arată care este volumul de investiții ce trebuie făcut în plus în al doilea caz față de primul pentru realizarea sarcinilor de plan. Evident, se pot face mai multe comparații și alege varianta optimă social.

Posibilități de economisire

(Urmare din pag. 22)

cipala cauză o constituie faptul că încă nu au fost însușite cunoștințele necesare de către ingineri, economiști și alți specialiști din întreprinderi și institute de proiectări. De aceea, pe deoparte se impune instruirea cadrelor prin sistemul existent de perfecționare și îndeosebi prin cursurile postuniversitare, în ale căror programe analitice la disciplina „organizarea producției” sînt introduse un capitol special de analiza valorii. Pe de altă parte, este necesar ca aceeași disciplină de organizare, sau cea de analiză a activității e-

conomice, care se predau în instituțiile de învățămînt superior tehnic și economic, să cuprindă în mod obligatoriu lecții referitoare la analiza valorii. Practic, se întocmesc deja lucrări științifice studențești și chiar lucrări de diplomă pe această temă. ³⁾

Introducerea unor capitole de analiza valorii în programele de învățămînt superior reclamă, desigur, ca mai întîi să fie pregătite, prin cursuri speciale, cadrele didactice care predau disciplinele economice și de organizare.

Asigurîndu-se înțelegerea și însușirea principiilor A.V. de către cadrele de specialitate, nu numai că munca de

concepție va beneficia de un instrument de mare utilitate, dar chiar în activitatea curentă de producție vor căpăta extindere și constanță o disciplină și o rigurozitate a aprecierii economice a proceselor tehnologice, a produselor, a organizării, o interpretare multiteritorială a eficienței economice. Preocuparea pentru o nouă calitate a muncii și a rezultatelor ei va avea astfel un fundament științific și își va lărgi substanțial domeniul de manifestare.

³⁾ De exemplu, lucrarea de diplomă „Analiza valorii — metodă de cercetare și proiectare sistemică în vederea reducerii consumurilor specifice și îmbunătățirii parametrilor motoarelor electrice”, la Facultatea de electrotehnică din Institutul politehnic „Traian Vuia” — Timișoara.

România — prezență activă în rezolvarea marilor probleme ale contemporaneității

„România, împreună cu alte state, va acționa pentru ca viitoarea sesiune specială a Organizației Națiunilor Unite din 1980, consacrată noii ordini economice internaționale, să adopte un program concret de acțiune în vederea lichidării subdezvoltării, instaurării unor relații noi între state, a unei noi ordini economice internaționale“.

NICOLAE CEAUȘESCU

În pregătirea noii strategii internaționale a dezvoltării (1)

PE MĂSURĂ ce se apropie perioada în care urmează să-și desfășoare lucrările, în anul 1980, sesiunea specială a Adunării Generale a O.N.U., convocată la propunerea României și a celorlalte state membre ale „Grupului celor 77“ — care va trebui să examineze modul cum se aplică în practică cerințele instaurării noii ordini economice internaționale, să proclame cel de-al III-lea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare (1981—1990) și să adopte strategia internațională a dezvoltării pentru acest deceniu — se constată o amplificare a eforturilor depuse în cadrul național și internațional, în cercuri guvernamentale și neguvernamentale, pentru pregătirea unor măsuri care să ducă în mod real și efectiv la lichidarea subdezvoltării, apropierea și egalizării nivelurilor de dezvoltare a statelor.

Organismele naționale, regionale, unele organisme special constituite în cadrul O.N.U., manifestă preocupări sporite în vederea conturării conținutului și coordonatelor fundamentale ale noii strategii internaționale a dezvoltării. Iată numai câteva dintre acțiunile recent inițiate. Comitetul de pregătire a strategiei internaționale a dezvoltării, în sesiunea din 26 martie — 6 aprilie 1979, în prezența reprezentanților a 100 de state, inclusiv România, și a peste 20 de organisme și instituții internaționale, a început un schimb de opinii în legătură cu asemenea probleme cum ar fi principiile de bază, obiectivele, structurile, perspectivele pe termen lung ale strategiei internaționale a dezvoltării. La începutul anului curent, în capitala Mexicului, sub egida Centrului de studii economice și sociale al „lumii a treia“ (CEESTEM) și a Institutului Națiunilor Unite pentru formare și cercetare (UNITAR), a avut loc întâlnirea pregătitoare a sesiunii speciale a Adunării Generale O.N.U. din 1980, la care au participat 80 de experți din diferite țări, inclusiv România, precum și reprezentanți ai mai multor organisme internaționale.

Preocupările se manifestă, așadar, în multiple direcții evidențiind eforturile de a imprima noii strategii internaționale a dezvoltării o orientare și un conținut care să răspundă în mai mare măsură exigențelor dezvoltării mai accelerate a țărilor în curs de dezvoltare.

Preocupări pentru clarificări conceptuale

VIITOAREA strategie a dezvoltării va trebui să se deosebească radical de strategiile primului și celui de-al doilea deceniu al dezvoltării, care, după cum se apreciază unanim, nu au dat rezultatele scontate, nu au dus la o îmbunătățire a locului țărilor în curs de dezvoltare în economia mondială și aceasta pentru că au fost concepute în vechiul cadru al raporturilor internaționale. Tocmai de aceea, în prezent, în mai multe documente internaționale se evidențiază că „noua strategie trebuie să fie formulată în cadrul noii ordini economice internaționale“, avînd ca „obiectiv fundamental dezvoltarea țărilor în curs de dezvoltare și promovarea unei noi ordini economice internaționale, mai justă și mai echitabilă“¹⁾

Tot mai insistent se precizează că noua strategie internațională a dezvoltării trebuie să asigure aplicarea rezoluțiilor și documentelor Adunării Generale a O.N.U., printre care Declarația și Programul de acțiune referitor la instaurarea unei noi ordini economice internaționale, Carta drepturilor și îndatoririlor economice ale statelor etc. În acest sens, țările în curs de dezvoltare membre ale „Grupului celor 77“ subliniază că respectarea independenței, suveranității și integrității teritoriale a tuturor state-

lor, nerecurgerea la forță sau la amenințarea cu forța, neamestecul în treburile interne ale altor state și reglementarea diferendelor dintre state prin mijloace pașnice, „sînt de cea mai mare importanță pentru succesul strategiei internaționale a dezvoltării“²⁾. Astfel, la reuniunile de la Colombo și Caracas, ale țărilor membre ale „Grupului celor 77“ s-a subliniat că **făurirea unei noi ordini economice internaționale va trebui să devină obiectivul central al strategiei celui de-al III-lea Deceniu al dezvoltării**³⁾, orientare reflectată în raportul comitetului pregătitor O.N.U. care a propus folosirea strategiei internaționale a dezvoltării pentru al III-lea Deceniu ca un instrument eficace de aplicare și realizare a principiilor și obiectivelor cuprinse în noua ordine economică internațională. Se relevă, astfel, tot mai clar că noua strategie trebuie să pună în evidență **necesitatea, pentru fiecare țară, de a-și defini o politică de dezvoltare adecvată**, care să intre în planurile și prioritățile sale de dezvoltare și să fie adaptată propriei structuri social-economice și stadiului de dezvoltare la care a ajuns; să mobilizeze complet resursele naționale, atît umane cît și materiale, ale țărilor în curs de dezvoltare.⁴⁾

Documente recente ale unor organisme O.N.U.⁵⁾, referindu-se la strategia națională, consideră că **dezvoltarea este un proces care trebuie să fie axat pe elementul uman ca agent și beneficiar al dezvoltării**, că acesta trebuie să fie un proces endogen, **fiind societate definindu-și propriile valori și obiective; dezvoltarea trebuie să se bazeze, în primul rînd, pe capacitățile și resursele fiecărei țări și trebuie să prevadă transformarea structurilor care constituie o piedică, atît pe plan național cît și internațional.**

Țările în curs de dezvoltare membre ale „Grupului celor 77“ apreciază că lor le revine, în primul rînd, **responsabilitatea propriei dezvoltări și ele sînt gata să se angajeze să continue asumarea unor asemenea responsabilități, individual și colectiv, extinzînd în special cooperarea economică și tehnică dintre ele. În același timp, o acțiune internațională eficace, apreciază aceste țări, este necesară pentru a crea un climat general propice eforturilor depuse la nivel național în vederea realizării obiectivelor în materie de dezvoltare.**

Foarte frecvent se precizează că **noua strategie internațională a dezvoltării nu poate consta în impunerea unor modele**; pe de altă parte, după cum sublinia și Kenneth Dadzie, director general al O.N.U. pentru problemele dezvoltării și colaborării economice internaționale, **dezvoltarea economică a țărilor în curs de dezvoltare, nu poate însemna copierea structurilor economice existente în țările dezvoltate; este nevoie de transformări sociale structurale, de schimbări calitative, asupra cărora trebuie să hotărască țările în curs de dezvoltare însele, fără nici o intervenție din afară.**

În ceea ce privește cadrul global al noii strategii, în documentul O.N.U. citat anterior se subliniază **necesitatea menținerii**

¹⁾ Raportul Comitetului pregătitor pentru noua strategie internațională a dezvoltării. Prima sesiune (2—13 aprilie 1979). Doc. A/34/44 (partea a doua), 11 mai 1979.

²⁾ Ibidem.

³⁾ În termeni similari este exprimat acest deziderat în Comunicatul final al sesiunii ministeriale a Biroului de coordonare al țărilor nealinierte (Colombo, iunie 1979).

⁴⁾ Rezoluția Adunării Generale O.N.U. 33/193, 29 ianuarie 1979.

⁵⁾ Doc. A/AC/196/7 Add. 1, 23 martie 1979.

unui echilibru între obligațiile eșalonului internațional și cele ale eșalonului național.

Reprezentanții ai numeroase state remarcă faptul că noua strategie trebuie să cuprindă toate domeniile dezvoltării economice și sociale: industria, agricultura, infrastructura, resursele naturale, comerțul, finanțele, forța de muncă, educația, sănătatea, populația, mediul, știința și tehnica. Tot în acest context, apreciindu-se că obiectivele noii strategii internaționale a dezvoltării depășesc, prin amploarea lor, perioada unui deceniu, se exprimă tot mai insistent opinia că **definirea strategiei pentru deceniul 1981—1990 trebuie să se înscrie într-o perspectivă mai îndelungată**, care ar putea depăși anul 2000. Tocmai de aceea a reținut atenția Declarația de la New York, din 29 septembrie 1978, a miniștrilor de externe ai „Grupului celor 77”, care preciza, printre altele, că **noua strategie trebuie să cuprindă angajamente pentru îndeplinirea unor măsuri concrete într-un termen bine determinat**. Este de remarcat astfel faptul că una din rezoluțiile adoptate prin consens de către cea de-a XXXIII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. subliniază necesitatea ca noua strategie internațională a dezvoltării să constituie o vastă acțiune mondială, cu participare activă a tuturor țărilor și să prevadă atât obiective calitative, cât și sarcini cantitative, cu termene precise pentru realizarea lor.

Determinări cantitative

ÎN ULTIMUL TIMP, sub diverse forme, mai ales în cadrul unor reuniuni și organisme internaționale, s-au încercat diferite determinări cantitative cu privire la obiectivele dezvoltării în anii 1980 și în anii următori. Unele determinări se referă la perspectivele îndeplinirii în timp a unor obiective cum ar fi: creșterea, până în anul 2000, la cel puțin 25% a ponderii țărilor în curs de dezvoltare în producția industrială mondială, la 22—25% în producția mondială de oțel, până la 30% în producția agroindustrială, asigurarea unui volum al investițiilor industriale anuale de 40—60 mrd. dolari în perioada 1980—1990 și 120—140 mrd. dolari anual în deceniul 1990—2000, eliminarea foametei și malnutriției până în anul 1985, folosirea deplină a forței de muncă până în anul 2000, eradicarea analfabetismului până la finele anilor 1980, aprovizionarea în cantitate suficientă cu apă salubă până în anul 1990, creșterea vârstei medii de viață până la 74 de ani la sfârșitul secolului, deplina integrare a femeii în activitățile politice, economice, civice până în anul 2000 ș.a.

În cadrul comisiilor economice O.N.U. pentru America Latină, Africa și Asia au fost elaborate și continuă să constituie obiectul analizelor și dezbaterilor unele modele regionale de dezvoltare economică a țărilor din regiunile respective, până în anii 1990 și 2000 sau pentru perioade mai scurte, cu diferite variabile și în mai multe variante sau scenarii. Un exemplu în acest sens îl constituie variantele de creștere în America Latină, cuprinse în Documentul Comisiei Economice O.N.U. pentru America Latină (CEPAL) 1076, 12 aprilie 1979.⁶⁾

La nivelul țărilor în curs de dezvoltare în ansamblu reținem, deocamdată, încercările efectuate în cadrul Comitetului de planificare a dezvoltării⁷⁾, care, pornind de la patru „scenarii de creștere” a țărilor în curs de dezvoltare⁸⁾, schițează următoarele ritmuri medii posibile de creștere a produsului intern brut al acestor țări: estimări 1976—1980: 5,6%; 1980—1990: 6,5—6,9—

7,0—7,6%; 1990—2000: 7,2—7,5—7,7—9,4%. Pentru perioada 1981—1990, variantele respective, într-o formă desfășurată⁹⁾, a indica următoarele coordonate:

Ritmuri medii posibile de creștere 1981—1990	Estimări 1970—1980				
	I	II	III	IV	
Produsul intern brut					
Țări în curs de dezvoltare (a)	5,6	6,5	6,9	7,0	7,6
Țări în curs de dezvoltare mai puțin avansate (b)	3,4	4,1	6,0	6,0	6,1
Țări în curs de dezvoltare cu venit mediu pe locuitor sub 300 dolari (c)	3,5	3,9	5,8	6,1	6,2
Producția agricolă					
Țări în curs de dezvoltare	2,8	2,7	3,4	3,4	3,5
Țări în curs de dezvoltare mai puțin avansate	1,9	2,4	3,0	3,0	3,0
Țări în curs de dezvoltare cu venit mediu pe locuitor sub 300 dolari	2,1	2,1	3,6	3,6	3,6
Producția industrială (d)					
Țări în curs de dezvoltare	7,2	8,3	8,6	8,7	9,4
Țări în curs de dezvoltare mai puțin avansate	5,5	6,0	12,0	12,0	12,1
Țări în curs de dezvoltare cu venit mediu pe locuitor sub 300 dolari	5,1	5,8	8,5	8,1	9,3
Ponderea investițiilor în PIB					
Țări în curs de dezvoltare	17,5 e)	20,3	21,3	22,2	24,7
Țări în curs de dezvoltare mai puțin avansate	9,9 e)	12,4	19,2	19,2	19,3
Țări în curs de dezvoltare cu venit mediu pe locuitor sub 300 dolari	18,6 e)	19,7	25,1	27,1	27,3

Notă: a) toate țările din Africa, Asia și America Latină, Caraibe și Oceania, cu excepția țărilor socialiste, Africii de Sud, Australiei, Japoniei, Noii Zeelande și citorva țări pentru care — conform documentului menționat — datele statistice naționale nu au fost disponibile; b) țările astfel definite de Adunarea Generală, pentru care există date disponibile (Afganistan, Bangladesh, Botswana, Burundi, Imperiul Centrafrican, Etiopia, Gambia, Guineea, Haiti, Volta Superioară, Lesotho, Malawi, Mali, Nepal, Niger, Uganda, Tanzania, Ruanda, Somalia, Sudan și Ciad); c) 300 dolari în prețuri 1975: Benin, Birmania, India, Kenya, Madagascar, Mozambic, Pakistan, Sierra Leone, Sri Lanka, Togo, Zair; d) industriile prelucrătoare, extractivă, de construcții și serviciile de distribuție; e) realizat 1961—1974.

Elementelor de mai sus li se adaugă și alte variante care, deși insuficient elaborate, sînt de natură să contribuie la completarea imaginii asupra perspectivelor dezvoltării țărilor care formează obiectul analizei. Avem în vedere unele variabile care prevăd modificări structurale ale producției industriale, evoluții în structura comerțului exterior, diferite variante ale balanței resurselor interne și ajutorului public pentru dezvoltare ș.a.

Fără îndoială că toate aceste elemente vor constitui, în continuare, obiectul studiilor și analizelor efectuate în cadru național și internațional, așteptîndu-se noi dezvoltări de natură să contribuie efectiv la adoptarea unei strategii a dezvoltării care să răspundă într-un grad cât mai adecvat cerințelor actuale și de perspectivă ale țărilor în curs de dezvoltare, stabilității economiei mondiale, progresului și civilizației, păcii și securității internaționale.

România, țară socialistă în curs de dezvoltare, membră activă a „Grupului celor 77” este puternic angajată în eforturile generale pentru lichidarea decalajelor economice și a subdezvoltării — imperative stringente ale progresului și civilizației în lume.

În concepția României privitor la strategia dezvoltării se impune, în primul rînd, efortul țărilor rămase în urmă pentru dezvoltarea lor economică și socială, precum și extinderea colaborării dintre ele pentru formarea unei noi baze tehnico-materiale, pentru consolidarea independenței lor economice și politice și ridicarea nivelului de trai al maselor. Este de asemenea necesar ca toate statele și organismele internaționale să se angajeze deplin în direcția trecerii la măsuri concrete și eficiente în contextul eforturilor naționale și internaționale de dezvoltare economică și socială, impunîndu-se astfel ca toate popoarele să conlucreze tot mai activ, pe bază de egalitate și înțelegere pentru soluționarea constructivă a tuturor problemelor de care depinde progresul și pacea omenirii.

dr. George MARIN

⁶⁾ „Revista economică” Nr. 23, 1979, p. 28—29.

⁷⁾ Doc. E/AC.54/19, 23 februarie 1979.

⁸⁾ Cele patru „scenarii” se disting prin natura și amploarea schimbărilor politicilor, la nivel național și internațional, necesare pentru a realiza ritmurile de creștere proiectate: I — nu se prevede nici o modificare notabilă în raport cu politicile trecute ale țărilor în curs de dezvoltare, cu excepția creșterii ponderii investițiilor în produsul intern brut; II — țările mai puțin dezvoltate ar trebui să-și dubleze veniturile pe locuitor între anii 1980 și 2000 (să atingă cel puțin 600 dol.), ceea ce ar necesita modificări sensibile în politicile naționale și în politica internațională de asistență; III — se presupune că nu numai țările cele mai sărace își vor ameliora sensibil situația, ci și un anumit număr de alte țări în curs de dezvoltare vor cunoaște o ameliorare considerabilă a creșterii; IV — are în vedere o majorare sensibilă a ritmurilor de creștere economică, în principal, ca urmare a creșterii investițiilor într-o măsură mult mai mare în comparație cu celelalte trei variante.

⁹⁾ Selectate pe baza Doc. E/AC. 54/19, 23 februarie 1979.

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna iunie 1979

ÎN CURSUL lunii iunie a.c., piețele internaționale ale produselor de bază au continuat să fie influențate de evoluția prețurilor la țiței și de pericolul unei noi recrudescențe a procesului inflaționist în țările capitaliste. În același timp, pe piața au apărut noi factori de susținere a prețurilor și anume activizarea tranzacțiilor cu produse agroalimentare și reluarea tendinței de scădere a cursului dolarului față de celelalte valute occidentale.

În aceste condiții, prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România au crescut în luna iunie a.c., potrivit indicelui agregat IEM, cu 4,3%.

Ca și în lunile precedente, prețurile au continuat să înregistreze creșteri mai accentuate la combustibili (+ 8,1%) și în special la produsele petroliere (+ 12,7%) sub influența deficitului relativ al ofertei de țiței ușor și a tranzacțiilor speculative. În același timp, prețurile au crescut la țiței (+ 6,3%), cărbuni și cocs (+ 1,3%).

La produsele agroalimentare prețurile au înregistrat, de asemenea, creșteri relativ accentuate (+ 5,1%). Prețurile au crescut în special la cereale (+ 12,9%) datorită sporirii achizițiilor din partea unor țări principale importatoare, precum și a perspectivelor mai puțin favorabile ale recoltelor din Europa. De asemenea, prețurile au marcat creșteri importante la produsele tropicale (+ 8,1%) ca urmare a pericolului de îngheț a culturilor de cafea din Brazilia. Prețurile au crescut și la semințe oleaginoase și uleiuri vegetale comestibile (+ 3,6%), iar la carne și produse animaliere au scăzut ușor (- 1,0%).

La materiile prime și semifabricate industriale prețurile au marcat pe ansamblu o creștere ușoară (+ 0,6%). Astfel, prețurile au crescut la minereuri (+ 1,2%), metale (+ 1,3%),

INDICELE SINTETIC I.S.M. ÎN ANII 1977-1978
ȘI ÎN IULIE

Categoria de produse	Anul	Indici anuali	mai	iunie
INDICE GENERAL	1977	230,1	234,3	229,3
	1978	247,7	238,6	241,2
	1979		230,2	244,5
1. Produse alimentare	1977	180,7	189,9	182,6
	1978	191,8	190,0	188,9
	1979		213,6	224,5
- cereale	1977	161,6	163,1	156,0
	1978	187,7	196,2	199,0
	1979		217,1	245,0
- semințe oleag., prod. der. IV. grada. anim. și veg.	1977	189,1	222,5	202,3
	1978	201,6	201,0	204,1
	1979		235,4	243,8
- anim., carne și produse animaliere	1977	158,7	152,4	152,7
	1978	179,5	167,1	165,8
	1979		195,9	194,0
- zahăr și produse tropicale	1977	263,3	291,8	283,1
	1978	228,8	223,7	220,4
	1979		221,9	239,8
2. Combustibili	1977	398,4	397,5	394,8
	1978	442,0	422,2	422,1
	1979		750,7	812,0
- cărbuni și cocs	1977	289,1	222,5	284,1
	1978	356,2	338,2	341,8
	1979		580,0	584,8
- țiței	1977	552,9	550,7	550,7
	1978	548,0	547,7	547,0
	1979		767,4	815,6
- produse petroliere	1977	439,1	442,9	436,5
	1978	473,6	452,7	448,3
	1979		1047,8	1181,3
3. Materii prime industriale	1977	199,2	203,1	198,2
	1978	211,5	202,8	207,8
	1979		250,5	252,1
- minereuri	1977	149,4	150,3	149,4
	1978	137,1	132,2	132,9
	1979		146,1	147,8
- metale	1977	192,1	192,0	190,4
	1978	202,8	197,2	198,9
	1979		242,6	247,7
- cauciuc	1977	231,0	222,8	217,5
	1978	279,2	254,6	277,8
	1979		368,2	387,6
- lemn și produse din lemn	1977	227,9	230,3	229,3
	1978	249,9	202,8	207,1
	1979		279,4	282,2
- fibre anim. și veg.	1977	212,3	238,7	213,9
	1978	215,1	211,1	214,2
	1979		226,1	229,7
- piele	1977	186,6	203,8	174,6
	1978	247,7	216,6	228,0
	1979		492,7	432,9

a) Date provizorii pentru: ulei de ricin, porci vii, miere, hule, carbune coaficabil, sinter de fier, minereu de mangan, cromită, ferromangan, ferrosilicic, oțel comercial, tablă groasă, tablă subțire laminată la rece, sîrmă neagră neopată, țevi din oțel, laminată de cupru, cherestea de rășinoasă, cherestea din foioasă, celuloză hîrtie kraftliner, iută.

lemn și produse din lemn (+ 1,0%), fibre animale și vegetale (+ 1,6%) și cauciuc natural (+ 5,3%).

Spre deosebire de această evoluție, prețurile au scăzut la piei brute de bovine (- 12,1%). Scăderea nu s-a datorat unei eventuale îmbunătățiri a ofertelor, ci lipsei de interes pentru achiziții, din partea principalilor consumatori, față de nivelurile extrem de ridicate la care au ajuns prețurile la aceste produse.

Sectorul de conjunctură economică internațională și marketing — I.E.M.

Orientări în dezvoltarea economică

Argentina: atenție sporită surselor de energie și industriei extractive

NOUA POLITICĂ economică inițiată de către actualul guvern al Argentinei — instalat la 24 martie 1979 — conturează, pentru următoarea perioadă noi priorități în dezvoltarea economică a țării.

Astfel, în viitor se va pune un accent mai mare pe dezvoltarea agriculturii (în principal prin utilizarea pirghiilor economice de stimulare a producătorilor), ramură care contribuie cu 75-85% la intrările anuale de devize. Sînt imbinete măsuri de politică economică în vederea creșterii randamentelor la producția vegetală și în zootehnie, prin dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii și introducerii tehnologiilor avansate.

Industria extractivă este un alt domeniu în care se consideră necesară intensificarea eforturilor în vederea unei dezvoltări mai accelerate, datorită în special creșterii treptate a dependenței industriei prelucrătoare de importul de resurse minerale. Dezvoltarea în perspectivă a industriei extractive are în vedere: posibilitatea alocării fondurilor necesare (circa 2 miliarde dolari) pentru construirea infrastructurii și pentru extracția și prelucrarea minereurilor; crearea de întreprinderi miniere de mari dimensiuni care să dispună de mijloacele necesare pentru exploatarea eficientă a zăcămintelor cu conținut scăzut de substanță utilă, situate la mare adîncime.

Se intenționează exploatarea cu prioritate a zăcămintelor de țiței (în vederea autoaprovizionării pînă în 1985), gaze naturale, minereu de fier, cupru, bauxită, uraniu, cărbuni. Se vor efectua prospecțiuni geologice în câteva provincii ca La Rioja, San Juan, Misiones și provinciile din Patagonia.

În domeniul energetic — în care investițiile de stat joacă un rol important — este vizată sporirea capacităților instalate și modificarea ponderii surselor de energie în balanța energetică a țării (pondera țițeiului urmează să scadă de la 62,0% în 1975 la 49,2% în 1985) în favoarea cărbunilor și a surselor hidroenergetice.

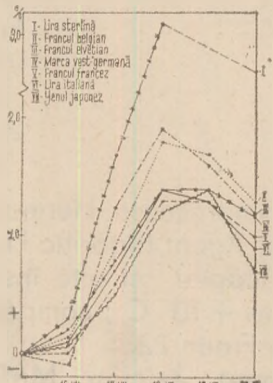
Evoluția industriei prelucrătoare — ramură cu un nivel de dezvoltare mai ridicat în rîndul țărilor latino-americane — este influențată de programul, eșalonat pe perioada 1979-1984 de reducerea treptată a taxelor vamale la materiile prime și componentele importate pentru a fi prelucrate, în vederea reducerii costurilor interne, creșterii productivității și calității mărfurilor industriale indigene. Schimburile comerciale româno-argentinene înregistrează creșteri constante, țara noastră exportînd mașini-unelte, utilaje petroliere, rulmenți, îngrășăminte. Recent au fost stabilite noi posibilități de intensificare și diversificare a legăturilor, în special în domeniul comercial și al cooperării economice și tehnico-științifice, inclusiv al folosirii energiei nucleare în scopuri pașnice.

Maria DESMIREANU

EVOLUȚII MONETARE

SĂPTĂMINA 16-20 IULIE 1979 a consemnat o perioadă agitată pe piețele internaționale de schimb valutar, caracterizată prin reculul dolarului S.U.A. față de ansamblul valutei occidentale. Evoluția respectivă a reflectat și reacția pieței față de măsurile în domeniul energiei preconizate de administrația S.U.A. precum și față de reorganizarea acesteia. Publicarea indicelui de 3,3% cu care a scăzut produsul național brut al S.U.A. în trim. II al anului nu a influențat nefavorabil evoluția dolarului, în timp ce majorarea la 10% p.a. a taxei scontului în S.U.A. a confirmat că autoritățile monetare americane continuă să aplice politica consecventă pe linia restrîngerii creditului.

Lira sterlină a continuat să ocupe o poziție de frunte, reprecieri sa față de restul valutei occidentale fiind facilitată și de hotărîrea renunțării la unele măsuri restrictive în domeniul schimbului valutar. Moneda britanică a atins un maximum de 2,2925 dolari/lira — cu peste 3% față de închiderea de referință de 2,2235 dolari/lira. Francul elvețian a înregistrat o reprecieri moderată față de dolarul S.U.A., aflîndu-se în fruntea valutei continentale în această mișcare. Maximum atins a fost de 1.6265 franci/1 dolar, cu circa 2% peste cursul de referință și a închis la 1.6370 franci/1 dolar. Marca vest-germană a atins în acest interval un maxim de 1.8050 mărci/1 dolar și a închis în ușor recul, la 1.8090 mărci/1 dolar. Francul belgian a atins un nivel maxim de 28.81 franci/1 dolar și a închis la circa 29,98 franci/1 dolar. Francul francez a

Evoluția principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în perioada 16-20.VII, luîndu-se ca bază cursurile din 13.VII a.c.

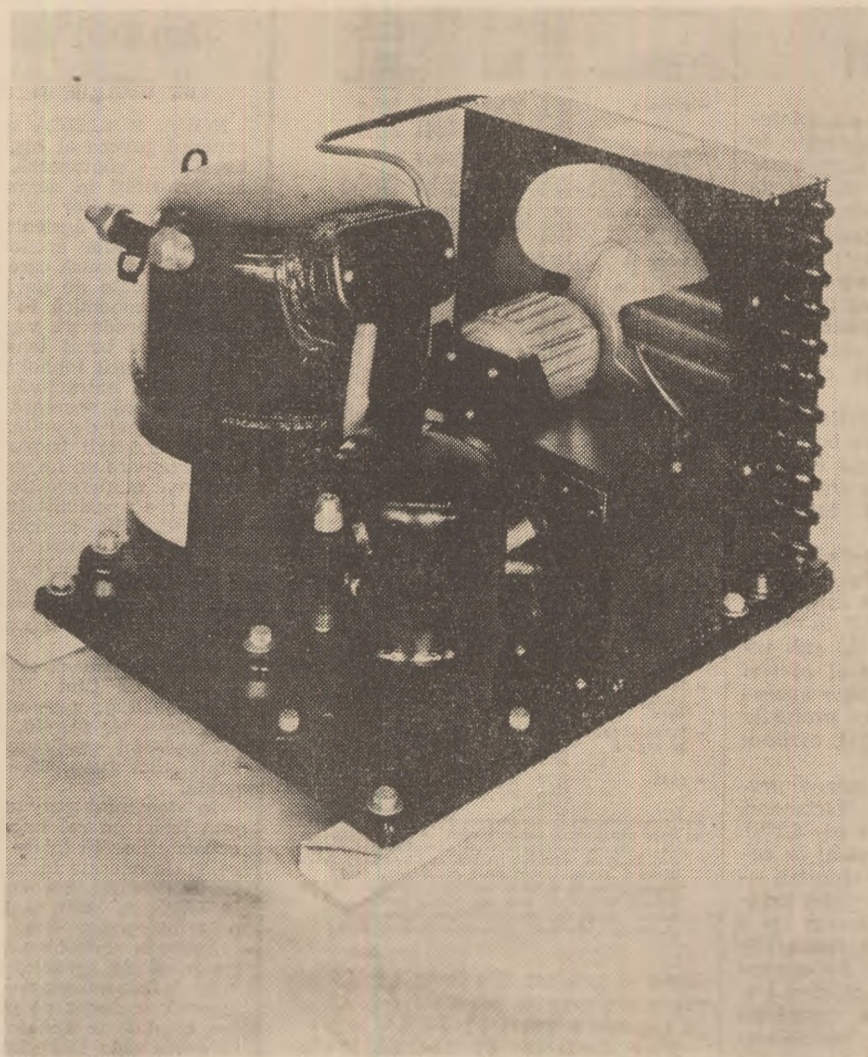
evoluat între 4,2590 și 4,2060 franci/1 dolar, situîndu-se la închidere la circa 4,22 franci/1 dolar, respectiv cu 1% deasupra cursului de referință.

Lira italiană a atins un curs maxim de 812 lire/1 dolar și a cotat la închidere la circa 816 lire/1 dolar, cu circa 0,9% peste cursul anterior. Yenul japonez a evoluat atînd un maxim cu 1,4% peste închiderea anterioară, la un curs de 214,80 yeni/1 dolar și a închis în ușor regres, la circa 216,20 yeni/1 dolar.

Piața eurodepozitelor a resimțit și la perioada de 6 luni efectul majorării taxei scontului în S.U.A., consemnînd în final o creștere de aproape 0,375% a dobînzii la eurodollari S.U.A., care au fost negociați la circa 11,1875%. Dobînzile la eurofranci elvețieni au înregistrat un recul la circa 2% în timp ce euromărcile vest-germane au fost negociate la 7,0025%.

Piața aurului a cunoscut o perioadă fierbinte în care prețul metalului galben a spart o nouă barieră psihologică — cea de 300 dolari/uncie. Cel mai înalt fixing la Londra din istorie a fost stabilit la nivelul de 303,85 dolari/uncie. Ulterior, sub efectul factorilor tehnici și al „profit takingului”, prețul aurului a înregistrat un recul ușor, ultimul fixing la Londra al săptămîinii fiind stabilit la 298,75 dolari/uncie.

Paul DUMITRASCU
Gheorghe MUNTEAN

AGREGATE FRIGORIFICE

Pentru frigiderile dv., pentru camerele și vitrinele dv. frigorifice – „Hermetic Freon Units AC și ACT”, după licența Tokyo Sanyo Co. Ltd – Japonia.

Caracteristici tehnice :

Temperatura mediului înconjurător	de la +5° C până la +43° C
Temperatura de vaporizare	de la -30° C până la -5° C
Temperatura de aspirație	până la +32° C
Agent frigorific	Freon 12
Curent alternativ	2,9 ; 3,2 ; 4,6 ; 6,6 ; 8,1A 220 V ± 10%
Curent trifazat	2,9 ; 3,2 ; 4,6 ; 6,6 ; 8,1A 380 V ± 10%

Pentru agregate frigorifice : compresoare Hermetic Freon 2,9 ; 3,2 ; 4,6 ; 6,6 ; 8,1 după licența Tokyo Sanyo Co. Ltd. – Japonia. Agent frigorific Freon 22.

Pentru climatizarea aerului în încăperi și alte instalații frigorifice pentru temperaturi de fierbere ridicate de la -10° C până la +10° C ; compresoare pentru instalații de climatizare KK 3,2 ; 4,0 ; 4,6 și 6,6. Agent de răcire Freon 22.

Exportator : Organizația de comerț exterior MACHINOEXPORT – Sofia, str. Aksakov 5, telefon 88 53 21 ; telex 023425.

Guinea : valorificarea resurselor minerale

SUBSOLUL Guineei conține, pe lângă importante cantități de bauxită și fier, și alte resurse minerale ca : aur, diamante, crom, cupru, zinc, nichel, uraniu, cobalt ș.a. Deși industria minieră participă cu numai 9% la formarea P.N.B., ea ocupă primul loc în economie în privința încasărilor valutare care s-au cifrat la 312 mil. dolari în 1977, urmînd să ajungă la 500 mil. dolari în 1980, cînd minele de bauxită de la Boké și Kindia vor atinge capacitatea maximă de producție.

Rezervele de bauxită sînt estimate la 9 miliarde tone, respectiv 2/3 din rezervele mondiale, ceea ce situează Guinea pe primul loc în lume, în acest domeniu ; în producția mondială deține locul II, cu peste 13 mil. tone. Volumul acestor zăcămintă și calitatea superioară a minereului explică locul pe care îl ocupă acest sector în planul de dezvoltare al țării. În afara celor 3 mine de la Boké, Fria și Kindia, punerea în funcțiune a unei serii de alte obiective va face ca în 1982 Guinea să exporte — prin porturile Buchanan (Liberia) și Conakry — circa 26 mil. tone de bauxită, puțin deveni primul producător și exportator din lume.

Guinea este, de asemenea, una dintre cele mai bogate țări din lume în minereu de fier, rezervele sale fiind estimate la peste 15 miliarde tone, cu un conținut de 56% Fe, concentrate în două importante zăcămintă : Nimba și Simandou ; se apreciază că prin extinderea exploatării zăcămintelor Guinea va putea exporta peste cîțiva ani circa 40 mil. tone minereu de fier.

O contribuție însemnată la punerea în valoare a resurselor subsolului Guineei aduce cooperarea economică româno-guineeză, printre principalele acțiuni în acest sens figurînd participarea României la valorificarea zăcămintului de minereu de fier de la Kaloum, la societatea minieră Mifergui-Nimba, ș.a.

U. R. S. S. : imagini noi în zona de necernoziom

UNUL dintre cele mai importante programe social-economice în curs de desfășurare în U.R.S.S. îl constituie transformarea așa-numitei zone de necernoziom. Realizarea, pînă în anul 1990, a acestui program necesită ample investiții, evaluate numai în cursul actualului cincinal la 35 miliarde ruble.

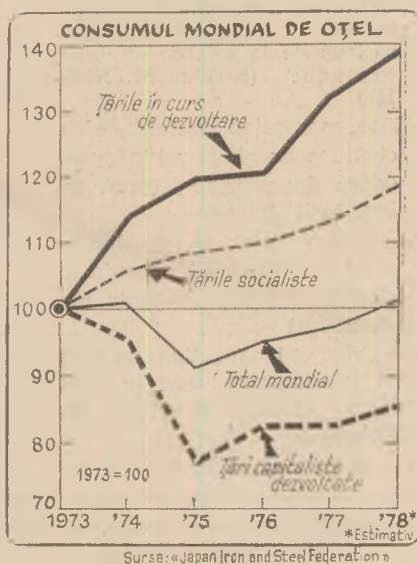
Este vorba de un complex de acțiuni desfășurat pe o amplă întindere din vestul și nordul R.S.F. Ruse, regiune în care predomină terenurile argiloase mlăștinoase, acoperite cu tufăriș ceenice — corelat cu o climă mai aspră — determină un nivel scăzut al recoltelor agricole. Se prevede, în primul rînd, „reconstruirea” pămîntului, pe baza ameliorărilor funciare, care va fi însoțită de restructurarea întregii producții agricole prin crearea unor centre de selecție a soiurilor de cereale, a unor complexe agricole și zootehnice mecani-

zate, a unor întreprinderi de prelucrare a cîrnilor, laptelui și altor produse.

Toate acestea merg mîna în mîna cu transformarea mediului rural însuși ; satele mici, risipite, cedează treptat locurilor unor localități avînd o infrastructură socială, economică și culturală modernă.

Evoluții de durată în consumul de oțel

DATELE STATISTICE evidențiază că în perioada de după 1973 consumul de oțel în lume a marcat tendințe divergente (vezi graficul) ; în timp ce în țările socialiste și în țările nesocialiste în curs de dezvoltare el a înregistrat un ritm neîntrerupt de creștere, în cadrul grupului țărilor capitaliste dezvoltate

acesta a cunoscut o scădere apreciabilă în primii doi ani, urmată de o revenire lentă. Evoluția menționată s-a repercutat asupra poziției de consumator a principalelor țări capitaliste industrializate (S.U.A., Japonia, țările Pieței comune vest-europene) ; astfel, ponderea lor în consumul mondial de oțel s-a redus de la 54,3% în 1970, la 45,9% în 1976 și — conform estimațiilor — va fi de 41,2% în anul 1983.

Polonia : în vizor — profesia de economist

UN SUBIECT de actualitate dezbătut în presa de specialitate din R.P. Polonă îl constituie conținutul profesiei de economist și problema realizării unei concordanțe crescînde între acesta și nevoile economiei naționale. La efectuarea analizei s-a ținut seama și de faptul că — în timp ce în unele sectoare și domenii de activitate se resimte o penurie de economiști — în altele aceștia sînt plasați în alte funcții decît cele cu profil economic.

Se apreciază, între altele, că în viitorul apropiat profesia de economist se va modela sub influența următorilor fac-

tori : politica social-economică a statului socialist și mecanismul de funcționare a economiei naționale ; legat de aceasta — stabilirea cerințelor față de caracterul muncii depuse de economiști : formarea unui complex de cunoștințe și deprinderi în procesul învățămîntului ; condițiile sociale și economice, care determină gradul de folosire a lucrătorilor cu pregătire economică în cadrul economiei naționale. Concluzia generală este că sursele de ridicare a eficienței folosirii economiștilor rezidă atît în sfera perfecționării metodelor și structurii învățămîntului, cît și în domeniul organizării procesului de producție propriu-zis, pentru a se crea condiții cît mai favorabile de aplicare în practică a cunoștințelor acumulate de economiști

America Latina — importator net de cereale

STATISTICILE ilustrează că în cursul actualului deceniu America Latină a devenit — din exportator net de cereale (12,2 mil. tone export, față de 6,8 mil. tone import, în 1970) — importator net al acestora (14 mil. tone export, față de 15 mil. tone import, în 1978), tendință care — după aprecierea specialiștilor — are multe șanse să se mențină și în viitor.

Cel mai de seamă exportator de cereale (cu 85—90% din totalul exporturilor Americii Latine) este Argentina, iar printre importatori pe primele locuri se situează Brazilia (cu 4,2 mil. tone în 1978), Mexic (3,2 mil. tone), Venezuela (1,6 mil. tone), Peru (1,2 mil. tone), Chile (1,1 mil. tone) ș.a. Cauzele creșterii cvasigenerale a cantităților de cereale importate în aceste țări rezidă, în primul rînd, în „stagnarea” — pe arii întinse — a structurilor și tehnologiilor agricole, în insuficiența capitalurilor plasate în această ramură, în concurența altor culturi, mai rentabile etc.

Emisiuni „tonice”

DUPĂ CUM RELATA recent presa vest-germană, constatîndu-se că în ultima perioadă de timp avalanșa de știri preocupante sau alarmante din țară și din străinătate, referitoare la recesiunea economică, la criza energetică, la calamitățile naturale sau la accidente de circulație, a început să afecteze starea de spirit a populației R.F.G., factorii de răspundere, au considerat necesar să se inițieze acțiuni de remontare a acesteia. O asemenea acțiune a fost lansată recent de postul de radio *Süd-deutscher Rundfunk* sub forma unui serial de „emisiuni pozitive”. Printre subiectele tratate au figurat : știrea că toate avioanele societății Lufthansa care au decolat în ziua precedentă au aterizat cu bine la destinație, informații asupra recoltei bune de fructe, asupra creșterii numărului căsătorilor și a natalității în R.F.G. etc.

Diferite alte teme sînt pe cale de a fi abordate de creatorii unor noi emisiuni de acest gen, ocolindu-se însă cu grijă cele două probleme esențiale — recesiunea economică și criza energetică.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 30 din 27 iulie 1979

ECONOMIE NAȚIONALĂ

STRATEGIA PARTIDULUI DE CONSTRUIRE A VIITORULUI ROMÂNIEI SOCIALISTE — SALTUL REVOLUȚIONAR LA O NOUĂ CALITATE

- Un vast program în slujba înfloririi patriei
- Un element fundamental în politica partidului — promovarea consecventă a cuceririi științei și tehnicii (Nicolae M. Nicolae) 2
- O concepție unitară, eficientă pentru realizarea independenței energetice (prof. dr. doc. ing. Iosif Tripșa) 5
- Opțiunea pentru o dezvoltare echilibrată, armonioasă, a tuturor județelor (dr. A. Rosen) 7
- Rolul și funcțiile sporite ale agriculturii în procesul dezvoltării (I) (D. Dumitru) 9
- Ample perspective de dezvoltare a comerțului exterior (dr. Ștefan Mășu) 12
- 35 de ani de impetuos progres economico-social
- Mutații innoitoare fundamentale în structura economico-socială a României (II) (prof. dr. Mircea Bulgaru) 14
- Politica demografică — componentă esențială în strategia dezvoltării economico-sociale (I) (prof. dr. Vladimir Trebici) 17
- Acțiune „R.E.” Concentrarea eforturilor pe obiectivele principale — o cerință a scurtării duratei de execuție, a creșterii eficienței investițiilor (dr. Alexandru Olteanu) 19

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- „R.E.” militează pentru generalizarea analizei valorii. Posibilități de economisire a materiilor prime și energiei în domeniul construcțiilor de mașini (conf. dr. Dumitru Roșchian, asist. univ. Viorel Putz) 21

TEORII ● IDEI

- Coordonate metodologice ale modelării dezvoltării în profil teritorial (M. Altăr, R. Stroe) 23
- Școli ● curente ● economiști. Unitatea și independența țării — țeluri esențiale ale gândirii economice progresiste românești (III) (prof. dr. I. V. Nicolae, conf. dr. D. Mureșan) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- În pregătirea noii strategii internaționale a dezvoltării (I) (dr. George Marin) 27
- Tendințe-conjuncturi 29
- Mondorama 31

IN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI :
Curier economic-legislativ

IN THIS ISSUE

- A basic element in the policy of the party — consistently promoting science and technology achievements (Nicolae M. Nicolae) 2
- A unitary and efficient conception concerning the energetic independence (Prof. Dr. Eng. Iosif Tripșa) 5
- Options for a well-balanced and harmonised development of all country's districts (Dr. A. Rosen) 7
- Increased role and functions of the agriculture in the development process (I) (D. Dumitru) 9
- Large prospectives on our foreign trade growth (Dr. Ștefan Mășu) 12
- Refreshing and basic shiftings in Romania's economic and social structure (I) (Prof. Dr. Mircea Bulgaru) 14
- Demographic policy — an essential component in our country's general development strategy (I) (Prof. Dr. Vladimir Trebici) 17
- Schools ● currents ● economists. Unity and independence of our country — essential objectives of the Romanian progressive thought (III) (Prof. Dr. I. V. Nicolae, Lecturer Dr. D. Mureșan) 24
- Preparations for a new international development strategy (I) (Dr. George Marin) 27

DANS LE NUMÉRO

- Un élément fondamental de la politique du parti — la promotion conséquente des réalisations de la science et de la technique (Nicolae M. Nicolae) 2
- Une conception unitaire, efficiente pour réaliser l'indépendance énergétique (prof. dr. ing. Iosif Tripșa) 5
- L'option pour le développement équilibré, harmonieux, de tous les départements (dr. A. Rosen) 7
- La rôle et les fonctions accrues de l'agriculture dans le processus du développement (D. Dumitru) 9
- Ample perspectives de développement pour le commerce extérieur (dr. Ștefan Mășu) 12
- Mutations renovateurs fondamentales dans la structure économique et sociale de la Roumanie (II) (prof. dr. Mircea Bulgaru) 14
- La politique démographique — une composante essentielle de la stratégie de développement d'ensemble du pays (I) (prof. dr. Vladimir Trebici) 17
- Ecoles ● courants ● économistes. L'unité et l'indépendance du pays — des objectifs essentiels de la pensée économique progressiste roumaine (III) (prof. dr. I. V. Nicolae, maître de conférences dr. D. Mureșan) 24
- Préparatifs pour une nouvelle stratégie internationale du développement (I) (dr. George Marin) 27

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Основной элемент политики партии — последовательное внедрение достижений науки и техники (Николае М. Николае) .. 2
- Единая, действенная концепция достижения энергетической независимости (проф. др. доц. Иосиф Трипșa) 5
- Опцион на уравновешенное, гармоническое развитие всех уездов (А. Розен) 7
- Роль и усиленные функции сельского хозяйства в процессе развития (I) (Д. Думитру) 9
- Широкие перспективы развития внешней торговли (др. Стефан Мășу) 12
- Основные обновляющие сдвиги в экономико-социальной структуре Румынии (II) (проф. др. Мирча Булгару) 14
- Демографическая политика — существенная часть стратегии развития в целом страны (I) (проф. др. Владимир Требич) 17
- Школы ● течения ● экономисты. Единство и независимость страны — существенные цели румынского прогрессивного экономического мышления (III) (проф. др. И.В. Николае, ст. преп. в.шк. др. Д. Мурешан) 24
- К подготовке новой международной стратегии развития (I) (др. Джордже Марин) 27

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptăminal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățământ politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația Calea Dorobanților nr. 11—25, 71 131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.L.A.P. nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1 București, Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Științei”.

ASIGURĂRILE ADAS - - MĂSURI UTILE DE PREVEDERE

La Administrația Asigurărilor de Stat puteți contracta asigurarea de accidente – la alegere – într-una din cele 4 variante, fiecare din acestea prezentând caracteristici diferite.

- Asigurarea de accidente pentru sume fixe, totale, de 19 000 de lei se contractează pe durata de 3 luni, sau pe durate constituind multiplul acesteia, până la 2 ani. Prima de plată pe o durată de 3 luni este de 15 lei.

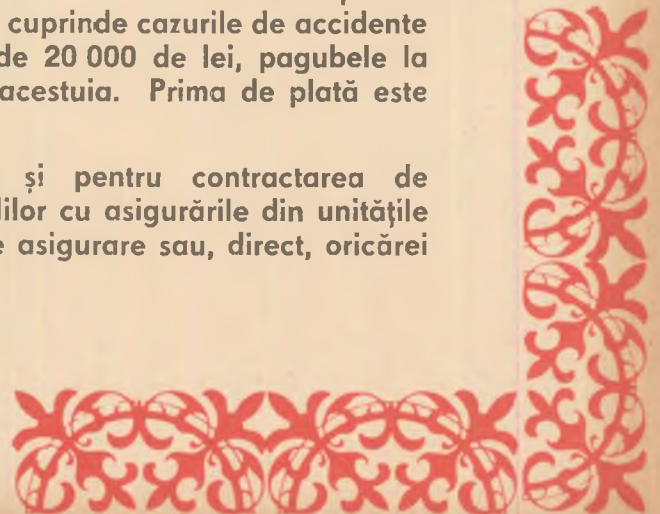
- Asigurarea de accidente pentru sume convenite se contractează pe durate de la 1 an la 5 ani. Prima anuală de plată este de 3,20 lei pentru fiecare 1 000 de lei din sumele asigurate prevăzute în poliță, putându-se achita și în rate.

- Asigurarea familială de accidente cuprinde soții, precum și copiii indiferent de numărul lor, în vîrstă de la 5 ani la 16 ani, la sume totale de 15 000 de lei pentru fiecare persoană. Prima de plată, pe o durată de 3 luni, este de 25 lei, pentru toate persoanele cuprinse în asigurare.

Toate aceste asigurări de accidente cuprind și pagubele la bunurile casnice și gospodărești, pentru o sumă asigurată de 5 000 de lei de fiecare poliță.

- Asigurarea de accidente „Turist” se contractează pentru sume totale de pînă la 40 000 de lei și cuprinde cazurile de accidente ale asiguratului, iar pentru o sumă de 20 000 de lei, pagubele la bunurile casnice și gospodărești ale acestuia. Prima de plată este de 15 lei pentru o lună.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

motoreta MINI MOBRA

Mini MOBRA este un vehicul economic prin excelență. Cu Mini MOBRA puteți face atât drumurile zilnice, cât și micile excursii de sâmbătă și duminică. Datorită ambreiajului centrifugal, trecerea de la o viteză la alta se realizează automat.

Iată și celelalte caracteristici tehnice ale motoretei Mini MOBRA :

- autonomie de deplasare : minimum 220 km ;
- viteză maximă : 40 km/oră ;
- consum de carburant : 1,8 l/100 km ;
- greutate : 45 kg

La prețul de 4.900 lei, Mini MOBRA este pusă în vânzare de toate magazinele și raioanele de specialitate ale comerțului de stat.

Țineți ! Motoreta Mini MOBRA poate fi utilizată și ca...